

Langvarigt bekymrende skolefravær

Mikkel Giver Kjer, Marianne Mikkelsen, Maja Corydon
og Rune Vammen Lesner

VIVE

Langvarigt bekymrende skolefravær

© VIVE og forfatterne, 2026

e-ISBN: 978-87-7582-553-0

Arkivfoto: Ole Bo Jensen/VIVE

Projekt: 304003

Finansiering: Børne- og Undervisningsministeriet

VIVE

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11

1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

VIVE støtter FN's verdensmål og angiver her, hvilket eller hvilke verdensmål der knytter sig til publikationen.

Forord

Formålet med undersøgelsen er at skabe et solidt vidensgrundlag om langvarigt bekymrende skolefravær. Fraværet påvirker på kort sigt elevens faglige udvikling, resultater og trivsel og kan på længere sigt få betydning for uddannelse og tilknytning til arbejdsmarkedet.

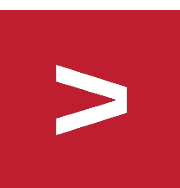
Undersøgelsen bidrager med tre sammenhængende analyser. Først udarbejdes en definition af langvarigt bekymrende skolefravær, som gør det muligt at identificere målgruppen præcist. Dernæst analyseres omfanget af langvarigt bekymrende skolefravær samt karakteristika ved elever med langvarigt bekymrende skolefravær. Endeligt formuleres konkrete anbefalinger til statslige, kommunale og lokale aktører, baseret på både definitionen og analysens resultater, med henblik på at understøtte indsatsen over for de berørte elever.

Rapporten er forfattet af chefanalytiker Mikkelt Giver Kjer (projektleder), senioranalytiker Marianne Mikkelsen, analytiker Maja Corydon og seniorforsker Rune Vammen Lesner. Rapporten har gennemgået VIVEs kvalitetssikringsproces med interne og eksterne reviews.

En stor tak rettes til alle interviewdeltagere; særligt forældrene, som har delt deres historier med os.

Undersøgelsen er bestilt og finansieret af Børne- og Undervisningsministeriet.

Carsten Strømbæk Pedersen
Forsknings- og analysechef
for VIVE Uddannelse, Børn og Unge

Indholdsfortegnelse

Hovedresultater	6
Afrapportering	15
1 Skolefravær – udvikling, betydning og udfordringsbillede	16
1.1 Skolefravær: årsager og betydning	17
1.2 Baggrund for undersøgelsen	17
1.3 Formål med undersøgelsen	19
2 Definition af langvarigt bekymrende skolefravær	22
2.1 Hvad er skolefravær? En kort introduktion	23
2.2 Langvarigt bekymrende skolefravær – en definition	25
2.3 Empirisk afgrænsning af langvarigt bekymrende skolefravær	31
2.4 Fastlæggelse af definition	42
3 Omfanget af langvarigt bekymrende skolefravær	44
3.1 Forekomsten af langvarigt bekymrende skolefravær	45
4 Karakteristika ved elever med langvarigt bekymrende skolefravær	56
4.1 Socioøkonomiske og demografiske karakteristika for elever med langvarigt bekymrende skolefravær	57
5 Karakteristika ved skole- og undervisningsmiljøet for elever med langvarigt bekymrende skolefravær	65
5.1 Overrepræsentation af elever med langvarigt bekymrende skolefravær i specialklasser	66
5.2 Elever med langvarigt bekymrende skolefravær har i højere grad skiftet skole	66
5.3 Elever med langvarigt bekymrende skolefravær modtager i højere grad støtte i almenundervisningen	68
5.4 Elever med langvarigt bekymrende skolefravær i 9. klasse har haft højere skolefravær og lavere trivsel hele vejen gennem skolen	68
5.5 Tidligt fravær som indikator for senere langvarigt bekymrende skolefravær	71
5.6 Samarbejde om håndtering af fravær	74
5.7 Registreringspraksis og kulturforklaringer som robusthedstjek af fraværsudviklingen	75
5.8 Karakteristika ved undervisningsmiljøet	77

6	Anbefalinger	79
6.1	Anbefalinger til, hvordan langvarigt bekymrende skolefravær kan forebygges	79
	Dokumentation	84
	Litteratur	85
	Bilag 1 Beskrivelse af kvantitative data	89
	Bilag 2 Beskrivelse af kvalitative data	95
	Bilag 3 Supplerende tabeller og figurer	97

Hovedresultater

I dette kapitel opsummerer vi undersøgelsens hovedresultater, som samtidig besvarer undersøgelsens formål og undersøgelsesspørgsmål.

Definition af langvarigt bekymrende skolefravær

Der findes i dag ikke en entydig, fælles forståelse af, hvordan fravær, der er langvarigt og endsige bekymrende defineres og afgrænses.

I fraværsforskningen og i den offentlige debat anvendes ofte overlappende begreber som skolevægring og ufrivilligt fravær. Uden et fælles udgangspunkt vanskeliggøres forståelsen af fænomenet, herunder opgørelse af omfang, årsager og relevante indsatser. Derfor er det meningsfuldt at formulere en operationel definition af langvarigt bekymrende skolefravær, hvilket er et centralt formål med rapporten.

Definitionen skal fungere som et redskab til systematisk monitorering og dermed etablere et fælles grundlag for at identificere, følge og i sidste ende forebygge langvarigt bekymrende fravær blandt elever. Samtidig skal definitionen bidrage til et fælles samfundsmæssigt udgangspunkt for, hvornår der er grund til bekymring, og hvornår der bør sættes ind på kommune- og skoleniveau.

Vi definerer langvarigt bekymrende skolefravær som mindst 20 pct. fravær i 2 på hinanden følgende kvartaler. Det svarer til cirka 10 skoledage pr. kvartal – eller samlet omkring 20 dage over 2 kvartaler – afhængigt af det konkrete antal skoledage i det enkelte kvartal.

Definitionen er inspireret af en i øvrigt fragmenteret skolefraværs litteratur, hvor konsensuspunkterne dog ofte er *fraværets omfang* og *fraværets varighed*, som *begge* tillægges betydning i forhold til, hvornår fravær kan betragtes som såvel bekymrende som langvarigt. Med afsæt i disse dimensioner identificerer vi på baggrund af de empiriske analyser en elevgruppe, hvor fraværet med høj sandsynlighed ikke blot er sporadisk eller tilfældigt, men fremstår vedvarende og systematisk. Analyserne viser endvidere, at definitionen samtidigt indfanger en gruppe af elever med tydelige negative sammenhænge til trivsel, faglige resultater og overgang til ungdomsuddannelse.

Vi argumenterer derfor for, at de valgte tærskler er tilstrækkeligt sensitive til at identificere elever i reel risiko, samtidig med at de er tilstrækkeligt specifikke til at afgrænse midlertidigt eller mindre alvorligt fravær.

Det er samtidigt centralt at understrege, at definitioner i socialvidenskaben altid er analytiske valg, der afspejler bestemte teoretiske og metodiske perspektiver. Sociale fænomener har sjældent naturlige eller entydige grænser, og definitioner vil derfor uundgåeligt indebære afvejninger frem for faste afgrænsninger.

Valget af tærskler synliggør også en prioritering: Ved fx at anvende 20 pct. fravær over 2 kvartaler frem for fx 15 pct. prioriteres identifikationen af en mindre, men mere entydig elevgruppe med vedvarende og højt fravær. Ved lavere tærskler er der tale om færre fraværsdage pr. kvartal, hvilket igen øger risikoen for, at elever kategoriseres som værende i risiko på baggrund af midlertidige forhold, såsom sygdom eller ferie. Eksempelvis svarer 10 pct. fravær til omkring 5 dage i 1 kvartal, hvilket ikke er usædvanligt i forbindelse med fx sygdom. En højere tærskel reducerer dermed gruppens heterogenitet og øger sandsynligheden for, at det observerede fravær afspejler et mere strukturelt mønster. Samtidig styrker det sammenligneligheden på tværs af skoler og kommuner, fordi definitionen i højere grad indfanger en ensartet og robust problemkategori

Analyser af omfang, udvikling og karakteristika ved elever med langvarigt bekymrende skolefravær

Analyserne tager udgangspunkt i definitionen af langvarigt bekymrende skolefravær som værende 20 pct. fravær i 2 på hinanden følgende kvartaler. Vi ser det, vi kalder et strukturelt brud omkring covid-19, som skaber en efterfølgende varig stigning i ikke kun omfanget af skolefravær men også i andelen af elever med langvarigt bekymrende skolefravær: Frem til skoleåret 2018/2019 lå andelen af elever med langvarigt bekymrende skolefravær stabilt omkring 3 pct. Herefter følger en markant stigning under covid-19, som kulminerer på 5,3 pct. i 2021/2022. Selvom andelen er faldet en smule efter pandemien, ligger den fortsat omkring 2 procentpoint over niveauet før covid-19. Udviklingen i langvarigt bekymrende fravær er mest udtalt i udskolingen men kan også spores på mellemtrinnet.

Hvad skyldes denne udvikling i omfanget af elever med langvarigt bekymrende skolefravær? Det kan ikke fastslås entydigt, og den eksisterende viden giver ikke én samlet forklaring. Vores analyser peger dog på to hovedforklaringer, selvom gruppen med langvarigt bekymrende fravær er heterogen og rummer forskellige udfordringer og behov.

For det første kan covid-19 og de sociale, faglige og somatiske følgevirkninger have bidraget til en større og samtidig mere sårbar elevgruppe, som i højere grad oplever

vanskeligheder i og uden for skolen. Denne forklaring understøttes af, at fraværet i gruppen i vidt omfang består af sygefravær. For det andet peger de kvalitative analyser på, at børn i højere grad meldes syge eller holdes hjemme af andre årsager end egentlig sygdom. På tværs af skolerne knyttes dette til et svækket oplevet forpligtende fællesskab omkring skolen. Vi kan endvidere ikke afvise, at ændringer i registreringspraksis også har haft betydning for den observerede stigning (Kjer et al., 2023).

Når vi kigger på elevgruppens karakteristika, så har elever med langvarigt bekymrende skolefravær tillige en vis social gradient. Det vil sige, at elever med forældre uden tilknytning til arbejdsmarkedet og med lavere uddannelsesniveau er overrepræsenterede blandt elever med langvarigt bekymrende fravær (33 pct.). Men: vi kan også konstatere, at i gruppen af elever med langvarigt bekymrende fravær har 35 pct. en mor med en videregående uddannelse. Social klasse er dermed ikke så udpræget, som det fx er med ulovligt fravær (se fx Kjer et al., 2023). Elever med funktionsnedsættelser eller psykiske vanskeligheder er ligeledes overrepræsenterede. Vi peger dog også på, at mange elever med langvarigt bekymrende fravær *ikke* har nogen særlige behov – i forhold til det, vi kan observere i data. Endeligt er det også centralt at slå fast, at langvarigt bekymrende fravær (LBF) er markant højere i specialklasser end i almenklasser.

Langvarigt bekymrende skolefravær hænger sammen med både tidlig sårbarhed (lav trivsel) og ustabilitet i skolegangen. Analyserne viser således, at forskelle i skolefravær fx kan ses tidligt. Elever, der i 9. klasse har langvarigt bekymrende fravær, har, i gennemsnit, gennem hele skolegangen haft højere fraværsniveauer, allerede fra skolestart. Analyserne viser også en svagere tilknytning til skolen, eftersom eleverne med langvarigt bekymrende skolefravær i mindre grad er tilfredse med deres dansk- og matematiklærere og i lavere grad oplever at høre til i klassefællesskabet.

Anbefalinger til, hvordan langvarigt bekymrende skolefravær kan forebygges

De følgende anbefalinger bygger på analyserne i denne undersøgelse samt på eksisterende forskning og øvrig litteratur om skolefravær og trivselsproblematikker.

Anbefalingerne retter sig ikke alene mod opsporing og indsatser over for elever med langvarigt bekymrende skolefravær, men også mod de rammebetingelser, der har betydning for arbejdet med fravær. Det gælder særligt registreringspraksis, organisering og daglig praksis, som tilsammen påvirker mulighederne for systematisk monitorering, tidlig opsporing og effektiv forebyggelse.

Anbefalingerne skal ikke forstås som en udtømmende liste, men som et prioriteret bidrag til, hvordan arbejdet med skolefravær kan styrkes på tværs af niveauer.

Mister eleven fodfæstet i indskolingen, kan det forplante sig til yderligere skolefravær

Langvarigt bekymrende skolefravær udvikler sig som et stabilt mønster over tid snarere end som enkeltstående udsving (Kristensen et al., 2020). Når en elev først mister fodfæstet i fremmødet i skolen, kan det skabe faglige og sociale udfordringer, som igen øger risikoen for yderligere fravær. Tidligt skolefravær fungerer derfor som et rødt flag for risiko for vedvarende fraværsproblemer, og denne erkendelse genfindes også hos de skoler og forældre, vi har interviewet, hvilket peger på behovet for at reagere hurtigere på begyndende trivselsproblematikker.

Anbefaling 1

Etablér faste rutiner og processer på skolen for tidlig opfølgning på mindre problemer, så de håndteres, før de udvikler sig til langvarigt bekymrende fravær.

Uddybning:

- Etablér systemer og retningslinjer for tidlig opmærksomhed på trivselsudfordringer, før de udvikler sig til langvarigt bekymrende fravær.
- Inddrag forældre og elever i det opsporende arbejde.
- Opsporing bør være særlig opmærksom på elever med funktionsnedsættelser, hvor fraværet ofte er højere.
- Behov for en tovholderfunktion på skolen eller i kommunen, der navigerer og koordinerer på tværs af aktører og systemer.

Social udsathed, funktionsnedsættelser og familieorientering som centrale faktorer i langvarigt bekymrende skolefravær

Langvarigt bekymrende skolefravær er socialt graderet og forekommer hyppigere blandt elever fra udsatte sociale positioner jf. analyserne i kapitel 4. Konsekvenserne

rammer især elever fra uddannelsessvage hjem fagligt hårdere. Dette genfindes i tidligere forskning (Kristensen et al., 2020) og gælder også for elever med bestemte funktionsnedsættelser. Nogle skoler og kommuner løfter en uforholdsmæssigt stor del af udfordringen med langvarigt bekymrende fravær blandt elever med komplekse behov, som rækker ud over undervisningen og kræver tæt og vedvarende samarbejde mellem skole, hjem og øvrige velfærdsaktører. Derudover bør der være øget fokus på den del af fraværet, som af skoleledere vurderes at have en mere kulturel karakter, dvs. fravær, der afspejler en mindre forpligtende tilgang til skolen som fællesskab hos både elever og forældre. Dette ses særligt i udskolingen, hvor der samtidig er en stigning i ulovligt fravær.

Anbefaling 2

Måltrettet forebyggende støtte til skoler og kommuner med store udfordringer med langvarigt bekymrende skolefravær.

Uddybning:

- Kommuner, der har mange elever med langvarigt bekymrende fravær, bør prioriteres til **særlig forebyggende støtte**. Det kunne fx være i regi af de ressourcer, der er i Videnscenter mod skolefravær.
- Støtten kan fx inkludere **taskforce-grupper med inddragelse af PPR** for at styrke de mere målrettede indsatser men også tidlig opsporing og forebyggende indsatser.
- **Styrket fokus på skolens fællesskab som forebyggende ramme**, hvor indsatser målrettes elever med svag tilknytning til skolen og lav oplevelse af forpligtelse til deltagelse.

Ensretning af skolefraværsregistrering bør prioriteres

I den danske folkeskole registreres skolefravær som sygefravær, ekstraordinær frihed (med skolelederens accept) og ulovligt fravær. Analysen viser, at sygefravær udgør langt størstedelen af det samlede fravær. Flere undersøgelser viser, at registreringspraksis varierer betydeligt, fordi forældre, lærere og ledere tillægger skolefravær forskellige betydninger (se fx Kjer et al., 2023). Den samme elevadfærd kan derfor vurderes forskelligt afhængigt af skole eller kommune, med vidt forskellige konsekvenser for både elever og forældre.

Anbefaling 3

Styrket viden om fraværsregistrering som grundlag for nyt vejledningsmateriale til skoler og kommuner.

Uddybning:

- Der er behov for **en grundig undersøgelse**, der kan skabe solid, øget viden om de processer, systemer og incitamenter, der tilsammen udgør fraværsregistreringen i grundskolen.
- På denne baggrund bør der udvikles **nyt og forbedret vejlednings- eller oplysningsmateriale**, som tydeligere beskriver, hvordan sygefravær, ekstraordinær frihed og ulovligt fravær skal registreres samt klargør forventninger til forældre og elever.
- Formålet er at skabe større klarhed og reducere variation i registreringspraksis til gavn for lærere, ledere, elever og forældre, herunder i forhold til, hvornår opfølgning er nødvendig.
- En mere ensartet registrering vil samtidig understøtte tidlig indsats og forebyggelse, da det bliver lettere at identificere elever i risiko for langvarigt bekymrende skolefravær.

Fravær stiger med alder og skifter karakter gennem skoleforløbet

Analysen viser, at risikoen for langvarigt bekymrende fravær stiger med klassetrinnet. Analysen viser derudover, at fraværet accelereres i 5.-6. klasse. Samtidig ændrer karakteren af fraværet sig: Andelen af ulovligt fravær stiger, mens lovligt fravær falder, så de to fraværstyper i 9. klasse hver udgør omkring 20 pct. af det samlede fravær. Dette mønster viser, at elever i udskolingen i højere grad er fraværende uden forældrenes tilladelse, hvilket kan være et tidligt signal på, at fraværet er vedvarende og potentielt problematisk. Samtidig peger tidligere forskning på, at lav motivation, sociale udfordringer og fagligt pres kan forstærke denne udvikling. Dermed fremstår ulovligt fravær i de ældre klassetrin som en vigtig indikator for elever i risiko for kronisk fravær og potentielle vanskeligheder med at gennemføre en ungdomsuddannelse.

Anbefaling 4

Differentier indsatsen efter alder og fraværstype.

Uddybning:

- **Indsatser**, herunder involvering af relevante fagpersoner og støttemuligheder, til elever med langvarigt bekymrende fravær **bør tilpasses klassetrin og tage højde for, at elever i udskolingen har mere ansvar for egen skolegang.**
- **Fokus bør være på udskolingselever med stigende ulovligt fravær**, der udgør en større og større andel af det langvarige bekymrende fravær.
- Skoler bør derudover have et skærpet fokus på fravær i slutningen af mellemtrinnet for at forebygge, at fraværet accelererer i disse år.

Perspektiverende bemærkninger til undersøgelsens grundlag og rapportens implikationer

Den offentlige debat og forskningen om skolefravær præges af forskellige definitioner og begreber, som former forståelsen af problemet og dermed også mødet med elever med omfattende fravær. Valget af begreber har derfor betydning for både problemforståelse, registrering og indsatser. Uden et fælles fagligt sprog risikeres både misforståelser og undervurdering af problemets omfang. Begreber som pjæk og skolevægning illustrerer, hvordan forskellige forståelser af skolefravær påvirker både vores fælles vurdering af elevens situation og valg af indsats. Det er tilfældet, selvom konsekvenserne af de to fraværssituationer kan være lige alvorlige. Derfor er en fælles, fagligt forankret forståelse af langvarigt bekymrende skolefravær central.

Derfor søger denne undersøgelse først og fremmest at etablere en forståelsesramme, der – i tillæg til de mange statslige, kommunale, skolebaserede og private initiativer, som i disse år søger at reducere langvarigt bekymrende skolefravær blandt børn og unge i Danmark – kan bidrage med overblik, indsigt og øget viden

om den gruppe elever, der har vedvarende vanskeligheder med skoledeltagelse. En central del af denne ramme er en ensartet definition af fravær, som muliggør systematisk sammenligning og opfølgning på udviklingen i skolefravær på tværs af tid og kontekst.

Denne ambition hviler på et definatorisk *valg*. Når vi i undersøgelsen definerer langvarigt bekymrende skolefravær som mindst 20 pct. fravær i 2 på hinanden følgende kvartaler, er der tale om et analytisk valg. Valget bygger på en grundig, faglig gennemgang af den eksisterende fraværslitteratur samt solide empiriske analyser, men det er samtidig et valg, der må kunne diskuteres fagligt.

En nærliggende kritik er, at definitionen placerer sig højere end de tærskler, der ofte anvendes internationalt eller i praksis, hvor eksempelvis 10 pct. fravær over 1 kvartal ofte fremhæves som bekymrende. En lavere tærskel på 10 pct. fravær vil imidlertid medføre, at en meget stor elevgruppe omfattes: Analysen viser fx, at næsten halvdelen af eleverne i skoleåret 2024/2025 ville falde inden for kategorien ved en 10 pct. grænse. Dermed risikerer begrebet langvarigt bekymrende fravær at miste analytisk præcision, og målrettede indsatser bliver vanskelige at prioritere. Samtidig viser analysen om varigheden af fraværet, at en betydelig del af disse elever ligeledes vil have fravær, som med stor sandsynlighed ikke får alvorlige konsekvenser for deres videre skoleforløb. En højere tærskel reducerer gruppen men skaber til gengæld et tydeligere fokus på de elever, hvor fraværet fremstår mere vedvarende og potentielt alvorligt.

En anden kritik retter sig mod tærsklens praktiske anvendelighed: Giver 20 pct. missing i skolernes hverdag, eller er det allerede for sent at reagere, når fraværet når dette niveau? Her er det vigtigt at understrege, at definitionen ikke i sig selv angiver, hvornår en indsats bør begynde. Definitionen fungerer derimod som et statistisk og systematisk referencepunkt, der kan tydeliggøre, hvornår fraværet typisk – hvis ikke før – kalder på handling for en kommune eller en skole. Når fraværet når dette niveau – eller tidligere – vil skolen eller kommunen typisk skulle eller kunne iværksætte mere intensive tiltag, hvilket ligger i forlængelse af aftaleteksten om skolefravær fra 2026. Heraf følger også, at skolelederen som noget nyt som udgangspunkt skal kontakte forældrene med henblik på at bringe fraværet til ophør, medmindre det konkret vurderes, at der ikke er behov for det. Det ændrer imidlertid ikke ved, at skoler, lærere og kommuner ifølge folkeskolen har pligt til at reagere langt tidligere, når faglige vurderinger og konkrete tegn peger på begyndende fraværproblemer.

En tredje kritik er, at definitionen af langvarigt bekymrende skolefravær ikke direkte skelner mellem årsager, fraværstyper og bagvedliggende mekanismer. Et akkumuleret blik på fravær kan dermed risikere at udviske væsentlige forskelle mellem elever og elevgrupper. Tænk igen på forskellen mellem *skolevægring* og *pjæk*: to

fænomener, der ikke blot adskiller sig sprogligt, men som også kan udspringe af forskellige årsager og derfor kalde på forskellige pædagogiske og sociale tilgange.

Omvendt er skolefraværs mønstrene – også internationalt – ændret markant i en post-covid-19-kontekst, både i omfang og karakter. I en sådan situation bliver en fælles definition værdifuld, selv om den ikke opløser alle faglige uenigheder. Definitionen skaber et fælles samfundsmæssigt udgangspunkt for, hvornår alarmklokker bør ringe, hvornår indsatser bør overvejes eller iværksættes, og hvordan udviklingen kan monitoreres systematisk på tværs af tid, skoler og kommuner. Dermed bliver definitionen først og fremmest et redskab, der skaber retning, sammenlignelighed og gennemsigtighed.

Fakta om undersøgelsen

Undersøgelsen består af tre analyser:

- Udvikling af en operationel definition af langvarigt bekymrende skolefravær
- Analyse af omfang og karakteristika ved elever med fravær
- anbefalinger til statslige, kommunale og lokale aktører.

Den kvantitative del bygger på skolefravær data fra Styrelsen for It og Læring (2010/2011–2024/2025), koblet med registerdata fra Danmarks Statistik om elever og forældres demografi og socioøkonomi. Analysen omfatter elever i almen- og specialklasser i folkeskolen, men ikke frie grundskoler eller specialiserede tilbud.

Den kvalitative del består af interviews med skoleledelser og medarbejdere fra fire skoler, fire forældre, to eksperter samt en skole- og en forvaltningschef. Skolerne er udvalgt for variation i fraværsniveau og kontekst. Interviews belyser praksis og erfaringer med fraværshåndtering.

Alle analyser er deskriptive og ikke kausale.

> **Afrapportering**

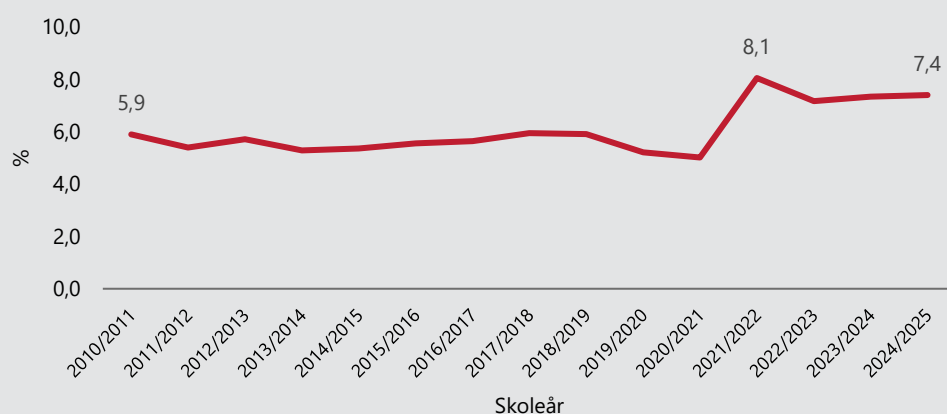
1 Skolefravær – udvikling, betydning og udfordringsbillede

Langvarigt skolefravær kan have konsekvenser for elever – både på kort og lang sigt. På kort sigt kan skolefraværet påvirke elevens faglige udvikling, resultater og trivsel. På længere sigt kan det få betydning for elevens mulighed for at gennemføre en uddannelse og opnå tilknytning til arbejdsmarkedet (Bru et al., 2016).

Udviklingen i skolefraværet i de seneste 15 år peger på, at det samlede skolefravær lå nogenlunde stabilt på omkring 5-6 pct. frem til covid-19-pandemien, hvorefter det steg til omkring 8 pct. i årene omkring pandemien. Skolefraværet stabiliserer sig på ca. 7,5 pct. i årene efter og frem til i dag. Det viser Figur 1.1.

Figur 1.1 Gennemsnitligt skolefravær

Figuren viser udviklingen i det gennemsnitlige samlede skolefravær i et skoleår i perioden fra skoleåret 2010/2011 til skoleåret 2024/2025.

Anm.: Figuren er baseret på mellem 490.267 og 551.286 elever i 0.-9. klasse i folkeskolen pr. skoleår i skoleårene 2010/2011-2024/2025.

Kilde: Egne analyser baseret på data fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Udfordringsbilledet er således, at et højt skolefravær ikke længere kan betragtes som midlertidigt eller tilfældigt udsving i en post-covid-19-kontekst (Kjer & Sievertsen, 2025).

1.1 Skolefravær: årsager og betydning

Det høje skolefravær kræver både opmærksomhed og vækker bekymring. For skolefravær er – særligt når det er længerevarende – en manifestation af, et symptom på, at et barn ikke trives (Kjer et al., 2023; Knage & Kousholt, 2023; Nielsen et al., 2020).

Når børn ikke trives, kan det have mange årsager. Årsager, som kan begrundes dels i forhold omkring eleven og familien, dels i skolens rammer, eksempelvis manglende tilknytning til skolens fællesskaber eller en undervisning, der ikke i tilstrækkelig grad imødekommer elevens behov for støtte.

Højt skolefravær blandt elever er et alvorligt problem for såvel eleven, familien og samfundet. Nyere danske undersøgelser bekræfter således det, som lærere og skoleledere længe har peget på, nemlig at højt skolefravær kan have betydelige negative følger for eleven (Kristensen et al., 2020). I hverdagen skaber skolefravær afstand til skolens fællesskaber; til de sociale og emotionelle muligheder, skolen rummer (Baltzarsen et al., 2021; Kjer et al., 2023). Set over et samlet skoleforløb er højt skolefravær forbundet med dårligere resultater ved folkeskolens afgangsprøver (Kristensen et al., 2020). Efter grundskolen kan konsekvenserne også være alvorlige. Højt skolefravær øger risikoen for senere frafald i uddannelsessystemet, arbejdsløshed og psykiske vanskeligheder som angst og depression (Bolvig, 2023; Bru et al., 2016; Cattani et al., 2021; Chetty et al., 2011). For familien kan konsekvensen være, at forældrene kan være nødsaget til at være hjemme for at passe et barn med langvarigt skolefravær. Studier af familier med skolevægring viser, at forældre har højere niveauer af angst og depression end forældre til børn uden fraværsproblemer (Mullally & Connolly, 2025).

Tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med langvarigt bekymrende fravær er tillige en udfordring for både forældre og det offentlige, fordi det medfører økonomiske og sociale konsekvenser på flere niveauer (Aarhus Kommune, 2024).

1.2 Baggrund for undersøgelsen

De seneste års udvikling i skolefraværsmønstrene i grundskolen kan ikke i tilstrækkelig grad tillægges de forhold, der traditionelt forbindes med skolefravær – såsom dårligt helbred, mobning, begrænset forældre støtte eller faglige udfordringer (Kjer

& Sievertsen, 2025). Det betyder samtidigt, at årsagerne til den markante stigning i fraværet ikke kan fastlægges entydigt. Udviklingen kan bl.a. hænge sammen med følger af covid-19, ændringer i registreringspraksis eller forskydninger i normer og forventninger til skolegang. Det er imidlertid centralt at fastslå, at den eksisterende viden ikke peger på én samlet forklaring. Dette gælder særligt for gruppen af elever med længerevarende skolefravær, hvor de traditionelle forklaringsrammer i stigende grad fremstår utilstrækkelige (Kjer & Sievertsen, 2025).

På denne baggrund har folkeskoleforligskredsen – Socialdemokratiet, Venstre, Moderaterne, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre og Dansk Folkeparti – med Aftale om folkeskolens kvalitetsprogram fra marts 2024 ønsket en nærmere afdækning og undersøgelse af langvarigt bekymrende skolefravær. Denne undersøgelse skal bidrage til den eventuelle nationale Handlungsplan for børn og unge med langvarigt bekymrende skolefravær, del 2, ved at etablere et fælles vidensgrundlag for det videre samarbejde mellem skoler, forvaltninger, kommuner, staten, organisationer og forskningsmiljøer.

Boks 1.1 Metodiske forbehold ved analyserne

Årsagerne til de markante stigninger i fraværet kan ikke fastlægges entydigt. Internationale undersøgelser, herunder PISA (2023), peger på, at fraværet er steget i mange lande under og efter covid-19-pandemien. Det tyder på, at perioden med gentagne hjemsendelser af elever har haft betydning for både trivsel, faglig udvikling og skolefravær.

Samtidig kan ændringerne i registreringen af fravær, som trådte i kraft den 1. januar 2020 (Børne- og Undervisningsministeriet, 2019b), også have haft betydning. Ifølge Kjer et al. (2023) har de nye regler medført en større ensretning af både håndteringen af procedurer for ulovligt fravær og skolernes registreringspraksis.

Som følge af covid-19-pandemien blev skoleledernes pligt til at underrette kommunalforvaltningen om elever med mere end 15 pct. ulovligt fravær i et kvartal – med henblik på eventuelt stop af børne- og ungeydelsen – midlertidigt suspenderet fra 19. marts til 31. juli 2020. Da folkeskolerne gik på sommerferie den 27. juni 2020, blev der desuden ikke registreret fravær fra denne dato og frem til udgangen af juli måned.

Disse systemiske og samfundsmæssige forhold vanskeliggør samlet set mulighederne for entydigt at fastlægge årsagerne til udviklingen i skolefraværet.

1.3 Formål med undersøgelsen

Formålet med denne undersøgelse er at bidrage til at skabe et kvalificeret grundlag for udvikling og tilrettelæggelse af både politik og praksis rettet mod at håndtere problemet med højt skolefravær blandt elever.

Rapporten indeholder tre delanalyser:

- Delanalyse 1 – **Udarbejdelse af definition for langvarigt bekymrende skolefravær:** Delanalyse 1 giver et bud på, hvornår der er tale om langvarigt bekymrende skolefravær, således at målgruppen kan identificeres. Herunder analyseres konsekvenserne af langvarigt bekymrende skolefravær.
- Delanalyse 2 – **Analyse af omfang af samt karakteristika ved elever med langvarigt bekymrende skolefravær:** Delanalyse 2 beskriver omfanget af langvarigt bekymrende skolefravær og karakteriserer elevgruppen med langvarigt bekymrende skolefravær.
- Delanalyse 3 – **Udarbejdelse af anbefalinger:** Delanalyse 3 indeholder anbefalinger til både statslige, kommunale og lokale aktører med afsæt i definitionen og analysen.

1.3.1 Undersøgelsens ambition om anvendelighed i en politisk kontekst

Rapporten søger at bidrage på flere niveauer. Definitionen af langvarigt bekymrende fravær (LBF) fastlægger et fraværsniveau, hvor en elevs fravær kan betragtes som både alvorligt og vedvarende. Definitionen angiver ikke i sig selv, hvilken indsats der skal iværksættes, men fungerer som et analytisk referencepunkt for, hvornår fraværet typisk kalder på mere målrettede indsatser.

Med udgangspunkt i denne definition bidrager delanalyse 2 med viden om, hvilke elevgrupper der hyppigst rammes, og hvilke forhold der kan være forbundet med udviklingen af langvarigt bekymrende fravær. Denne viden giver nationale og kommunale beslutningstagere et mere kvalificeret grundlag for at vurdere problemets omfang og udvikling over tid. Samtidig kan den understøtte kommuner og skoler i arbejdet med at identificere mønstre og risikofaktorer, der kan være relevante i forbindelse med tidlig opsporing og forebyggende indsatser.

Denne viden videreføres i delanalyse 3, som samler en række anbefalinger til statslige, kommunale og lokale aktører. Anbefalingerne tager afsæt i både definitionen og analysens resultater og retter sig mod at styrke arbejdet med skolefravær gennem øget opmærksomhed, tidligere identifikation og mere systematisk håndtering af elever med langvarigt bekymrende fravær.

Registerundersøgelser

- Den kvantitative del af undersøgelsen bygger på skolefraværdata fra Styrelsen for It og Læring for skoleårene 2010/2011-2024/2025. Disse data er koblet med registeroplysninger fra Danmarks Statistik om elevernes og deres forældres demografiske og socioøkonomiske baggrund. Analyserne omfatter elever indskrevet i almene og specialklasser i almenfolkeskoler. Elever på frie grundskoler, specialskoler, behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem indgår ikke i analyserne.
- Udviklingen af definitionen af langvarigt bekymrende skolefravær baseres primært på skolefraværsoplysninger fra perioden efter covid-19. I analyserne af, hvad der kendetegner elever med langvarigt bekymrende skolefravær, anvendes så vidt muligt de nyeste tilgængelige data fra skoleåret 2024/2025. Analyserne er udelukkende beskrivende sammenhængsanalyser og giver derfor ikke grundlag for at fastslå årsagssammenhænge mellem langvarigt bekymrende skolefravær og forhold omkring barnet, herunder forældrenes baggrund.

Interview

- I vinteren 2026 har vi interviewet skoleledelse og medarbejdere på i alt fire skoler. Derudover har vi gennemført online interviews med i alt fire forældre til elever i langvarigt bekymrende skolefravær. Disse interviews er yderligere suppleret med to interviews med eksperter på området samt en skolechef og en forvaltningschef. De deltagende skoler er valgt på baggrund af, at de enten har en del elever med langvarigt bekymrende skolefravær, eller at de har formået at reducere deres generelle skolefravær ad åre. I rekrutteringen af skoler skeler vi til skolens socioøkonomiske grundvilkår, skolestørrelse (i forhold til antal elever, spor, matrikler mv.) beliggenhed (land/by) mv.
- Interviewene har til hensigt at give et erfaret indblik i praksis for håndtering af udfordringer relateret til elevers skolefravær. Analyserne tager et deskriptivt udgangspunkt, og vi anvender citater, der underbygger de væsentligste pointer.

For mere viden om datagrundlag, metoder og analysetilgang se Bilag 1 og Bilag 2.

1.3.2 Læsevejledning

Her i kapitel 1 introduceres læseren til undersøgelsens baggrund, formål og konkrete undersøgelsesspørgsmål. I kapitel 2 udarbejder vi en definition af langvarigt, bekymrende fravær. Kapitel 3 undersøger, hvordan omfanget af langvarigt bekymrende skolefravær har udviklet sig i perioden fra skoleåret 2010/2011 til 2024/2025, og i kapitel 4 og 5 undersøger karakteristika ved elever og skoler med langvarigt bekymrende skolefravær i skoleåret 2024/2025 med henblik på at identificere, hvilke elever der er i risiko for at udvikle fravær, gennem analyser, hvor elever med og uden langvarigt bekymrende skolefravær sammenlignes. Endeligt præsenterer kapitel 6 undersøgelsens anbefalinger.

2 Definition af langvarigt bekymrende skolefravær

I dette kapitel definerer vi langvarigt bekymrende skolefravær. Definitionen af langvarigt bekymrende skolefravær skal i første ombæring fungere som et redskab til systematisk monitorering og til at skabe et fælles grundlag for at identificere, følge og i sidste ende forebygge langvarigt bekymrende fravær blandt elever.

VIVE har udarbejdet definitionen på baggrund af flere kilder, herunder den eksisterende litteratur på området, gældende lovgivning, relevante undersøgelser og egne empiriske analyser. Det er den, vi præsenterer i dette kapitel.

Boks 2.1 Hovedkonklusioner i kapitlet

Vi definerer **langvarigt bekymrende skolefravær som skolefravær på mindst 20 pct. i mindst 2 på hinanden følgende kvartaler.**

- **Skolefravær er et komplekst socialt og pædagogisk fænomen.** Begrebet dækker ifølge litteraturen over forskellige former for manglende deltagelse med vidt forskellige årsager og dynamikker.
- Trods sin voluminøsitet, så kendetegnes litteraturen om skolefravær ved en mangel på klare og entydige definitioner af, hvornår fravær fx kan betegnes som **langvarigt**. Vurderinger af, hvornår **fravær er bekymrende**, baseres typisk på en kombination af fraværets omfang og varighed men opleves i praksis som vanskelige at foretage.
- Med afsæt i litteraturen og analyserne definerer vi **langvarigt bekymrende skolefravær som mindst 20 pct. fravær i 2 på hinanden følgende kvartaler.** Det svarer til cirka 10 skoledage pr. kvartal – eller samlet omkring 20 dage over 2 kvartaler – afhængigt af det konkrete antal skoledage i det enkelte kvartal. Valget af en tærskel på 20 pct. fravær over 2 på hinanden følgende kvartaler afspejler en prioritering af at ville mindske gruppens heterogenitet, mindske risikoen for at inkludere midlertidige fraværsløb og at ville øge sandsynligheden for at indfange elever med tydelige negative sammenhænge til trivsel, faglige resultater og overgang til ungdomsuddannelse.

2.1 Hvad er skolefravær? En kort introduktion

Skolefravær kan forstås som det fænomen, at en elev ikke kommer i skolen; at skolen er blevet fraværende i barnets liv (Graff & Jensen, 2021). Skolefravær kan også forstås med udgangspunkt i Børne- og Undervisningsministeriets bekendtgørelse om elevers skolefravær fra undervisningen i folkeskolen. Her defineres skolefravær som udeblivelse fra undervisning, som kan være både ulovlig og lovlig (BEK nr 1063 af 24/10/2019). I bekendtgørelsen er skolefraværet således inddelt i to overordnede typer af skolefravær: lovligt og ulovligt skolefravær, der igen kan inddeles i en række underkategorier. Bekendtgørelsens indhold er nærmere beskrevet i Boks 2.2.

Boks 2.2 Elevers skolefravær fra undervisningen i folkeskolen

Det følger af bekendtgørelsens § 4, at skolens leder og det undervisende personale fører dagligt kontrol med, at eleverne er til stede i undervisningen og registrerer (BEK nr 1063 af 24/10/2019). Der skal angives følgende om grunden til skolefravær, jf. stk. 2-4:

Lovligt skolefravær

- Sygdom, der gælder, såfremt et barn på grund af sygdom eller smittefare ikke kan møde op til undervisningen.
- Diagnoser eller funktionsnedsættelser, hvor barnet på grund af sin funktionsnedsættelse eller lignende ikke kan deltage i undervisningen.
- Ekstraordinær frihed: der vedrører ferie, der ligger uden for skolernes ferieperiode eller særlige begivenheder i familien. Ekstraordinær frihed tillades i særlige tilfælde, hvor skolelederen laver en konkret vurdering af elevens behov for at holde fri sammenholdt med det afbræk i undervisningen, som skolefraværet vil indebære for eleven og for klassen.

Ulovligt skolefravær

- Skolefravær, som ikke skyldes fx sygdom, funktionsnedsættelse eller ekstraordinær frihed, og fravær, hvor forældrene har undladt at underrette skolens leder om skolefraværsårsagen.

Boks 2.3 Notering og registrering af fravær

I vejledningen tydeliggøres det, at der skelnes mellem notering og registrering af fravær. "Noteringen vedrører den faktiske konstatering af elevens tilstedeværelse på et bestemt tidspunkt", mens registreringen foregår i det elevadministrative system og danner grundlag for opgørelsen af elevernes procentuelle fravær". Det er således et krav, at noteringen finder sted ved skoledagens begyndelse og for elever i 7.-10. klasse også ved skoledagens afslutning (VEJ nr 9008 af 10/01/2023).

Figur 2.1 giver et overblik over de termer, som er særligt anvendte i forskningslitteraturen omkring langvarigt bekymrende skolefravær.

Figur 2.1 Begrebsoverblik over skolefraværslitteraturen

Kilde: VIVE.

I forskningslitteraturen forstås skolefravær derimod typisk gennem begreber, der retter opmærksomheden mod de underliggende årsager til eller konsekvenser af skolefraværet (Knage & Kousholt, 2023). Det gælder fx begreber som *skolevægring*, *pjæk*, *skoleeksklusion* og *skoletilbageholdelse* men også engelske termer som *school refusal*, *problematic absence* og *school avoidance*. I forskningslitteraturen er skolefravær altså ikke et entydigt fænomen, men et *samlebegreb* for forskellige former for manglende skole- eller klassesdeltagelse med forskellige årsager og dynamikker.

Boks 2.4 Snowballing-tilgang til litteratursøgning

I denne undersøgelse anvender vi en snowballing-tilgang til litteratursøgning (også kaldet *citation chasing*). Tilgangen tager udgangspunkt i et mindre antal nøglepublikationer, hvorfra der identificeres nye relevante referencer via litteraturlister (backward snowballing) samt nyere publikationer, der citerer dem (forward snowballing). Tilgangen er udbredt i samfunds- og socialvidenskabelige litteraturstudier, fordi den kan afdække netværk af centrale tekster, som ikke nødvendigvis fanges ved databasesøgninger (Greenhalgh & Peacock, 2005; Haddaway et al., 2022; Webster & Watson, 2002; Wohlin, 2014). En begrænsning ved metoden er dog, at den kan overse vidensområder, som ikke er forbundet med de identificerede publikationer.

Samlet set kan skolefravær forstås både som en administrativ kategori og som et komplekst socialt og pædagogisk fænomen. Samtidig viser forskningslitteraturen, at skolefravær dækker over forskellige former for manglende deltagelse med vidt forskellige årsager og dynamikker.

2.2 **Langvarigt bekymrende skolefravær – en definition**

I dette afsnit udvikler vi en definition af langvarigt bekymrende skolefravær, der udarbejdes på baggrund af en gennemgang af litteraturen i samspil med gældende lovgivning på området samt interviews. På den baggrund anvender vi denne viden til at kvalificere definitionsarbejdet gennem en række deskriptive analyser.

2.2.1 Hvad er langvarigt skolefravær

Da bekendtgørelsen om fravær ikke fastsætter en præcis tærskel for, hvornår fravær kan betragtes som længerevarende, må skolelederen – og skoleledelsen generelt – i hvert enkelt tilfælde vurdere skolefraværets karakter, omfang og mønster, herunder både varighed og hyppighed. Dermed bliver det ikke blot en administrativ vurdering, men også en pædagogisk og ledelsesmæssig opgave at identificere, hvornår skolefraværet er længevarende.

Det er her relevant at inddrage reglerne om sygeundervisning (VEJ nr 9707 af 21/10/2020), som fastsætter, at skolelederen skal kontakte forældrene "hurtigst muligt og senest ved 3 ugers fravær". Dette gælder både 3 sammenhængende uger og ved et drypvist fravær, som samlet udgør 3 uger. Reglerne omfatter ikke kun fravær som følge af somatisk sygdom men også fravær relateret til psykiske lidelser og psykiske udfordringer og er dermed tæt forbundet med LBF. Dette er særlig relevant i lyset af vores analyser, som viser, at LBF primært registreres som sygefravær, og understreger vigtigheden af tidlig kontakt og vurdering af behov for sygeundervisning.

Det er kendetegnende for litteraturen om skolefravær, at der er meget få, klare definitioner af, hvornår skolefravær defineres som værende langvarigt. Rent begrebsmæssigt bruges begreber som "kronisk" (Gottfried & Hutt, 2020), "massivt" (Graff & Jensen, 2021), "længerevarende" (EVA, 2022; Rambøll, 2024) eller "længere perioder" (Larsen et al., 2025). Der er tillige få studier, der sætter en egentlig grænse-dragning ved skolefraværet over tid.

I Boks 2.5. ses udvalgte definitioner af, hvornår skolefravær kan betragtes som værende langvarigt. Nogle definitioner er primært **mængdebaserede**. Begrebet anvender vi her, fordi definitionen fastsættes ud fra en **konkret kvantitativ grænse** – altså hvor meget skolefravær, der måles i procent eller antal dage. Her finder vi for eksempel en panelanalyse af bekymrende skolefravær (Kristensen et al., 2020), der taler om længerevarende skolefravær som mere end 10 pct. samlet skolefravær over 3 måneder. Balfanz & Byrnes (2012) arbejder også med en procenttærskel og definerer *kronisk skolefravær* som 10 pct. af et helt skoleår, mens Eklund et al. (2022) i stedet angiver en fast grænse på 20 dage om året. Gottfried & Hutt (2020) bruger ligeledes en mængdemæssig tilgang, hvor *moderat kronisk skolefravær* svarer til 2 eller flere ugers skolefravær, mens *stærkt kronisk skolefravær* er 3 eller flere uger på et skoleår.

- **Længerevarende skolefravær** (Kristensen et al., 2020), der defineres som forløb med mere end 10 pct. samlet skolefravær i 3 måneder i træk.
- **Langvarigt skolefravær** (Knage & Kousholt, 2023), der definerer det som et spænd fra 2 dage om ugen til 50 pct. eller mere i løbet af et skoleår.
- **Længere perioder** (Larsen et al., 2025), der definerer det som flere uger eller måneder, hvor barnet ikke kommer i skole.
- **Problematiske skolefravær** (Kearney, 2008), hvor fokus er på, at barnet har mere end 25 pct. skolefravær inden for de seneste 2 uger; og/eller barnet oplever alvorlige vanskeligheder ved at tage i skole i mindst 2 uger, hvor det har en stærk indgriben i barnets eller familiens daglige rutine; og/eller barnet er skolefraværende minimum 10 dage i løbet af 15 uger.
- **Moderat og stærkt kronisk skolefravær** (Gottfried & Hutt, 2020), der definerer moderat skolefravær som værende 2 eller flere uger på et skoleår og stærkt kronisk skolefravær som 3 eller flere uger på et skoleår.
- **Kronisk skolefravær** (Chronic absence), (Balfanz & Byrnes, 2012), der kort beskriver det som 10 pct. på et skoleår uanset årsag.
- **Kronisk skolefravær** (Eklund et al., 2022), men beskriver det som 20 dage eller mere på et skoleår.

Andre definitioner lægger *mere* vægt på **tidsforløb og varighed**. Knage & Kousholt (2023) beskriver langvarigt skolefravær som et spænd fra 2 dage om ugen til halvdelen af skoleåret, mens Larsen et al. (2025) taler om længere perioder, der kan strække sig over flere uger eller måneder, hvor barnet slet ikke møder i skole. Endelig findes definitioner, der også inddrager **den psykologiske og sociale betydning af skolefraværet**. Kearney (2008) fremhæver, at skolefraværet kan være problematisk, hvis det udgør mere end 25 pct. i løbet af 2 uger, hvis barnet i mindst 2 uger oplever så store vanskeligheder ved at gå i skole, at det påvirker familien markant, eller hvis barnet er skolefraværende mindst 10 dage i løbet af 15 uger.

2.2.2 Hvad er *bekymrende skolefravær*

Hvornår er skolefravær så bekymrende? På baggrund af vejledning til bekendtgørelsen om elevers fravær fra undervisningen i folkeskolen (VEJ nr 9008 af 10/01/2023) kan vi uddrage to passager, der giver et billede af nogle situationer, som i den nuværende lovgivning kan fortolkes som bekymrende. For eksempel skrives der, at:

... der kan også forekomme tilfælde, hvor der vil være grund til at underrette kommunalbestyrelsen om et bekymrende skolefravær, selv om elevens skolefravær ikke af skolen er kategoriseret som ulovligt skolefravær, men hvor skolefraværet er kategoriseret som skolefravær på grund af elevens sygdom, funktionsnedsættelse eller lignende. Det drejer sig om tilfælde, hvor der er grundlag for at antage, at elevens sygdom eller lignende skyldes vanskeligheder i barnets eller den unges forhold, som lovens regler om støtte til udsatte børn og unge og deres familier tager sigte på at løse.

Dette understreger, at skolefravær i sig selv ikke nødvendigvis behøver være ulovligt for at give anledning til bekymring. Det centrale er i stedet, hvad skolefraværet kan være et symptom på. Langvarigt eller gentaget skolefravær – også det, der skyldes sygdom eller funktionsnedsættelse – kan således pege på underliggende problematikker i barnets trivsel, hjemlige forhold eller psykiske helbred. I vejledningen betones det endvidere, hvordan højt skolefravær kan være bekymrende, samt at skolerne har en forpligtigelse til at reagere, såfremt noget vurderes at være *netop* bekymrende eller tegn på trivselsudfordringer:

Endeligt kan et højt skolefravær på grund af sygdom, funktionsnedsættelse eller lignende efter omstændighederne være bekymrende og kunne være en indikation på, at eleven mistrives, i hvilken situation skolen efter en konkret vurdering kan have pligt til at underrette kommunens socialforvaltning herom, jf. den skærpede underretningspligt efter barnets lov § 133.

Dette betyder, at selv skolefravær, som umiddelbart har en "gyldig" – eller lovlig – forklaring, ikke nødvendigvis fritager skolen fra ansvar. Hvis skolefraværet vurderes at kunne hænge sammen med forhold i barnets liv, som påvirker dets trivsel negativt – såsom psykiske vanskeligheder, belastende familieforhold eller manglende støtte i hjemmet – har skolen ikke blot mulighed for men pligt til at reagere.

I forskningslitteraturen fylder bekymrende eller problematisk skolefravær umiddelbart mere end konkrete definitioner eller fastsættelse af grænseniveauer for langvarigt skolefravær. Definitioner af, hvornår skolefravær er opmærksomhedskrævende, problematisk eller bekymrende sættes dog ofte ved grænsedragninger i forhold til mængden af skolefravær samt varigheden af skolefraværet. Dermed glider de to

begreber sammen. Dette er samtidig med, at der i mange definitioner også indgår mere subjektive vurderinger af børns trivsel. Definitionerne er uddybet i Boks 2.6.

Ifølge skoleledere og medarbejdere, vi har interviewet, er det vanskeligt at vurdere, *hvornår* fravær reelt er bekymrende. En gennemgående fortælling på tværs af skolerne er, at der skeles til fraværets omfang og til, hvordan det udvikler sig over en given tidsperiode. Samtidig fremhæver skolerne, at de ofte forsøger at gå mere dybdegående til værks og se på det, der ligger "bag tallene", som det følgende citat afspejler; en forståelse af, at fravær ikke alene kan vurderes ud fra registrerede procenter, men også må ses i lyset af elevens samlede situation:

Men det, der kan være svært at vide, det er nogle gange, at nogle forældre registrerer skolefravær som sygdom. Så der er nogle ting der, der også kan være lidt svært at finde ud af, hvornår er noget egentlig bekymrende (...) Og en af de ting, vi også er blevet opmærksomme på, det er jo perioder. Altså en elev kan godt være skolefraværende 1 uge eller 14 dage, men det er faktisk mere bekymrende, hvis det er sådan et drypvist skolefravær (...) Så det er noget med, at vi øver os i at kigge bag om tallene (Skoleledelse).

Vurderingen af det *bekymrende* i fraværets karakter beror således i høj grad også på en vurdering af elevernes generelle trivsel. I denne optik bliver fravær ikke blot et spørgsmål om mængde, men også om mønstre og mulige underliggende årsager. Særligt fremhæves drypvist fravær som potentielt mere bekymrende end længere sammenhængende perioder af fravær, hvilket tyder på, at skolerne tolker bestemte fraværstyper som indikatorer på mere vedvarende udfordringer. Derudover betones det fra skolens side, at der ligeledes skeles til, hvorvidt eleverne ofte er i konflikt med andre, om de trækker sig fra fællesskabet, om de tager aktivt del i undervisningen osv. Det er således en fortolkningsproces, hvor skolerne forsøger at forstå fraværet i en bredere kontekst.

- **Problematiske skolefravær** (Kearney, 2008)
Barnet har mere end 25 pct. skolefravær inden for de seneste 2 uger; og/eller barnet oplever alvorlige vanskeligheder ved at tage i skole i mindst 2 uger, hvor det har en stærk indgriben i barnets eller familiens daglige rutine; og/eller barnet er skolefraværende minimum 10 dage i løbet af 15 uger.
- **Skolefravær med økonomiske konsekvenser for forældrene** (Kjer et al., 2023)
15 pct. ulovligt skolefravær pr. kvartal.
- **Skolefravær** (Nielsen et al., 2020)
10 pct. eller 20 dage på et skoleår.
- **Bekymrende skolefravær** (Baltzarsen et al., 2021)
Når skolefraværet giver anledning til bekymring for elevens trivsel og derfor kræver handling. Vurderingen bygger på skolefraværets karakter og elevens generelle trivsel og læring.
- **Bekymrende skolefravær** (Petersen & Christoffersen, 2024)
Ufrivilligt skolefravær fra skolen, som forældrene er bekendt med og involveret i.
- **Langvarigt bekymrende adfærd** (Knage & Kousholt, 2023)
Når skolefraværet er langvarigt (jf. Boks 2.5); når elevens forældre er bekendte med skolefraværet; når skolefraværet er uautoriseret; når eleven oplever psykiske og somatiske symptomer.
- **Bekymrende skolefravær** (henvisningskriterie til U-start), (Ilsvard et al., 2024)
Alt fra 5 til 100 pct. skolefravær, hvor skolerne og forældrenes oplever skolefraværet som bekymrende og fastlåst.

Disse tidlige tegn på lav trivsel er også i fokus blandt de interviewede forældre, hvor det ikke er alle, der har positive oplevelser med rettidig opmærksomhed på deres børns trivselsudfordringer og fravær i skolen. Særligt peges der på, at skolens medarbejdere i nogle tilfælde har haft vanskeligt ved at se tegn på trivselsudfordringer, når eleven samtidig fremstår fagligt velfungerende. En forælder til en elev i langvarigt bekymrende fravær fortæller om skolens manglende håndtering af hendes datters signaler:

Men de sagde til os, at lige så snart vi var væk, så havde hun det godt. Hun er også supergod til at maskere. Jeg tænker allerede dét signal der, det burde have sagt, vupti, 'der er noget, vi skal være skarpe på'. Så skal man ikke forlige sig med, 'jamen hun klarer sig supergodt fagligt og griner og smiler i frikvarterne' (...) Man skulle have været nysgerrig på det, og ikke forliget sig med, at det så fint ud, udover den lille detalje, at hun havde så svært ved at komme der. Og det er en vigtig detalje (Forælder til pige på 16 år).

Samlet set indikerer forældrenes udtalelser dog også en anerkendelse af, at tegn på trivselsudfordringer kan se forskellige ud, men også at der kan være behov for øget systematisk nysgerrighed og en mere helhedsorienteret vurdering af elevernes trivsel – herunder en anerkendelse af, at vanskeligheder med fremmøde i sig selv kan være et væsentligt advarselssignal, også selvom elevens adfærd i skolen umiddelbart fremstår velfungerende.

2.3 Empirisk afgrænsning af langvarigt bekymrende skolefravær

Med afsæt i litteraturen analyserer vi derfor en række grænsetærskler for skolefravær med henblik på at vurdere, hvornår skolefravær kan karakteriseres som bekymrende. Analysen kobles samtidig til opgavens krav om at operationalisere skolefravær i 1) procent og 2) over tid. Vi fokuserer blandt andet på grupper med omkring 10 pct. skolefravær, som anvendt af Kristensen et al. (2020) samt Eklund et al. (2022). Andre udbredte definitioner, eksempelvis Balfanz & Byrnes (2012) og Kearneys (2008) tærskel på 10 dages skolefravær over 15 uger, svarer til cirka 15 pct. af undervisningstiden. Endeligt inddrager vi et par tærskler, der svarer til regeringens retningslinje om 10-15 dages skolefravær i 1. kvartal (jf. Børne- og Undervisningsministeriet, 2026), hvilket omtrent svarer til 20-25 pct. af undervisningen i perioden.

Da litteraturen opererer med perioder fra enkelte dage til et helt skoleår, undersøger vi tærskler inden for to tidsrammer: et enkelt kalenderkvartal og 2 på hinanden følgende kvartaler. Denne tilgang gør det muligt at analysere skolefravær på tværs af forskellige tidshorisonter og vurdere, hvordan omfanget af elever varierer afhængigt af de 10 anvendte definitioner. Formålet er at sikre, at den identificerede gruppe hverken bliver for bred eller for snæver. Samtidig giver analysen indsigt i, hvordan elevernes faglige præstationer, trivsel og overgang til ungdomsuddannelse varierer på tværs af de otte måder at definere langvarigt bekymrende skolefravær på.

Vi anvender kalenderkvartaler, hvilket indebærer, at skoleåret opdeles i følgende perioder: juli-september, oktober-december, januar-marts og april-juni. Når vi analyserer 2 på hinanden følgende kvartaler, kan disse gå på tværs af skoleåret. Ved opgørelsen af, om en elev har langvarigt bekymrende fravær – defineret som mindst 20 pct. samlet skolefravær i 2 sammenhængende kvartaler – vil opgørelsen ved udgangen af september således omfatte kvartalet april-juni i det foregående skoleår og kvartalet juli-september i det indeværende skoleår. Der foretages dermed fire opgørelser af fravær i løbet af et skoleår.

For at tage højde for variationer i antallet af skoledage mellem kvartalerne – som følge af månedernes længde, ferier og helligdage – opgøres fraværet som en andel af det samlede antal skoledage i det enkelte kvartal. Forskellene i antal skoledage betyder dog, at det i nogle kvartaler er lettere at opnå en høj fraværsprocent. Det gælder eksempelvis tredje kalenderkvartal (juli-september), hvor sommerferien reducerer antallet af skoledage. I skoleåret 2024/2025 er der således eksempelvis 36 skoledage i tredje kvartal (forudsat skolestart den 12. august 2024), mens der er 54 skoledage i fjerde kvartal (forudsat 1 uges efterårsferie i oktober og juleferie fra fredag den 20. december 2024). Omvendt ses der typisk mere sygdom i vintermånederne, hvilket kan øge det samlede fravær i fjerde kvartal og første kvartal.

2.3.1 Omfanget af elever, der identificeres med de forskellige definitioner af langvarigt bekymrende skolefravær

Tabel 2.1 viser antallet og andelen af elever, der kan inkluderes i gruppen med langvarigt bekymrende skolefravær. Definitionerne varierer både i omfang (10, 15, 20 eller 25 pct. skolefravær i 1 kvartal)¹ og i varighed (1 kvartal eller 2 på hinanden følgende kvartaler). Vi anvender kvartaler frem for kortere perioder som 1 måned eller 14 dage, fordi skolefravær kan svinge betydeligt over korte tidsrum som følge af sygdom, ferie eller enkeltstående hændelser. Analysen baserer sig på 490.000 elever

¹ 10 pct. fravær i tredje kalenderkvartal svarer til 3,7 dages fravær, idet der i dette kvartal er 37 skoledage under den antagelse, at eleverne starter i skole efter sommerferien mandag den 11. august 2025.

i 0.-9. klasse i folkeskolen i skoleåret 2024/2025, hvor der er oplysninger om skolefravær.²

Tabel 2.1 viser, at den bredeste definition med hensyn til omfang – på 10 pct. skolefravær i 1 kalenderkvartal – omfatter over halvdelen af folkeskoleeleverne i 2024/2025 (55 pct.). Hæves tærsklen til 15 pct., reduceres andelen til 30 pct., ved 20 pct. indgår 17 pct. af eleverne, og ved 25 pct. indgår 10 pct. af eleverne. Når varighedskriteriet samtidig skærpes til at omfatte to på hinanden følgende kvartaler, falder andelen markant. Ved 10 pct. skolefravær i 2 på hinanden følgende kvartaler indgår 23 pct. af eleverne. Ved 15 pct. skolefravær reduceres andelen til 10 pct., ved 20 pct. er andelen 5 pct., og ved 25 pct. i 2 på hinanden følgende kvartaler er andelen 3 pct. af eleverne.

Tabel 2.1 Andelen af elever, der har langvarigt bekymrende skolefravær, afhængigt af hvilken definition der vælges

	Første kvartal	2 på hinanden følgende kvartaler
10 pct. samlet skolefravær eller mere	55 pct. 268.258 elever	23 pct. 114.467 elever
15 pct. samlet skolefravær eller mere	30 pct. 149.171 elever	10 pct. 48.386 elever
20 pct. samlet skolefravær eller mere	17 pct. 82.514 elever	5 pct. 24.797 elever
25 pct. samlet skolefravær eller mere	10 pct. 49.338 elever	3 pct. 15.132 elever

Anm.: Tabellen er baseret på oplysninger om 490.267 elever i folkeskolen, som indgår i skolefraværregistret i skoleåret 2024/2025.

Kilde: Egne analyser baseret på data fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

2.3.2 Negative sammenhænge mellem forskellige niveauer af fravær og trivsel, faglige resultater og videre uddannelse

Dernæst undersøger vi sammenhængen mellem forskellige niveauer af fravær og elevernes trivsel, faglige resultater og videre uddannelsesforløb efter folkeskolen. Det gør vi på tværs af de otte mulige definitioner af langvarigt bekymrende skolefravær, der varierer med hensyn til omfang og varighed. Formålet er at undersøge, om de elever, der identificeres ved de forskellige grænsedragninger, systematisk klarer sig dårligere end elever uden langvarigt bekymrende skolefravær. Hensigten

² Elever på privat- og friskoler, specialskoler, behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem indgår ikke i analyserne.

er dermed at synliggøre, at skolefraværet er forbundet med målbare og observerbare udfald i elevernes skole- og uddannelsesforløb.

Tabel 2.2 viser sammenhængen mellem langvarigt bekymrende skolefravær og trivsel, faglige resultater og videre uddannelse. Andelen af elever med lav trivsel, eller hvor der ikke er en trivselsmåling for eleven³, er 29 pct. blandt elever, der i skoleåret 2024/2025 havde mindst 1 kvartal med 10 pct. samlet skolefravær eller mere, 34 pct. blandt elever med mindst 1 kvartal med 15 pct. samlet skolefravær eller mere, 41 pct. blandt elever med mindst 1 kvartal med 20 pct. samlet skolefravær eller mere og 48 pct. blandt elever med mindst 1 kvartal med 25 pct. samlet skolefravær eller mere. Tilføjer vi yderligere et kvartal til varigheden af fraværet, er andelen med lav elevtrivsel, eller hvor der ikke er en trivselsmåling for eleven, 36 pct. for elever med 10 pct. samlet skolefravær eller mere i 2 efter hinanden følgende kvartaler. Andelen stiger til 46 pct. blandt elever med 15 pct. samlet skolefravær eller mere i 2 sammenhængende kvartaler, til 56 pct. blandt elever med 20 pct. samlet skolefravær eller mere i 2 sammenhængende kvartaler og til 64 pct. blandt elever med 25 pct. samlet skolefravær eller mere i 2 sammenhængende kvartaler. Til sammenligning er andelen med lav elevtrivsel, eller hvor der ikke er en trivselsmåling for eleven, 20 pct. blandt elever, der ikke har 10 pct. samlet skolefravær eller mere i 1 kvartal.

Ser vi på elevernes faglige resultater, viser Tabel 2.2, at andelen af elever, der ikke består både dansk og matematik ved folkeskolens afgangsprøver, eller hvor der ikke er oplysninger om karakterer, stiger i takt med skolefraværets omfang og varighed. Blandt elever med 10 pct. samlet skolefravær eller mere i 1 kvartal, består 19 pct. ikke begge fag. Denne andel stiger til 23 pct. for dem med 15 pct. samlet skolefravær eller mere i 1 kvartal og til 62 pct. blandt elever med 30 pct. samlet skolefravær eller mere i 2 sammenhængende kvartaler (ikke vist i tabellen). Til sammenligning består 12 pct. ikke blandt elever, der ikke har 10 pct. samlet skolefravær eller mere i et kvartal.

Endeligt viser Tabel 2.2, at andelen af elever, der påbegynder en ungdomsuddannelse senest 2 år efter afslutningen af 9. klasse i skoleåret 2018/2019, er lavere blandt elever med skolefravær – uanset hvordan skolefraværet afgrænses – sammenlignet med elever, der ikke har 10 pct. samlet skolefravær eller mere i 1 kvartal. Blandt elever med 15 pct. samlet skolefravær eller mere i 1 kvartal påbegynder 85 pct. en ungdomsuddannelse inden for 2 år, mens det samme gælder for 54 pct. af elever med 30 pct. samlet skolefravær eller mere i 2 sammenhængende kvartaler (ikke vist i tabellen).

³ Lav elevtrivsel er en indikator, som Børne- og Undervisningsministeriet har dannet baseret på antallet af "bekymrende svar" på ni spørgsmål fra de nationale trivselsmålinger (Børne- og Undervisningsministeriet, 2025). Indikatoren beregnes for elever i 4.-9. klasse.

Tabel 2.2 Forskelle i trivsel, faglige resultater og overgang til ungdomsuddannelse for elever med forskellige niveauer af samlet skolefravær

	Elever med lav elevtrivsel, eller hvor der ikke er en trivselsmåling	Elever, der ikke består dansk og matematik ved folkeskolens afgangsprøver, eller hvor der ikke er oplysninger om karakterer	Elever, der har påbegyndt ungdomsuddannelse senest 2 år efter 9. klasse
10 pct. samlet skolefravær i 1 kalenderkvartal			
Andel elever	29 pct.	19 pct.	90 pct.
Antal elever, der indgår i analysen	168.509	27.148	22.517
10 pct. samlet skolefravær i 2 efter hinanden følgende kvartaler			
Andel elever	36 pct.	26 pct.	84 pct.
Antal elever, der indgår i analysen	81.519	13.877	10.320
15 pct. samlet skolefravær i 1 kalenderkvartal			
Andel elever	34 pct.	23 pct.	85 pct.
Antal elever, der indgår i analysen	98.196	17.268	12.287
15 pct. samlet skolefravær i 2 efter hinanden følgende kvartaler			
Andel elever	46 pct.	35 pct.	74 pct.
Antal elever, der indgår i analysen	36.815	7.272	4.719
20 pct. samlet skolefravær i 1 kalenderkvartal			
Andel elever	41 pct.	31 pct.	80 pct.
Antal elever, der indgår i analysen	56.697	10.012	7.451
20 pct. samlet skolefravær i 2 efter hinanden følgende kvartaler			
Andel elever	56 pct.	46 pct.	66 pct.
Antal elever, der indgår i analysen	19.921	4.081	2.837
25 pct. samlet skolefravær i 1 kalenderkvartal			
Andel	48 pct.	38 pct.	73 pct.
Antal elever, der indgår i analysen	34.962	6.068	4.412

	Elever med lav elevtrivsel, eller hvor der ikke er en trivselsmåling	Elever, der ikke består dansk og matematik ved folkeskolens afgangsprøver, eller hvor der ikke er oplysninger om karakterer	Elever, der har påbegyndt ungdomsuddannelse senest 2 år efter 9. klasse
25 pct. samlet skolefravær i 2 efter hinanden følgende kvartaler			
Andel	64 pct.	56 pct.	60 pct.
Antal elever, der indgår i analysen	12.553	2.561	1.798
Referencekategori: Har ikke haft 10 pct. samlet skolefravær i 1 kvartal			
Andel	20 pct.	12 pct.	96 pct.
Antal elever, der indgår i analysen	120.210	21.347	23.354
Alle elever uanset mængden af samlet skolefravær			
Andel	25 pct.	16 pct.	93 pct.
Antal elever, der indgår i analysen	288.719	48.495	45.871

Anm.: Analyserne i den første kolonne er baseret på elever i 4.-9. klasse i skoleåret 2024/2025, analyserne i anden kolonne er baseret på elever i 9. klasse i skoleåret 2023/2024, og analyserne i sidste kolonne er baseret på elever i 9. klasse i skoleåret 2018/2019. Det skyldes, at vi gerne vil give eleverne 2 år, fra de afslutter 9. klasse, til at påbegynde en ungdomsuddannelse. Det betyder, at vi kan bruge de elever, der afslutter 9. klasse i skoleåret 2021/2022, men denne årgang er ramt af et særligt højt skolefravær på grund af covid-19. Derfor anvendes seneste årgang inden covid-19. Ungdomsuddannelser omfatter gymnasiale ungdomsuddannelser og erhvervsfaglige grundforløb og uddannelser.

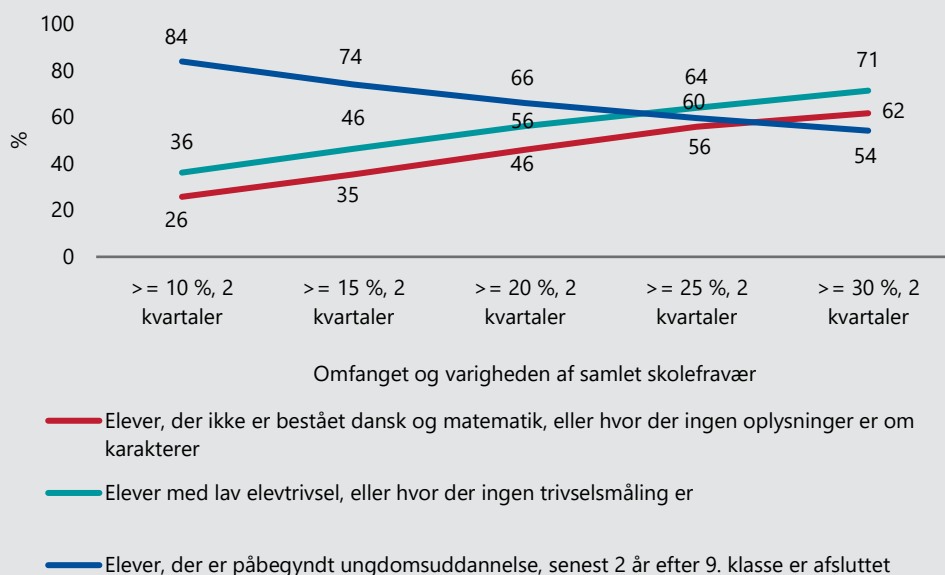
Kilde: Egne analyser baseret på data fra Danmarks Statistik og Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Samlet set viser Tabel 2.2, at jo højere og mere vedvarende skolefraværet er, desto dårligere klarer eleverne sig på tværs af trivsel, faglige resultater og videre uddannelse. På baggrund af Tabel 2.2 kan vi således konstatere – i lighed med den øvrige forskningslitteratur – at der ikke findes en entydig grænse for, hvornår omfanget af skolefravær bliver *bekymrende*.

Figur 2.2 viser i forlængelse heraf, at stigende samlet skolefravær i 1 kvartal hænger sammen med en større andel elever med lav trivsel, en større andel, der ikke består dansk og matematik ved folkeskolens afgangsprøver, og en mindre andel, der har påbegyndt en ungdomsuddannelse 2 år efter 9. klasse.

Figur 2.2 Forskelle mellem udfaldsmål for forskellige niveauer af samlet skolefravær i 2 efter hinanden følgende kvartaler

Figuren viser andelen af elever, der ikke har bestået dansk og matematik, eller hvor der ikke er oplysninger om karakter; elever med lav elevtrivsel, eller hvor der ikke er nogen trivselsmåling; elever, der har påbegyndt ungdomsuddannelse senest 2 år, efter 9. klasse er afsluttet. Fordelt på forskellige niveauer af samlet skolefravær i 2 efter hinanden følgende kvartaler fra 10 pct.-30 pct.

Anm.: Analyserne, der omhandler lav elevtrivsel, er baseret på elever i 4-9. klasse i skoleåret 2024/2025, analyserne af, hvorvidt eleverne består dansk og matematik ved folkeskolens afgangsprøver, er baseret på elever i 9. klasse i skoleåret 2023/2024, og analyserne, der omhandler overgang til ungdomsuddannelse, er baseret på elever i 9. klasse i skoleåret 2018/2019. Det skyldes, at vi gerne vil give eleverne 2 år, fra de afslutter 9. klasse, til at påbegynde en ungdomsuddannelse. Det betyder, at vi kan bruge de elever, der afslutter 9. klasse i skoleåret 2021/2022, men denne årgang er ramt af et særligt højt skolefravær på grund af covid-19. Derfor anvendes seneste årgang inden covid-19. Ungdomsuddannelser omfatter gymnasiale ungdomsuddannelser og erhvervsfaglige grundforløb og uddannelser.

Kilde: Egne analyser baseret på data fra Danmarks Statistik og Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

2.3.3 Varigheden af det samlede skolefravær

I afsnit 2.3.1 konstaterede vi, at en tærskel på 10 pct. samlet skolefravær i 1 kvartal næppe er hensigtsmæssig, idet den omfatter en meget stor andel af elevpopulationen – knap 55 pct. – og dermed kun i begrænset omfang afgrænser elever med egentlige fraværsproblemer. Efterfølgende viste analyserne, at jo højere og mere vedvarende skolefraværet er, desto dårligere klarer eleverne sig på tværs af trivsel, faglige resultater og videre uddannelse, jf. Tabel 2.2. Derudover peger resultaterne på en gradvist stigende sammenhæng, hvor problemerne tiltager med både niveau og varighed.

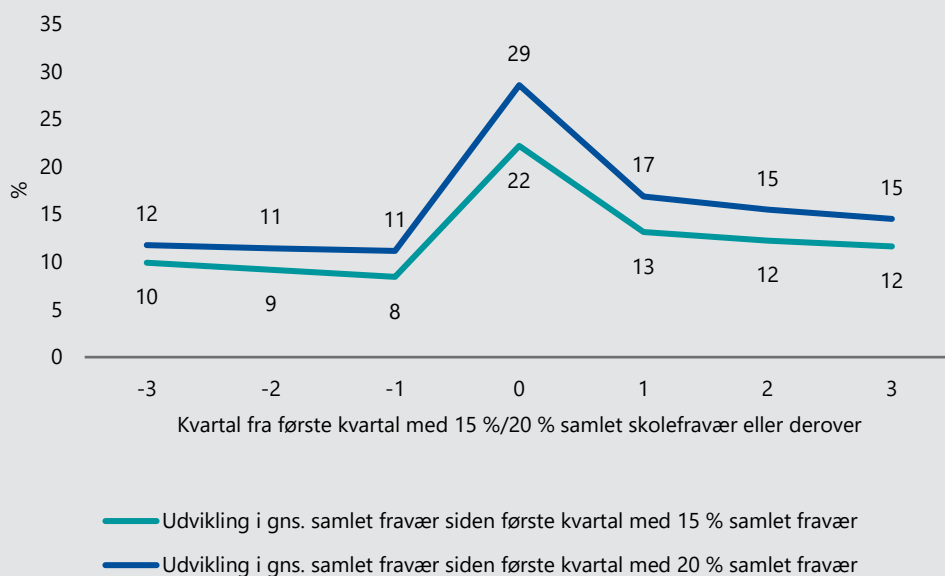
Derfor retter vi i dette afsnit fokus mod varigheden af fraværet for at belyse, i hvilken grad højt skolefravær er udtryk for et længerevarende mønster frem for en midlertidig afvigelse. Analysen tager afsæt i elever med mindst hhv. 15 pct. og 20 pct. samlet skolefravær – og ikke 25. pct. En tærskel på 25 pct. tilfører kun begrænset analytisk merværdi sammenlignet med 20 pct., da den i vid udstrækning identificerer den samme elevgruppe, samtidig med at en ikke ubetydelig gruppe elever med betydeligt fravær udelades.

Af denne grund identificerer vi det første kvartal i skoleåret 2023/2024, hvor en elev har et samlet skolefravær på hhv. 15 pct. eller 20 pct. eller derover. For disse elever følger vi udviklingen i skolefraværet 3 kvartaler forud og 3 kvartaler efter dette tidspunkt. Udviklingen er illustreret i Figur 2.3.

Figur 2.3 viser således, at allerede 1 kvartal efter det første kvartal med 15 pct. eller 20 pct. samlet skolefravær falder elevernes gennemsnitlige fravær markant. Herefter stabiliserer det sig på et lavere, men stadig højt niveau. Det betyder, at et enkelt kvartal med højt skolefravær ikke nødvendigvis afspejler et egentligt problem, idet mange elever relativt hurtigt vender tilbage til et lavere niveau. Samtidig vender fraværet dog ikke helt tilbage til udgangsniveauet før det første kvartal med højt fravær, hvilket tyder på, at skolefraværet efterfølgende forbliver forhøjet i flere måneder fremefter. Dette understreger, at højt fravær kan have vedvarende karakter og ikke nødvendigvis blot er en midlertidig afvigelse.

Figur 2.3 Udvikling i det gennemsnitlige samlede skolefravær

Figuren viser udviklingen i det gennemsnitlige samlede skolefravær 3 kvartaler før og 3 kvartaler efter, at en elev første gang har hhv. 15 pct. og 20 pct. samlet skolefravær eller derover i 1 kvartal i 2023/2024.

Anm.: Figuren er baseret på cirka 160.000 elever, som i skoleåret 2023/2024 har 15 pct. samlet skolefravær i 1 kalenderkvartal første gang i det skoleår, og cirka 86.000 elever, som i skoleåret 2023/2024 har 20 pct. samlet skolefravær i 1 kalenderkvartal første gang i det skoleår. Disse elevers gennemsnitlige samlede skolefravær følges op til 3 kvartaler tilbage i tid og op til 3 kvartaler frem i tid fra første gang de har hhv. 15 pct. og 20 pct. samlet skolefravær eller derover i 1 kvartal.

Kilde: Egne analyser baseret på data fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Men i hvor høj grad er højt skolefravær egentlig vedvarende? For at belyse dette ser vi i det følgende på elever, der har et samlet skolefravær på mindst 15 pct. eller 20 pct. i 2 kvartaler i træk. Figur 2.4 viser, at på tidspunkt 0 – dvs. det kvartal, hvor eleverne for andet kvartal i træk har hhv. 15 pct. og 20 pct. samlet skolefravær eller mere – er det gennemsnitlige skolefravær hhv. 27 pct. og 36 pct. for de to grupper. I det foregående kvartal er fraværet hhv. 25 pct. og 33 pct.

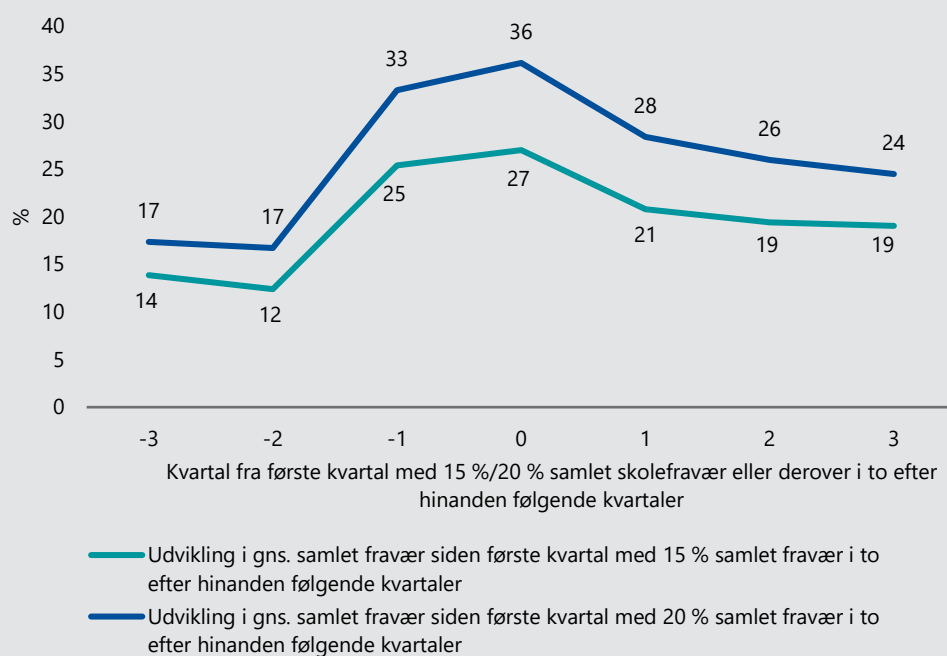
Ser vi på det efterfølgende kvartal, falder skolefraværet for elever med 15 pct. eller mere fravær til 21 pct., og for elever med 20 pct. eller mere fravær falder det samlede fravær til 28 pct. I begge tilfælde er der tale om et fald på 22 procent. Til sammenligning viser Figur 2.3 et fald i det samlede fravær på 41 pct. fra det kvartal, hvor elever første gang har 20 pct. samlet skolefravær eller mere, til det efterfølgende kvartal.

Dette indikerer, at vi med en definition, der inkluderer en varighed over 2 kvartaler, i højere grad indfanger gruppen af elever, som over tid fortsætter med et højere fravær.

Analysen viser således, at en definition, der alene baseres på skolefravær i et enkelt kvartal, vil inkludere mange elever, hvis skolefravær hurtigt normaliseres. Resultaterne understøtter derfor, at langvarigt bekymrende skolefravær bør afgrænses som et tidsmæssigt mønster, der strækker sig over mindst 2 på hinanden følgende kvartaler.

Figur 2.4 Udvikling i det gennemsnitlige samlede skolefravær

Figuren viser udviklingen i det gennemsnitlige samlede skolefravær 4 kvartaler før og 4 kvartaler efter, at en elev første gang har hhv. 15 pct. og 20 pct. samlet skolefravær eller derover i 2 efter hinanden følgende kvartaler i 2023/2024.

Anm.: Figuren er baseret på cirka 52.000 elever, som i skoleåret 2023/2024 har 15 pct. samlet skolefravær i 2 efter hinanden følgende kvartaler første gang i det skoleår, og cirka 25.000 elever, som i skoleåret 2023/2024 har 20 pct. samlet skolefravær i 2 efter hinanden følgende kvartaler første gang i det skoleår. Disse elevers gennemsnitlige samlede skolefravær følges op til 3 kvartaler tilbage i tid og op til 3 kvartaler frem i tid fra første gang de har hhv. 15 pct. samlet skolefravær eller derover i 2 efter hinanden følgende kvartaler eller 20 pct. samlet skolefravær eller derover i 2 efter hinanden følgende kvartaler.

Kilde: Egne analyser baseret på data fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

2.3.4 Opsummerende, kvantitative perspektiver på definitionen på langvarigt bekymrende fravær

Valget mellem 15 pct. og 20 pct. samlet skolefravær over to på hinanden følgende kvartaler er ikke alene et teknisk, analytisk spørgsmål, men afspejler også en afvejning mellem sensitivitet og specificitet. En tærskel på 15 pct. identificerer en bredere gruppe og muliggør tidligere opsporing; omvendt indebærer de 15 pct. samtidigt større heterogenitet – dvs. potentielt flere ikke-kritiske fraværsforløb. Omvendt afgrænser 20 pct. en mindre og mere entydig gruppe af elever med vedvarende og højt fravær, hvor sandsynligheden for et egentligt problem er større.

Centralt, og på tværs af analyserne, fremstår varighedskriteriet – fravær over mindst to på hinanden følgende kvartaler – som det mest afgørende for at identificere vedvarende fraværs mønstre. Elever med højt fravær i et enkelt kvartal vender ofte tilbage til et lavere niveau, hvilket understreger, at varighed er vigtigere end det præcise fraværsniveau i en kort periode. Valget af tærskel bør derfor ses som et analytisk valg med forskellige implikationer: 15 pct. over 2 kvartaler er mere sensitivt og egnet til tidlig identifikation, mens 20 pct. er mere restriktivt og i højere grad identificerer elever med vedvarende og alvorlige fraværsproblemer.

Derfor vurderer vi, at **20 pct. i mindst 2 på hinanden følgende kvartaler er den mest hensigtsmæssige afgrænsning til at identificere elever med langvarigt bekymrende skolefravær**, idet den i højere grad balancerer behovet for en klar og operationel målgruppe med en tilstrækkeligt præcis identifikation af egentlige fraværsproblemer.

2.3.5 Kvalitative perspektiver på definitionen

Vi har spurgt de interviewede skoleledere og eksperter ind til deres vurdering og holdning til definitionen af langvarigt bekymrende fravær.

For skoleledernes vedkommende beskriver de definitionen som værende nyttig i det monitorerende arbejde, ligesom de samstemmigt udtrykker, at den giver en fornuftig sortering mellem midlertidigt fravær (i 1 kvartal) og mere vedvarende fraværsproblematikker; en problematik, som flere af dem ikke har reflekteret over – eller var bekendt med.

De interviewede eksperter anerkender ligeledes definitionens fokus på 2 sammenhængende kvartaler som en anvendelig afgrænsning men fremhæver også et par opmærksomhedspunkter i forhold til afgrænsningen. Det gælder for det første, at definitionen ikke sonder mellem de forskellige fraværstyper. Vurderingen er her, at

værdifuld information om evt. forskelle mellem årsager til langvarigt bekymrende fravær reduceres, såfremt årsagen til fraværet ikke tydeliggøres.

For det andet reflekterer eksperterne – i lighed med flere interviewede skoleledere – over risikoen for, at en definition afgrænset ved 15-20 pct. fravær kan være for "snæver" og risikere at ekskludere elever, der reelt har vanskeligheder i forhold til fravær. Eksempelvis nævner en af eksperterne, at 15 pct. fravær i 1 kvartal vil være alvorligt for nogle børn – afhængigt af kontekst og sårbarhed – men de vil ikke blive indfanget med denne definition. En af eksperterne fortæller endvidere:

Jeg er jo også meget farvet af sådan det her med tidlig opsporing. Fordi man kan også se, at det kan nå at akkumulere sig meget, meget hurtigt lige pludselig, eller eskalere, sådan et fravær. Så derfor vil vi gerne have en tærskel, der sådan er ret lav, så vi kan nå at få fat i de her børn. Men jeg kan godt se ud fra sådan en meget stor analyse, at det også giver mening at skære ind til dem, hvor man tænker: Okay, her, der er der altså tale om en lidt mere konsolideret problematik, og ikke så flygtigt (Faglig ekspert).

Overordnet vurderes definitionen dog at være analytisk anvendelig, idet den ifølge særligt de interviewede eksperter kan fungere som indikator for mere vedvarende fraværsproblematikker frem for mere tilfældige udsving i fravær. Eksperternes perspektiver på definitionen fremhæver det faktum, at enhver operationalisering indebærer en afvejning af præcision.

2.4 Fastlæggelse af definition

På baggrund af disse analyser fastlægges **definitionen af langvarigt bekymrende skolefravær som et skolefravær på mindst 20 pct. i 2 på hinanden følgende kvartaler**. Det svarer til omkring 10 skoledage i hvert kvartal, eller samlet ca. 20 dage over 2 kvartaler, afhængigt af antallet af skoledage i det enkelte kvartal.⁴

Definitionen tager ikke stilling til årsagerne til fraværet eller til aktørniveau, og den skelner hverken mellem typer af skolefravær (lovligt eller ulovligt) eller mellem forskellige fraværsmønstre, såsom hyppige, kortvarige fraværsdage og længere sammenhængende perioder. Dette udgør en væsentlig begrænsning ved den valgte definition. Omvendt gør definitionen det muligt at identificere en gruppe af elever med vedvarende højt og længerevarende skolefravær, hvor tilfældige udsving i højere grad minimeres gennem kravet om 2 på hinanden følgende kvartaler. Samtidig

⁴ Særligt i tredje kvartal vil antallet af dage, det svarer til, være lavere grundet sommerferien.

kan der for denne gruppe observeres tydelige negative sammenhænge med trivsel, faglige resultater og overgang til ungdomsuddannelse.

Valget af 20 pct. over 2 på hinanden følgende kvartaler (25.078 elever) frem for 15 pct. (48.826 elever) afspejler en prioritering af en mindre og mere entydig gruppe af elever med vedvarende og højt fravær, hvor sandsynligheden for et egentligt problem er større. En højere tærskel reducerer dermed heterogeniteten i gruppen og mindsker risikoen for at inkludere elever med midlertidige eller mindre alvorlige fraværsløb. Samtidig øges sandsynligheden for, at fraværet afspejler et mere strukturelt og vedvarende problem, hvilket styrker sammenligneligheden i analyser på tværs af skoler og kommuner.

Det er denne definition, vi anvender i analyserne i de kommende kapitler.

3 Omfanget af langvarigt bekymrende skolefravær

I dette kapitel undersøger vi, hvordan forekomsten af langvarigt bekymrende skolefravær, jf. forrige kapitels definition, har udviklet sig i perioden fra skoleåret 2010/2011 til skoleåret 2024/2025. Vi undersøger derudover, hvordan forekomsten af langvarigt bekymrende skolefravær udvikler sig fordelt på klassetrin og klasse-type, samt hvordan forekomsten af langvarigt bekymrende skolefravær er fordelt på kommuneniveau i 2024/2025.

Boks 3.1 Undersøgelsesspørgsmål og hovedkonklusioner i kapitlet

Samlet peger resultaterne på et strukturelt brud omkring covid-19 med en varig stigning i langvarigt bekymrende skolefravær, særligt blandt ældre elever, og indikationer på ændrede, mere vedholdende skolefraværs mønstre. Vi kan dog ikke udelukke, jf. kapitel 4, at de ændrede fraværsregistreringer også har en betydning for stigningen i fraværet.

- Vi konkluderer for det første, **at andelen af elever med langvarigt bekymrende skolefravær lå stabilt omkring 3 pct. frem til skoleåret 2018/2019, hvorefter den steg markant til 5,3 pct. i 2021/2022.** Efter pandemien er andelen faldet igen, men den forbliver cirka 2 procentpoint højere end niveauet før covid-19, hvilket tyder på vedvarende ændringer i skolefraværs mønstre.
- Vi konkluderer for det andet, **at stigningen i andelen af elever med langvarigt bekymrende skolefravær især er tydelig blandt elever i udskolingen.** Ligeledes finder vi, at andelen af elever med langvarigt bekymrende skolefravær er stigende med klassetrinnet, og at typen af fravær ændrer sig med klassetrinnet, således at ulovligt fravær udgør en højere andel, jo højere klassetrinnet er.
- Vi konkluderer for det tredje, **at der er kommunale forskelle i andelen af elever med langvarigt bekymrende skolefravær.**

3.1 Forekomsten af langvarigt bekymrende skolefravær

Vi starter med at beskrive, hvordan langvarigt bekymrende skolefravær, her defineret som elever, der mindst én gang i løbet af et skoleår har 20 pct. samlet skolefravær i 2 på hinanden følgende kvartaler, har udviklet sig fra det første år, der er oplysninger om skolefravær i, 2010/2011, til og med seneste skoleår i 2024/2025.

3.1.1 Stigning i forekomsten af elever med langvarigt bekymrende skolefravær over tid

Figur 3.1 viser andelen af elever på folkeskoler, der har langvarigt bekymrende skolefravær over tid. Af figuren fremgår det, at andelen med langvarigt bekymrende skolefravær har ligget relativt stabilt på omkring 3 pct. frem til skoleåret 2018/2019. I skoleåret 2019/2020 falder andelen med langvarigt bekymrende skolefravær til 2,4 pct., hvorefter andelen stiger frem til skoleåret 2021/2022, hvor andelen mere end fordobles til 5,3 pct.

Dette fald og den efterfølgende markante stigning skyldes formentlig omstændigheder knyttet til covid-19, som kan have haft betydning for registrering af skolefravær såvel som faktisk skolefravær. Efter covid-19 er andelen med langvarigt bekymrende skolefravær faldet igen (til 4,7 pct.) men til et niveau, der ligger omkring 2 procentpoint højere end før covid-19.

Figur 3.1 Udvikling i andel elever med langvarigt bekymrende skolefravær

Figuren viser udviklingen i andel elever med langvarigt bekymrende skolefravær i perioden fra skoleåret 2010/2011-2024/2025.

Anm.: Figuren er baseret på mellem cirka 490.000 og 551.000 elever i folkeskolen i hvert enkelt skoleår. Bilagstabel 3.1 viser andel og antal elever med langvarigt bekymrende skolefravær i hvert enkelt skoleår.

Kilde: Egne analyser baseret på data fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Denne udvikling overrasker ikke de skoler, vi har besøgt. Både skoleledere og lærere genkender billedet fra deres egen praksis, hvor de oplever, at flere elever har et højt og mere vedvarende fravær. Interviewene peger på forskellige forklaringer på det langvarige fravær, men en gennemgående erfaring er, at en del elever tilsyneladende trivedes med at være hjemme under nedlukningen. Flere beskriver, at perioden ændrede nogle elevers forhold til skolen og svækkede motivationen for at vende tilbage til en almindelig skoledag. En lærer fortæller eksempelvis:

Det er i hvert fald noget, som nogle [elever, red.] har udtrykt efter det her corona, at det var pludselig rart [at være hjemme, red.], og man fik det faktisk bedre. Jeg tænker, at det har været dem, der har været i en belastning, overbelastning, der har følt det. Og derfor kan det godt være, at incitamentet til så at komme i skole faktisk bliver ringere (Lærer).

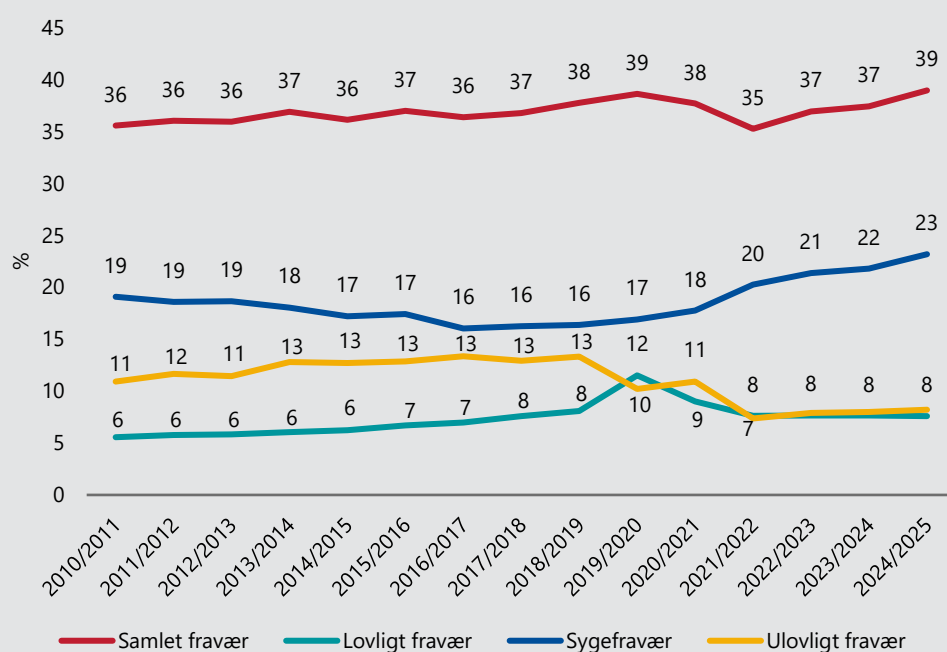
Skal vi forstå udviklingen i det langvarige bekymrende skolefravær, kan det være nyttigt også at kigge på, hvad fraværet registreres som; sygefravær, lovligt fravær eller ulovligt fravær. Figur 3.2 viser for elever med langvarigt bekymrende skolefravær, hvor stor en andel de forskellige fraværstyper udgør i de kvartaler, hvor fraværet er højt.

Konkret indgår de kvartaler, hvor en elev har 20 pct. eller mere samlet fravær i 2 på hinanden følgende kvartaler – og begge kvartaler medtages i opgørelsen.

Figur 3.2 viser, for det første, at det samlede gennemsnitlige skolefravær for de elever, som har langvarigt bekymrende skolefravær, ligger på mellem 35 pct. og 39 pct. i perioden fra skoleåret 2010/2011-2024/2025. Dernæst viser figuren, at langvarigt bekymrende skolefravær overvejende består af sygefravær. Det gælder på tværs af alle skoleår i perioden 2010/2011-2024/2025.

Figur 3.2 Typer af fravær, som det langvarige bekymrende skolefravær består af

Figuren viser, hvilke typer af fravær det langvarige bekymrende skolefravær består af (sygefravær, lovligt fravær eller ulovligt fravær) fordelt på skoleår fra 2010/2011-2024/2025.

Anm.: Figuren er baseret på mellem knap 12.000 og 25.000 elever i hvert enkelt skoleår som minimum én gang i det pågældende skoleår har haft 20 pct. samlet fravær eller mere i 2 efter hinanden følgende kvartaler. Fraværet er medtaget i alle de kvartaler, hvor en elev har langvarigt bekymrende skolefravær. Hvis en elev én gang på et skoleår har langvarigt bekymrende skolefravær, medtages således fraværet i de 2 sammenhængende kvartaler, hvor eleven har 20 pct. eller mere samlet skolefravær. Hvis én elev flere gange på et skoleår har langvarigt bekymrende skolefravær, medtages således fraværet i alle de kvartaler, der falder ind under definitionen.

Kilde: Egne analyser baseret på data fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

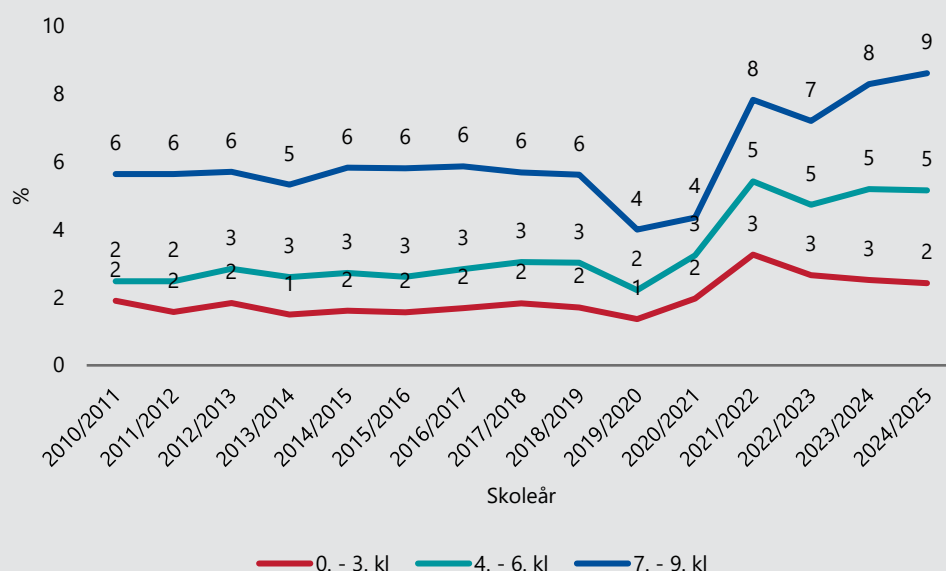
Interessant nok ses i årene 2018-2020 – formentlig foranlediget af både covid-19, bekendtgørelsen om fraværsregistrering med tilhørende vejledning for skolerne samt loven om styrket forældreansvar 2019 (se Kjer et al., 2023) – at andelen af det samlede fravær, der udgøres af sygefravær, er steget over tid – fra 16 pct. lige før covid-19 til 23 pct. i det seneste skoleår. Omvendt er andelen af ulovligt fravær faldet fra 13 pct. til 8 pct., mens andelen af lovligt fravær har ligget nogenlunde stabilt på ca. 8 pct.

3.1.2 Højere andel elever med langvarigt bekymrende skolefravær efter covid-19-pandemien, særligt i udskoling

Figur 3.3 viser i forlængelse af sidste afsnit udviklingen i andel elever med langvarigt bekymrende skolefravær; denne gang opdeler vi på indskoling (0.-3. klassetrin), mellemtrin (4.-6. klasse) og udskoling (7.-9. klasse).

Figur 3.3 Udvikling i andel med langvarigt bekymrende skolefravær opdelt på klassetrin

Figuren viser udviklingen i andel elever med langvarigt bekymrende skolefravær i perioden fra skoleåret 2010/2011-2024/2025 opdelt på klassetrinnene 0.-3. klasse-9. klasse.

Anm.: Figuren er baseret på mellem cirka 490.000 og 551.000 elever i folkeskolen i hvert enkelt skoleår. Bilagstabel 3.2 viser andel og antal elever med langvarigt bekymrende skolefravær i hvert enkelt skoleår.

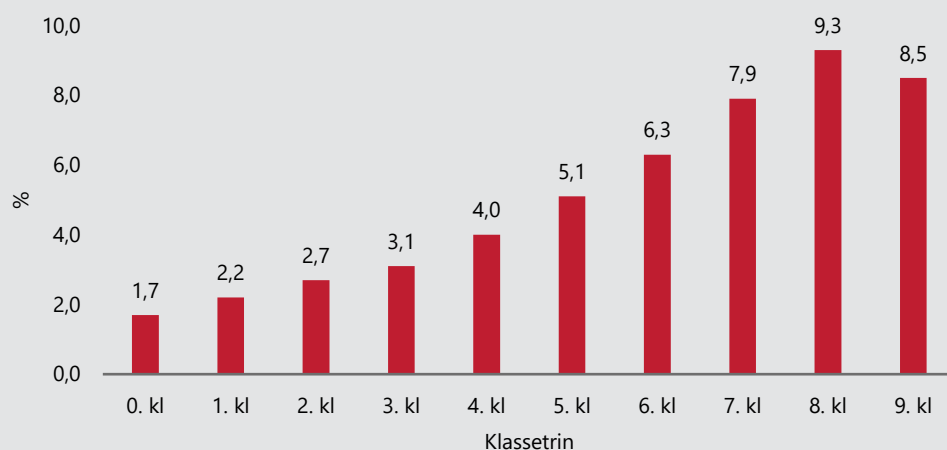
Kilde: Egne analyser baseret på data fra Styrelsen for It og Læring.

Figuren viser for det første en relativt stabil andel af elever med langvarigt bekymrende skolefravær frem til skoleåret 2018/2019 lige før covid-19, hvorefter der sker først et fald og dernæst en større stigning. Mest centralt er det dog, at andelen med langvarigt bekymrende skolefravær er stigende i særligt udskoling efter pandemien. Her stiger andelen af elever med langvarigt bekymrende skolefravær fra 6 pct. (i 2018/2019) til 9 pct. (i 2024/2025)

Kigger vi specifikt på skoleåret 2024/2025, og fordeler vi det langvarige bekymrende skolefravær på klassetrin, bliver det tydeligt, at andelen af elever med langvarigt bekymrende fravær stiger i takt med klassetrinnet og kulminerer i udskoling. Det fremgår af Figur 3.4. Dette er vigtigt, fordi det viser, at risikoen for langvarigt bekymrende fravær øges med alderen, og at indsatsen derfor bør differentieres efter klassetrin, når definitionen anvendes i praksis.

Figur 3.4 Andel elever med langvarigt bekymrende skolefravær opdelt på klassetrin

Figuren viser andelen af elever med langvarigt bekymrende skolefravær, dvs. 20 pct. samlet skolefravær eller mere i 2 efter hinanden følgende kvartaler i skoleåret 2024/2025 opdelt på klassetrin.

Anm.: Figuren er baseret på 490.000 elever i folkeskolen i skoleåret 2024/2025. Der er mellem 47.000-51.000 elever på hvert klassetrin.

Kilde: Egne analyser baseret på data fra Styrelsen for It og Læring.

Dette billede genkender de i høj grad på de skoler, vi har besøgt, hvor andelen af elever med langvarigt bekymrende fravær ligeledes er stigende i takt med klassetrin, og hvor problematikken fremstår mest fremtrædende i udskoling. Når de skal forklare mønstret, peger de på flere samtidige forhold. Det er et tidspunkt i elevernes liv, hvor de møder øgede faglige krav, og hvor nogle samtidig oplever

lærerskift i forbindelse med overgange mellem trin. Hertil kommer personlige og sociale forhold, herunder en stigende kommunikation på sociale medier, hvor andre dynamikker og forventninger fylder i elevernes hverdag.

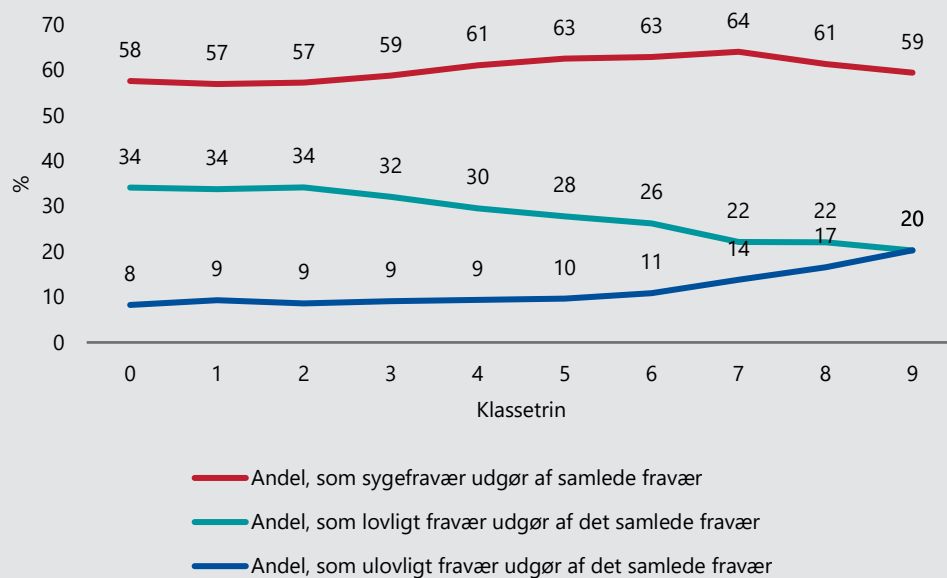
Vi undersøger dernæst, om der er forskel på, hvilken andel de forskellige fraværstyper, sygefravær, lovligt fravær og ulovligt fravær, udgør af det samlede fravær opdelt på klassetrin.

Figur 3.5 viser, at det samlede fravær overvejende består af sygefravær, som udgør omkring 60 pct. af skolefraværet på tværs af klassetrin. Det interessante er imidlertid, at sammensætningen af de øvrige fraværstyper ændrer sig med alder. I 0. klasse udgør lovligt fravær 34 pct. af det samlede fravær, mens ulovligt fravær kun udgør 8 pct. Dette mønster forskydes gradvist gennem skoleforløbet: Andelen af lovligt fravær falder, mens andelen af ulovligt fravær stiger, således at de to fraværstyper i 9. klasse hver udgør 20 pct. af det samlede fravær.

Stigningen i ulovligt fravær med alderen kan derfor også ses som en indikator på elever i risiko for mere vedvarende eller kronisk fravær og dermed potentielle udfordringer i forhold til at gennemføre en ungdomsuddannelse.

Figur 3.5 Andel, hver fraværstype udgør af det samlede fravær fordelt på klassetrin

Figuren viser, hvor stor en andel hhv. sygefraværet, det lovligt fravær og sygefraværet udgør af det samlede fravær i skoleåret 2024/2025 fordelt på klassetrin.

Anm.: Figuren er baseret på mellem 47.000 og 51.000 elever i folkeskolen på hvert klassetrin i skoleåret 2024/2025.

Kilde: Egne analyser baseret på data fra Styrelsen for It og Læring.

3.1.3 Andelen med langvarigt bekymrende skolefravær er markant højere i specialklasser

Udviklingen i andelen med langvarigt bekymrende skolefravær illustreret i Figur 3.1 inkluderer både elever i almenklasser og specialklasser i folkeskolen.⁵ Opdelers vi udviklingen på klassetype, bliver det tydeligt, at der er en markant forskel på andelen med langvarigt bekymrende skolefravær i de to klassetyper. Figur 3.6. viser, at i almenklasser ligger andelen med langvarigt bekymrende skolefravær på 3 pct. i skoleåret 2017/2018 og 5 pct. i skoleåret 2024/2025, mens andelen blandt elever i specialklasser er 11 pct. i 2017/2018 og 13 pct. i 2024/2025.

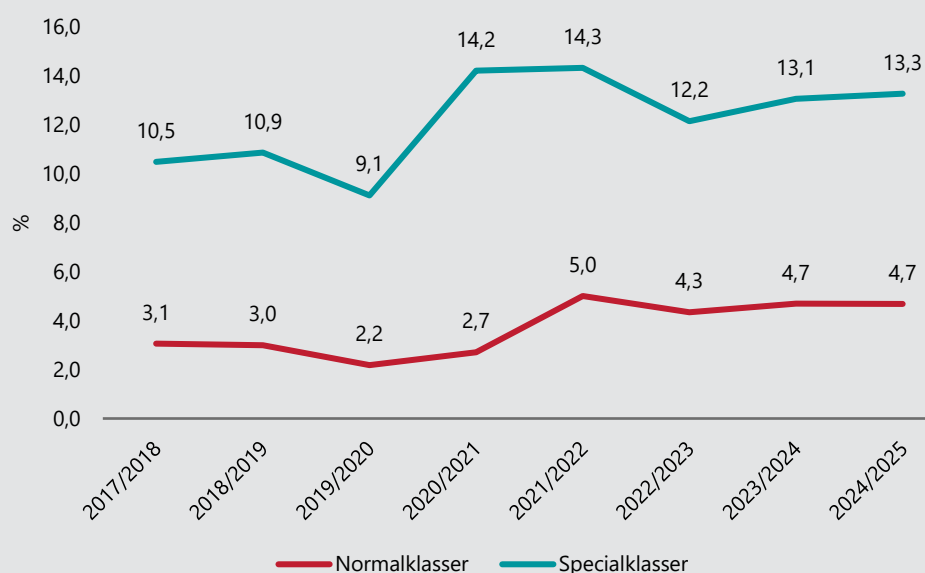
Selvom andelen med langvarigt bekymrende skolefravær er markant højere i specialklasser end i almenklasser, udgør specialklasserne en relativt lille del af det samlede antal elever (3-4 pct. i hvert skoleår). Derfor ændrer det, at andelen med

⁵ Figuren inkluderer også 'Klasser for ældre tosprogede elever', men disse udgør en meget lille andel.

langvarigt bekymrende skolefravær er højere blandt denne gruppe, ikke på det samlede billede af elever i folkeskolen.⁶

Figur 3.6 **Udvikling i andel med langvarigt bekymrende skolefravær opdelt på klassetype**

Figuren viser udviklingen i andel elever med langvarigt bekymrende skolefravær i perioden fra skoleåret 2017/2018 til 2024/2025 opdelt på almenklasser og specialklasser.

Anm.: Figuren er baseret på mellem cirka 469.000 og 512.000 elever i hvert skoleår i almenklasser og mellem cirka 15.000 og 19.500 elever i hvert skoleår i specialklasser. Oplysninger om klassetype eksisterer først fra skoleåret 2017/2018.

Kilde: Egne analyser baseret på data fra Styrelsen for It og Læring.

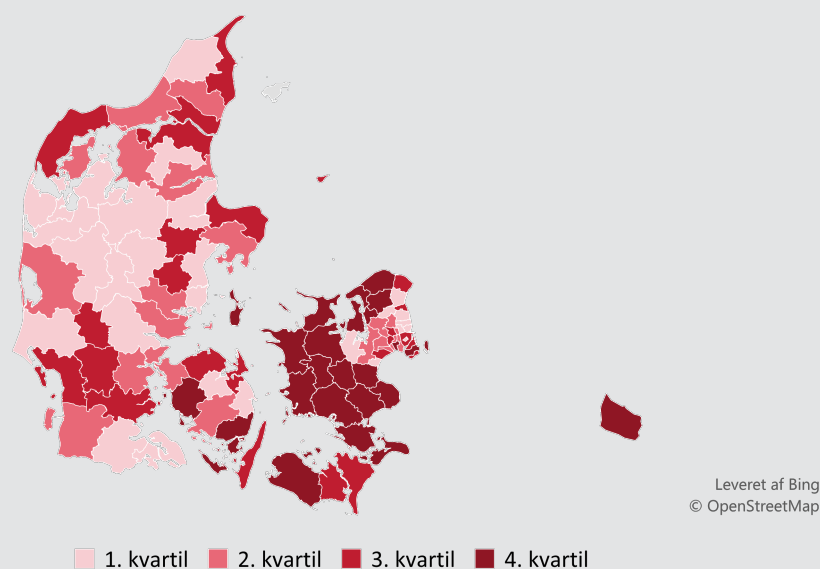
3.1.4 Kommunale forskelle i omfanget af elever med langvarigt bekymrende skolefravær

Figur 3.7 viser, at de kommuner, der har den højeste andel elever med langvarigt bekymrende skolefravær, særligt ligger i Midt- og Vestsjælland. Den mørkeste røde farve på kortet viser kommunerne med den højeste andel af elever med langvarigt bekymrende skolefravær, mens den lyseste røde farve viser kommunerne med den laveste andel, som særligt ligger i Midtjylland.

⁶ Rapporten forholder sig ikke til langvarigt bekymrende skolefravær på specialskoler, behandlings- og specialundervisningstilbud samt specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem.

Figur 3.7 Langvarigt bekymrende skolefravær på kommuneniveau

Figuren viser andelen af folkeskoleelever med langvarigt bekymrende skolefravær i skoleåret 2024/2025 i den enkelte kommune. Første kvartil indeholder de 25 pct. af kommunerne med den laveste andel elever med langvarigt bekymrende skolefravær.

Anm.: Figuren er baseret på oplysninger om skolefravær om 490.043 elever i folkeskolen i skoleåret 2024/2025. Første kvartil indeholder de 25 pct. af kommunerne med den laveste andel elever med langvarigt bekymrende skolefravær (<4,2 pct.), Anden kvartil indeholder de 25 pct. af kommunerne med den næstlaveste andel elever med langvarigt bekymrende skolefravær (>=4,2 pct. og <5,2 pct.), tredje kvartil indeholder de 25 pct. af kommunerne med den næsthøjeste andel elever med langvarigt bekymrende skolefravær (>=5,2 pct. og <6,4 pct.), og fjerde kvartil indeholder de 25 pct. af kommunerne med den højeste andel elever med langvarigt bekymrende skolefravær (>=6,4 pct. og <=12,4 pct.). Der vises ingen oplysninger for Læsø på grund af et for lille antal observationer.

Kilde: Egne analyser på baggrund af data fr Danmarks Statistik og Styrelsen for IT og Læring.

Analysen tager ikke højde for forskelle i elevernes baggrund, hvilket betyder, at kortet delvist afspejler socioøkonomiske og demografiske forskelle mellem kommunerne. Eksempelvis er der et markant overlap mellem kommunerne med den højeste andel af mødre, hvis højeste fuldførte uddannelse er grundskole eller ungdomsuddannelse, og kommunerne med den højeste andel af elever med langvarigt bekymrende skolefravær.

Figur 3.7 viser dermed, at langvarigt bekymrende skolefravær ikke er jævnt fordelt nationalt men i stedet synliggør geografiske mønstre, der hænger sammen med socioøkonomiske faktorer som fx lavere uddannelsesniveau blandt mødre. Dermed er det også et opmærksomhedspunkt, at hjælp til såvel opsporing og hjælp til kommuner og skoler af elever med langvarigt bekymrende fravær bør differentieres og målrettes kommuner og områder med højere risiko.

3.1.5 Betydningen af tidlig opsporing og indsats i praksis

Selvom ledelse og medarbejdere på flere af de besøgte skoler vurderer, at de har en nogenlunde velfungerende praksis for opsporing og håndtering af fravær, peger de samtidigt på vedvarende udfordringer. Der er en løbende opmærksomhed på tidlig opsporing og indsats, men arbejdet er i høj grad afhængigt af de ressourcer, der er til rådighed – særligt tid fremhæves som en central begrænsning. På en af skolerne nævnes tolærerordninger som en mulig løsning, fordi det kan skabe bedre rammer for både forebyggende og opfølgende arbejde med langvarigt bekymrende fravær.

Hvis du spørger dem [medarbejderne, red.], så vil de sige, at tolærerordninger ville løse rigtig mange ting. Fordi de jo oplever at bruge rigtig meget tid på at følge op og tale med og sørge for, at folk er i vatter og mentalisere og 'kom, nu kan vi godt gå ind i klassen igen' (...) Så på den måde ved de godt, hvad der skal til, men det er klart, de kan jo ikke stå og fortælle om Tove Ditlevsen, mens de også er hjemme og hente lille Benny (Skoleledelse).

Flere steder understreges samtidigt betydningen af, at opsporing og handling er overskueligt for lærerne. På én skole udtrækkes fraværdata løbende gennem kvar-talet for at identificere elever, hvor der kan være behov for særlig opmærksomhed. For at lette arbejdsgangene har ledelsen desuden udarbejdet standardskrivelser til brug ved 10 pct. fravær og ved indkaldelse til møde med forældre. Ifølge ledelsen bidrager denne ekstra systematik – ud over kommunens retningslinjer – til tidligere identifikation af elever i risiko og reducerer samtidig medarbejdernes tidsforbrug.

Ledelsens støtte fremhæves også som vigtig i den konkrete håndtering. Tydelig le-delsesmæssig sparring kan reducere usikkerhed blandt medarbejdere og skabe klar-hed om næste skridt, når bekymringer opstår. En lærer beskriver det således:

Og så synes jeg, vores nærmeste leder er ret stærk til, når vi går ind og si-ger, 'der er noget her' [i forhold til bekymringer om fravær, red.], så ridser de op, hvad næste skridt er (...) Og er vi i tvivl, så har vi helt sikkert en dør, hvor vi ved, at der får vi gode råd og vejledning og handlekraft også (Lærer).

Ledelsen fungerer dermed som et vigtigt bindeled mellem lærernes observationer i hverdagen og de handlinger, der sættes i gang.

Forældreperspektivet understøtter betydningen af tidlig og koordineret indsats. For-ældrene peger samstemmigt på, at der i deres cases ofte går for lang tid fra, at de første tegn på trivselsudfordringer viser sig, til der iværksættes en samlet indsats.

De efterspørger en tidlig, helhedsorienteret plan med tydelig placering af ansvar for opfølgning og koordinering. En forælder beskriver skolens håndtering således:

Der blev sat lidt støtte på, men det var sådan noget ad hoc-støtte. Det var aldrig godt, og der var ikke nogen samlet løsning omkring ham. Lærerne vidste ikke rigtigt. Den ene vidste ikke, hvad den anden gjorde. Aftaler blev ikke overholdt (...) I det hele taget ingen helhedsorienteret løsning omkring ham (Forælder til dreng på 14 år).

Forældrene fremhæver desuden, at eleverne selv bør inddrages aktivt i forståelsen af deres situation og i tilrettelæggelsen af indsatser, da manglende inddragelse kan betyde, at indsatserne ikke adresserer de oplevede barrierer for fremmøde.

På tværs af skole- og forældreperspektiver tegner der sig således et billede af, at tidlig opsporing og håndtering af bekymrende fravær forudsætter både organisatoriske rammer, enkle arbejdsgange og en koordineret indsats omkring den enkelte elev.

4 Karakteristika ved elever med langvarigt bekymrende skolefravær

I dette kapitel undersøges karakteristika hos elever i folkeskolen med langvarigt bekymrende skolefravær i skoleåret 2024/2025. Formålet er at belyse, hvilke elever der er i risiko for at udvikle langvarigt bekymrende skolefravær. Vi gennemfører analysen ved at sammenligne elever hhv. med og uden langvarigt bekymrende skolefravær.

Boks 4.1 Undersøgelsesspørgsmål og hovedkonklusioner i kapitlet

Langvarigt bekymrende skolefravær er mere udbredt blandt elever, der rent socioøkonomisk og helbredsæssigt er dårligere stillet. Skolefraværet fremstår derfor ikke som et isoleret skoleproblem.

- For det første har elever med langvarigt bekymrende skolefravær oftere forældre uden tilknytning til arbejdsmarkedet og forældre med lavere uddannelsesniveau sammenlignet med øvrige elever. Samtidig har en betydelig andel – 35 pct. – en mor med en videregående uddannelse. **Det peger på, at fraværsproblematikker ved LBF ikke alene kan forklares af klassiske socioøkonomiske risikofaktorer, men også må forstås i lyset af andre forhold.**

Dette understøttes af de kvalitative analyser, hvor skoleledere fremhæver en tendens til, at børn i nogle tilfælde meldes syge af forældre, uden at der nødvendigvis er tale om egentlig sygdom. **Flere ledere peger på, at denne forældretilgang til skolen som fællesskab bidrager til at forklare dele af udviklingen i fraværet.**

- For det andet er langvarigt bekymrende skolefravær forbundet med **funktionsnedsættelser og psykiske vanskeligheder**. 16 pct. af eleverne med langvarigt bekymrende skolefravær har mere end én type funktionsnedsættelse, sammenlignet med 3 pct. i den øvrige elevgruppe.

- **For det tredje modtager elever med langvarigt bekymrende skolefravær oftere støttende indsatser.** I skoleåret 2024/2025 har 41 pct. af eleverne i denne gruppe på et tidspunkt modtaget en støttende indsats under barnets lov, mod 13 pct. blandt elever uden langvarigt bekymrende skolefravær. Omvendt betyder det dog, at næsten 60 pct. af eleverne med langvarigt fravær ikke har modtaget en støttende indsats.

4.1 Socioøkonomiske og demografiske karakteristika for elever med langvarigt bekymrende skolefravær

I dette afsnit beskriver vi elever med langvarigt bekymrende skolefravær ud fra deres køn, alder, oprindelsesland, funktionsnedsættelser og udsathed, herunder om de har modtaget støttende indsatser, er blevet anbragt uden for hjemmet eller har været sigtet for kriminalitet. Vi belyser også forældrenes karakteristika, såsom uddannelses- og indkomstniveau samt tilknytning til arbejdsmarkedet. Disse elever sammenlignes med dem, der ikke har haft langvarigt bekymrende skolefravær i samme skoleår, for at give indsigt i, hvilke elever der er i risiko for at udvikle langvarigt bekymrende skolefravær.

4.1.1 Socioøkonomiske og demografiske forskelle blandt elever med og uden langvarigt bekymrende skolefravær

Tabel 4.1 viser, at der er demografiske og socioøkonomiske forskelle blandt de elever, der har langvarigt bekymrende skolefravær i skoleåret 2024/2025, og dem, der ikke har.

Andelen af elever med langvarigt bekymrende skolefravær stiger med stigende klassetrin. Analysen viser, at elever med langvarigt bekymrende skolefravær i gennemsnit er 12,1 år, mens elever uden langvarigt bekymrende skolefravær i gennemsnit er 10,5 år. Forskellen er statistisk signifikant. Dette afspejler, at det i højere grad er elever på mellemtrinnet og i udskoling, som har langvarigt bekymrende skolefravær, jf. Figur 3.3, hvilket trækker aldersgennemsnittet op.

Elever med langvarigt bekymrende skolefravær er en smule oftere piger (51 pct. vs. 48 pct.) og lidt hyppigere fra ikke-vestlige lande (12 pct. vs. 10 pct.). Samtidig er der

en overrepræsentation af elever med langvarigt bekymrende skolefravær, der bor med kun én forælder (34 pct. vs. 20 pct.). I forhold til de socioøkonomiske analyser så viser Tabel 4.1 endvidere, at elever med langvarigt bekymrende skolefravær oftere har forældre uden tilknytning til arbejdsmarkedet. For eksempel er 33 pct. af disse elevers mødre ikke i arbejde eller under uddannelse mod 17 pct. i gruppen uden langvarigt bekymrende skolefravær. Tilsvarende gælder for fædre, hvor 19 pct. af elever med langvarigt bekymrende skolefravær har en far uden arbejde eller uddannelse, sammenlignet med 9 pct. i sammenligningsgruppen. Endeligt har en betydelig del – 35 pct. – af eleverne faktisk en mor med videregående uddannelse, hvilket viser, at der også er stor variation i de socioøkonomiske forhold.

Endeligt har forældrene til elever med langvarigt bekymrende skolefravær generelt lavere indkomstniveau. En større andel af både mødre og fædre ligger i første kvartil, dvs. blandt de 25 pct. med lavest indkomst (29 pct. af mødre og 33 pct. af fædre), sammenlignet med elever uden langvarigt bekymrende skolefravær (21 pct. af mødre og 22 pct. af fædre). Omvendt ligger en mindre andel af forældrene i fjerde kvartil, dvs. blandt de 25 pct. med højest indkomst, blandt elever med langvarigt bekymrende skolefravær (15 pct. af mødre og 14 pct. af fædre) end blandt elever uden (24 pct. af mødre og 21 pct. af fædre).

Tabel 4.1 Elevers demografiske og socioøkonomiske baggrund opgjort efter, om de har haft langvarigt bekymrende skolefravær i skoleåret 2024/2025 eller ej

	Langvarigt bekymrende skolefravær i 2024/2025	Ikke langvarigt bekymrende skolefravær i 2024/2025
Alder	12,1 år	10,5 år
Pige	51 pct.	48 pct.
Ikke-vestligt oprindelsesland	10 pct.	12 pct.
Bor med begge forældre	62 pct.	78 pct.
Bor med den ene af forældrene	34 pct.	20 pct.
Mor ikke i arbejde eller under uddannelse	33 pct.	17 pct.
Far ikke i arbejde eller under uddannelse	19 pct.	9 pct.
Mor grundskole eller gymnasial uddannelse	32 pct.	18 pct.
Mor videregående uddannelse	35 pct.	53 pct.
Far grundskole eller gymnasial uddannelse	31 pct.	20 pct.
Far videregående uddannelse	25 pct.	40 pct.
Mor disponibel indkomst i første kvartil (nederste 25 pct. i indkomstfordelingen)	29 pct.	21 pct.

	Langvarigt bekymrende skolefravær i 2024/2025	Ikke langvarigt bekymrende skolefravær i 2024/2025
Mor disponibel indkomst i fjerde kvartil (øverste 25 pct. i indkomstfordelingen)	15 pct.	24 pct.
Far disponibel indkomst i første kvartil (nederste 25 pct. i indkomstfordelingen)	33 pct.	22 pct.
Far disponibel indkomst i fjerde kvartil (øverste 25 pct. i indkomstfordelingen)	14 pct.	21 pct.

Anm.: Tabellen er baseret på oplysninger om forældre til 473.276 elever i folkeskolen, som i skoleåret 2024/2025 enten har haft 20 pct. eller mere samlet skolefravær i 2 efter hinanden følgende kvartaler (23.170 elever) eller ikke har (450.106 elever). Andele for hhv. mors og fars uddannelsesniveau summerer ikke til 100 pct., fordi kategorierne 'erhvervsfaglig uddannelse' og 'manglende information om uddannelse' ikke er medtaget i tabellen. Ligeledes summerer andelen i forhold til hhv. mors og fars disponible indkomst ikke til 100 pct., fordi anden kvartil, tredje kvartil og dem, hvor der ikke er information om indkomst, ikke er medtaget i tabellen. Forskellene mellem de to grupper elever er signifikante på et 1-pct.s. signifikansniveau på nær fars disponible indkomst i anden kvartil, hvor der ingen forskel er.

Kilde: Egne analyser på baggrund af data fra Danmarks Statistik og Styrelsen for IT og Læring.

Dernæst opdeler vi eleverne i hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling for at undersøge, om karakteristika ved elever med langvarigt bekymrende skolefravær varierer på tværs af klassetrin.

Tabel 4.2 viser for det første, at langvarigt bekymrende skolefravær hyppigst forekommer blandt drenge i indskoling (55 pct.), mens det i udskoling i højere grad ses blandt piger (56 pct.). For det andet ses en ændring i forældrenes uddannelsesbaggrund på tværs af trin, idet andelen af elever med forældre med enten videregående uddannelse eller kun grundskole/gymnasial uddannelse som højeste fuldførte uddannelse er lavere i udskoling. Omvendt har en større andel af mødre til elever i udskoling en erhvervsfaglig uddannelse (kategori ikke vist i tabellen).

For det tredje er forældrenes disponible indkomst højere i udskoling, hvilket afspejles i, at færre forældre til disse elever befinder sig i den laveste indkomstkvartil. Denne forskel skal dog fortolkes med forsigtighed, da den delvist kan være mekanisk betinget af, at forældre til elever i udskoling generelt har haft længere tid på arbejdsmarkedet end forældre til elever i indskoling.

Tabel 4.2 Elevers demografiske og socioøkonomiske baggrund opgjort efter, om de har haft langvarigt bekymrende skolefravær i skoleåret 2024/2025 eller ej, opdelt på klassetrin

	Langvarigt bekymrende skolefravær i 2024/2025			Ikke langvarigt bekymrende skolefravær i 2024/2025		
	Indskoling	Mellemtrin	Udskoling	Indskoling	Mellemtrin	Udskoling
Alder	7,9 år	11,3 år	14,2 år	7,1 år	11,1 år	14,1 år
Pige	45 pct.	47 pct.	56 pct.	49 pct.	49 pct.	48 pct.
Ikke-vestligt op-rindelsesland	13 pct.	8 pct.	10 pct.	11 pct.	12 pct.	12 pct.
Bor med begge forældre	61 pct.	64 pct.	62 pct.	79 pct.	78 pct.	76 pct.
Bor med den ene af forældrene	37 pct.	33 pct.	33 pct.	19 pct.	20 pct.	19 pct.
Mor ikke i arbejde eller under ud-dannelse	39 pct.	33 pct.	31 pct.	16 pct.	18 pct.	18 pct.
Far ikke i arbejde eller under ud-dannelse	22 pct.	18 pct.	18 pct.	9 pct.	10 pct.	11 pct.
Mor grundskole eller gymnasial uddannelse	35 pct.	31 pct.	31 pct.	17 pct.	19 pct.	19 pct.
Mor videregående uddannelse	37 pct.	37 pct.	33 pct.	57 pct.	52 pct.	48 pct.
Far grundskole eller gymnasial ud-dannelse	32 pct.	30 pct.	30 pct.	19 pct.	21 pct.	20 pct.
Far videregående uddannelse	28 pct.	25 pct.	23 pct.	43 pct.	38 pct.	36 pct.
Mor disponibel indkomst i første kvartil (nederste 25 pct. i ind-komstfordelingen)	42 pct.	32 pct.	22 pct.	24 pct.	22 pct.	16 pct.
Mor disponibel indkomst i fjerde kvartil (øverste 25 pct. i indkomstfor-delingen)	12 pct.	15 pct.	16 pct.	22 pct.	25 pct.	27 pct.

	Langvarigt bekymrende skolefravær i 2024/2025			Ikke langvarigt bekymrende skolefravær i 2024/2025		
	Indskoling	Mellemtrin	Udskoling	Indskoling	Mellemtrin	Udskoling
Far disponibel indkomst i første kvartil (nederste 25 pct. i indkomstfordelingen)	40 pct.	34 pct.	29 pct.	23 pct.	23 pct.	19 pct.
Far disponibel indkomst i fjerde kvartil (øverste 25 pct. i indkomstfordelingen)	13 pct.	14 pct.	15 pct.	20 pct.	22 pct.	24 pct.

Anm.: Tabellen er baseret på oplysninger om forældre til 473.276 elever i folkeskolen, som i skoleåret 2024/2025 enten har haft 20 pct. eller mere samlet skolefravær i 2 efter hinanden følgende kvartaler (23.170 elever) eller ikke har (450.106 elever) opdelt på klassetrin, hvor indskoling dækker over 0.-3. klasse, mellemtrin dækker over 4.-6. klasse, og udskoling dækker over 7.-9. klasse. Andele for hhv. mors og fars uddannelsesniveau summerer ikke til 100 pct., fordi kategorierne 'erhvervsfaglig uddannelse' og 'manglende information om uddannelse' ikke er medtaget i tabellen. Ligeledes summerer andelen i forhold til hhv. mors og fars disponible indkomst ikke til 100 pct. fordi anden kvartil, tredje kvartil og dem, hvor der ikke er information om indkomst, ikke er medtaget i tabellen. Forskellene mellem de to grupper elever er signifikante på et 1-pct.s. signifikansniveau på nær fars disponible indkomst i anden kvartil, hvor der ingen forskel er.

Kilde: Egne analyser på baggrund af data fra Danmarks Statistik og Styrelsen for IT og Læring.

Elever med langvarigt bekymrende skolefravær har i højere grad en eller flere typer af funktionsnedsættelser. Tabel 4.3 viser, at andelen af elever med en registreret funktionsnedsættelse er markant højere blandt elever med langvarigt bekymrende skolefravær end blandt elever uden et sådant skolefravær. Dette mønster gør sig gældende for samtlige syv typer funktionsnedsættelser, der indgår i analysen.

Blandt elever med langvarigt bekymrende skolefravær har 15 pct. en adfærdsstyrrelse, 13 pct. autismespektrumforstyrrelse og 15 pct. en psykisk lidelse. Til sammenligning er de tilsvarende andele hhv. 4 pct., 3 pct. og 2 pct. blandt elever uden langvarigt bekymrende skolefravær. Samlet set har 33 pct. af eleverne med langvarigt bekymrende skolefravær minimum én af de syv typer funktionsnedsættelser. Denne andel er 11 pct. blandt de elever, der ikke har langvarigt bekymrende skolefravær i samme skoleår. Derudover har 16 pct. af eleverne med langvarigt bekymrende skolefravær mere end én type funktionsnedsættelse mod 3 pct. blandt elever uden langvarigt bekymrende skolefravær.

Tabel 4.3 Funktionsnedsættelser blandt eleverne, opgjort efter, om de har haft langvarigt bekymrende skolefravær i skoleåret 2023/2024

	20 pct. samlet skolefravær eller mere i 2 efter hinanden følgende kvartaler i 2023/2024	Ikke 20 pct. samlet skolefravær eller mere i 2 efter hinanden følgende kvartaler i 2023/2024
Funktionsnedsættelse knyttet til bevægeapparatet	6 pct.	3 pct.
Sensorisk funktionsnedsættelse	2 pct.	1 pct.
Adfærdsforstyrrelser	15 pct.	4 pct.
Indlærings-, ord-, tal- eller tale-vanskeligheder	3 pct.	1 pct.
Udviklingsforstyrrelser	1 pct.	0 pct.
Autismespektrumforstyrrelser	13 pct.	3 pct.
Psykiske lidelser	15 pct.	2 pct.
Minimum én af ovenstående typer funktionsnedsættelse	33 pct.	11 pct.
Multiple funktionsnedsættelser	16 pct.	3 pct.

Anm.: Tabellen er baseret på oplysninger om forældre til 481.231 elever i folkeskolen, som i skoleåret 2023/2024 enten har haft 20 pct. eller mere samlet skolefravær i 2 efter hinanden følgende kvartaler (23.654 elever) eller ikke har (457.577 elever). I disse analyser anvendes skoleåret 2023/2024, fordi vi kun har oplysninger om funktionsnedsættelser til og med december 2023. Multiple funktionsnedsættelser betyder, at en elev har mere end én af de angivne typer funktionsnedsættelse. Forskellene mellem de to grupper elever er signifikante på et 1-pct.s. signifikansniveau. Opdelingen i de otte typer af funktionsnedsættelser stammer fra Mortensen et al. (2020).

Kilde: Egne analyser på baggrund af data fra Danmarks Statistik og Styrelsen for IT og Læring.

Det er dog væsentligt at bemærke, at resultaterne er baseret på registrerede funktionsnedsættelser, og at der derfor kan være et skyggetal af elever med udiagnosticerede eller ikke-registrerede vanskeligheder. Den observerede sammenhæng kan således være et konservativt estimat, idet en mere fuldstændig identifikation af funktionsnedsættelser potentielt ville øge forskellene mellem grupperne.

Interviewene med forældrene tydeliggør især de udfordringer, der knytter sig til fravær blandt børn med funktionsnedsættelser, særligt autismespektrumforstyrrelse og/eller en adfærdsforstyrrelse. De fleste forældre beskriver, at deres børn reagerer særligt følsomt på manglende forudsigelighed og utryghed i skolens hverdag. Det har konkret handlet om et højt stimuli-niveau, hyppige lærerskift, læreres sygdom eller klasseskift i forbindelse med overgange mellem klassetrin.

Forældrene fremhæver, at børnene har et udtalt behov for stabile og trygge relationer til voksne i skolen. Når denne stabilitet udfordres, ses det ofte som en medvirkende årsag til gradvist stigende fravær. Omvendt beskrives de mest velfungerende

skoleforløb som kendetegnet ved stabile voksne, som eleven har haft tillid til og oplevet sig forstået af.

Det er centralt at understrege, at elever med langvarigt bekymrende fravær udgør en heterogen gruppe med forskellige udfordringer og behov. De deltagende forældres børn repræsenterer derfor kun en del af de problemstillinger, der kan være i spil. Dette understøttes af skoleledere og medarbejdere, som på tværs af interviewene peger på, at fravær er en kompleks problemstilling, hvor både årsager og løsninger i høj grad må forstås individuelt.

4.1.2 Eleverne med langvarigt bekymrende skolefravær har flere sociale udfordringer

De sociale eller familiemæssige udfordringer belyses ved at se på støttende indsatser under barnets lov, anbringelser uden for hjemmet og sigtelser for kriminalitet. Støttende indsatser iværksættes af kommunen som hjælp til udsatte børn, unge og familier for at sikre børnenes trivsel. Anbringelser uden for hjemmet sker, når det vurderes, at barnets behov ikke kan tilgodeses i hjemmet, og sigtelser for kriminalitet kan indikere tidlig kontakt med retssystemet.

Tabel 4.4 viser, at 42 pct. af eleverne med langvarigt bekymrende skolefravær i skoleåret 2024/2025 på et tidspunkt har modtaget en støttende indsats. Blandt elever uden langvarigt bekymrende skolefravær gælder det 13 pct. Eksempler på disse støttende indsatser er familiebehandling, konsulentbistand, herunder familierettede indsatser, og en fast kontaktperson for barnet eller den unge.

Tabel 4.4 Forekomst af udsathed blandt eleverne opgjort efter, om de har haft langvarigt bekymrende skolefravær i skoleåret 2024/2025 eller ej

	20 pct. samlet skolefravær eller mere i 2 efter hinanden følgende kvartaler i 2024/2025	Ikke 20 pct. samlet skolefravær eller mere i 2 efter hinanden følgende kvartaler i 2024/2025
Modtaget støttende indsats op til og med 2024	42 pct.	13 pct.
Blevet anbragt uden for hjemmet op til og med 2024	3 pct.	1 pct.
Blevet sigtet for kriminalitet op til og med 2024	3 pct.	1 pct.

Anm.: Tabellen er baseret på oplysninger om forældre til 481.231 elever i folkeskolen, som i skoleåret 2024/2025 enten har haft 20 pct. eller mere samlet skolefravær i 2 efter hinanden følgende kvartaler (23.170 elever) eller ikke har (450.106 elever). Forskellene mellem de to grupper elever er signifikante på et 1-pct.s. signifikansniveau.

Kilde: Egne analyser på baggrund af data fra Danmarks Statistik og Styrelsen for IT og Læring.

Tabel 4.4 viser endvidere, at en højere andel af elever med langvarigt bekymrende skolefravær end af elever uden skolefravær er blevet anbragt uden for hjemmet (3 pct. vs. 1 pct.). Tilsvarende er 3 pct. af eleverne med langvarigt bekymrende skolefravær blevet sigtet for kriminalitet mod 1 pct. blandt elever uden langvarigt bekymrende skolefravær. I praksis er disse indikatorer derfor kun et begrænset mål for social udsathed og fanger næppe elever med langvarigt bekymrende skolefravær, der oplever betydelige sociale udfordringer, særligt godt.

5 Karakteristika ved skole- og undervisningsmiljøet for elever med langvarigt bekymrende skolefravær

I dette kapitel beskriver vi indledningsvist eleverne med langvarigt bekymrende skolefravær ud fra karakteristika relateret til deres skolegang: klassetypen, skoleskift, støtte i almenundervisningen og skolefravær tilbage i tid.

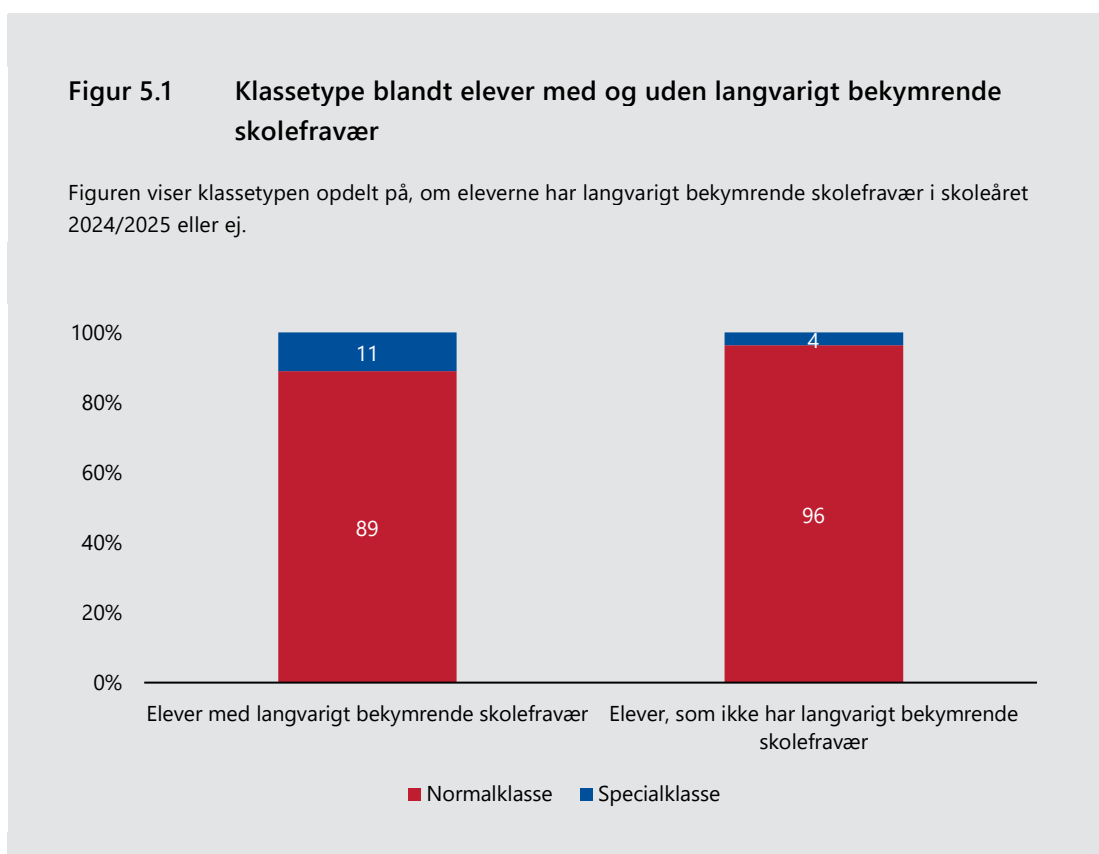
Boks 5.1 Undersøgelsesspørgsmål og hovedkonklusioner i kapitlet

Analyserne viser samlet set, at langvarigt bekymrende skolefravær hænger sammen både tidlig sårbarhed og ustabilitet i skolegangen.

- For det første har **elever med langvarigt bekymrende skolefravær markant hyppigere skoleskift end andre elever.**
- For det andet **modtager en højere andel af elever med langvarigt bekymrende skolefravær specialpædagogisk bistand**, dvs. støtte i almenundervisningen over 9 timer ugentligt, sammenlignet med elever, som ikke har langvarigt bekymrende skolefravær. **Dog er andelen af elever, der modtager støtte i almenundervisningen, relativt lille set i forhold til hele gruppen med langvarigt bekymrende skolefravær, hvilket ligeledes er centralt at gøre opmærksom på i et opsporingsregi.**
- For det tredje kan forskellene i fravær ses tidligt i skoleforløbet. **Elever, der i 9. klasse har langvarigt bekymrende skolefravær, har haft et højere skolefraværsniveau og lavere elevtrivsel gennem hele deres skolegang.** Forskellen er synlig allerede fra skolestarten. Det peger på, at skolerne derfor bør være særligt opmærksomme på elever, der allerede har haft gentagne fraværperioder eller skoleskift.
- **Elever med langvarigt bekymrende skolefravær har en svagere tilknytning til skolen og klassens lærere.**

5.1 Overrepræsentation af elever med langvarigt bekymrende skolefravær i specialklasser

Elever med langvarigt bekymrende skolefravær er overrepræsenterede i specialklasser, men langt de fleste går stadig i en normalklasse. Figur 5.1 viser, at 89 pct. af eleverne med langvarigt bekymrende skolefravær i skoleåret 2024/2025 gik i en normalklasse og 11 pct. i en specialklasse. Blandt elever uden langvarigt bekymrende skolefravær gik 96 pct. i en normalklasse og 4 pct. i en specialklasse.

Anm.: Figuren er baseret på oplysninger om forældre til 473.276 elever i folkeskolen, som i skoleåret 2024/2025 enten har haft 20 pct. eller mere samlet skolefravær i 2 efter hinanden følgende kvartaler (23.170 elever) eller ikke har (450.276 elever). En lille andel elever (< 0,5 pct.) går i det, der kaldes 'Klasse for ældre tosprogede elever'.

Kilde: Egne analyser på baggrund af data fra Danmarks Statistik og Styrelsen for IT og Læring.

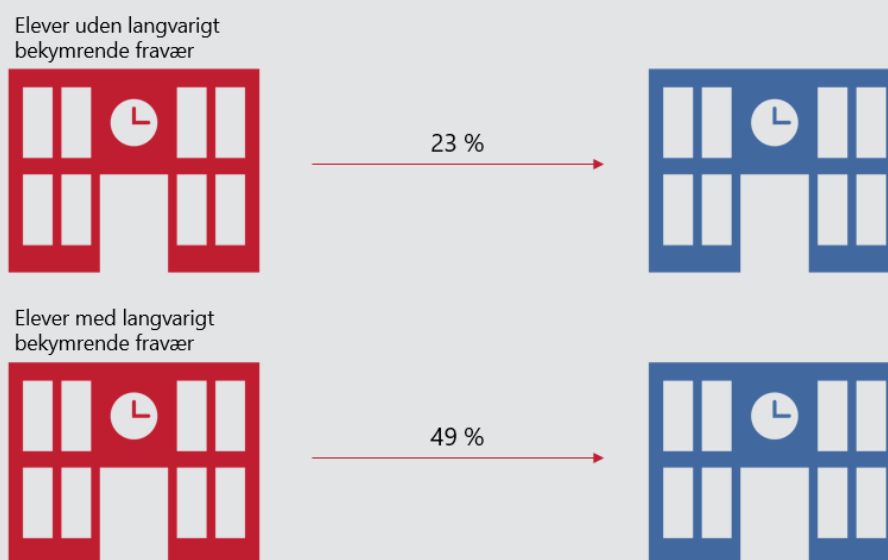
5.2 Elever med langvarigt bekymrende skolefravær har i højere grad skiftet skole

Elever med langvarigt bekymrende skolefravær har langt oftere skiftet skole end andre elever. Figur 5.2 viser, at 49 pct. af eleverne med langvarigt bekymrende skolefravær i skoleåret 2024/2025 har skiftet skole mindst én gang mod 23 pct. blandt elever uden langvarigt bekymrende skolefravær.

Viden om skoleskift kan være nyttig for skolerne, da hyppige skift kan påvirke både faglig progression og sociale relationer – positivt eller negativt afhængigt af kvaliteten af overleveringen. Oplysningerne kan bruges til at styrke tidlige og forebyggende indsatser, sikre systematisk opfølgning og skabe bedre overlevering ved skoleskift, så kontinuiteten i undervisning og støtte bevares, og elever med udfordringer ikke falder mellem stolene. Samtidig er tæt og løbende dialog med både elev og forældre central ved langvarigt bekymrende fravær – særligt i forbindelse med skoleskift – for at forebygge, at fraværet fortsætter på den nye skole.

Figur 5.2 Skoleskift

Figuren viser andelen, som minimum én gang har skiftet skole i løbet af deres skoletid opdelt på elever uden langvarigt skolefravær i skoleåret 2024/2025 og med langvarigt bekymrende skolefravær i skoleåret 2024/2025.

Anm.: Figuren er baseret på oplysninger om forældre til 473.276 elever i folkeskolen, som i skoleåret 2024/2025 enten har haft 20 pct. eller mere samlet skolefravær i 2 efter hinanden følgende kvartaler (23.170 elever) eller ikke har (450.106 elever). Skoleskift medtages til og med august 2024. I analyserne medtages alle skoleskift lavet i grundskolen til og med 9. klasse, herunder skift til efterskole og skift, som skyldes, at der ikke er flere klassetrin på en given skole, og eleverne derfor er nødt til at skifte. Analyserne er baseret på elever i skoleåret 2024/2025, som vi følger tilbage i tid. Det betyder, at det er forskelligt, hvor mange år eleverne på de forskellige klassetrin har haft til at skifte skole. Elever, som går i fx 4. klasse i 2024/2025, har selvfølgelig haft færre skoleår til at lave skoleskift end elever i 9. klasse i 2024/2025.

Kilde: Egne analyser på baggrund af data fra Danmarks Statistik og Styrelsen for IT og Læring.

Antallet af skoleskift pr. elev er ligeledes højere blandt de elever, som har langvarigt bekymrende skolefravær i skoleåret 2024/2025. Denne gruppe elever skifter i gennemsnit skole 0,8 gange pr. elev, mens elever, som ikke har langvarigt bekymrende skolefravær i skoleåret 2024/2025, i gennemsnit har skiftet skole 0,3 gange pr. elev.

5.3 Elever med langvarigt bekymrende skolefravær modtager i højere grad støtte i almenundervisningen

Elever med langvarigt bekymrende skolefravær modtager oftere støtte i almenundervisningen end andre elever. Tabel 5.1 viser, at 4,1 pct. af eleverne med langvarigt bekymrende skolefravær har modtaget støtte på over 9 timer om ugen mod 1,4 pct. blandt elever uden langvarigt bekymrende fravær i samme skoleår.

Tabel 5.1 Støtte over 9 timer i almenundervisningen

	Langvarigt bekymrende skolefravær i 2024/2025	Ikke langvarigt bekymrende skolefravær i 2024/2025
Har modtaget støtte i almenundervisningen i over 9 timer i skoleåret 2024/2025	4,1 pct.	1,4 pct.
Har modtaget støtte i almenundervisningen i over 9 timer på et tidspunkt	5,5 pct.	1,8 pct.

Anm.: Figuren er baseret på oplysninger om forældre til 473.276 elever i folkeskolen, som i skoleåret 2024/2025 enten har haft 20 pct. eller mere samlet skolefravær i 2 efter hinanden følgende kvartaler (23.170 elever) eller ikke har (450.106 elever). Disse elever følges tilbage i tid, og elever i fx 0. klasse i 2024/2025 har haft færre år til potentielt at have modtaget støtte i almenundervisningen end elever i 9. klasse i 2024/2025.

Kilde: Egne analyser på baggrund af data fra Danmarks Statistik og Styrelsen for IT og Læring.

Elever med langvarigt bekymrende skolefravær har derudover oftere modtaget omfattende støtte i almenundervisningen end andre elever. Ser vi på, om eleverne nogensinde har modtaget støtte på mere end 9 timer om ugen, gælder det 5,5 pct. blandt elever med langvarigt bekymrende skolefravær i 2024/2025 mod 1,8 pct. blandt elever uden langvarigt bekymrende fravær i samme år (jf. Tabel 5.1). Blandt de elever, som har modtaget støtte i almenundervisningen i over 9 timer på et tidspunkt i deres skoletid, og som har langvarigt bekymrende skolefravær i 2024/2025, er der 65 pct., som har minimum én type funktionsnedsættelse (jf. de syv typer vist i Tabel 4.3).

5.4 Elever med langvarigt bekymrende skolefravær i 9. klasse har haft højere skolefravær og lavere trivsel hele vejen gennem skolen

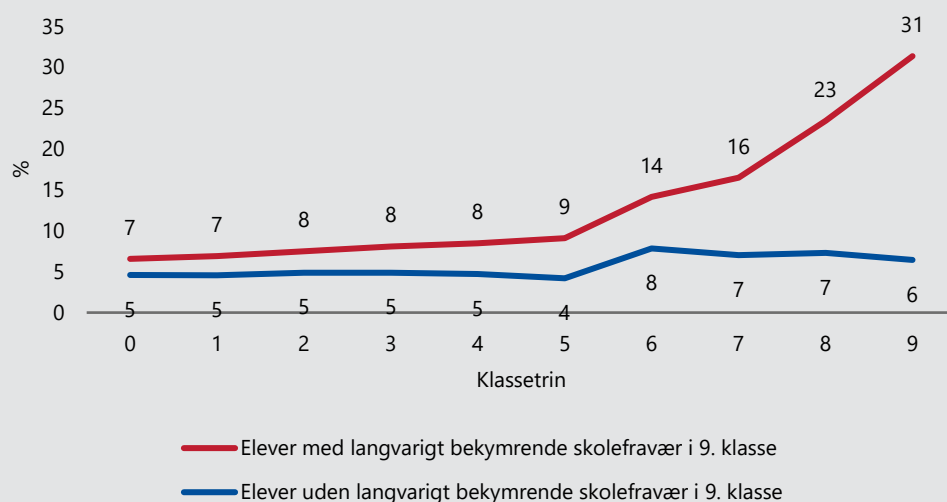
Tidligere forskning peger på, at bekymrende skolefravær ofte kan spores tidligt i skoleforløbet. En undersøgelse viste, at elever med 10 pct. eller mere skolefravær i 9. klasse allerede havde forhøjet skolefravær i 2. klasse (Kristensen et al., 2020). Vi

undersøger, om det samme mønster gør sig gældende for elever med langvarigt bekymrende skolefravær.

Elever med langvarigt bekymrende skolefravær i 9. klasse har haft et højere skolefravær gennem hele skoleforløbet end andre elever. Figur 5.3 viser udviklingen i det samlede skolefravær fra 0.-9. klasse for elever, der i 2024/2025 har langvarigt bekymrende skolefravær (den røde linje), sammenlignet med elever, der ikke har (den blå linje). Forskellen i skolefravær mellem grupperne er synlig allerede fra skolestarten. Elever med langvarigt bekymrende skolefravær i 9. klasse havde 7 pct. skolefravær allerede i 0. klasse mod 5 pct. blandt elever uden langvarigt bekymrende skolefravær, og den røde linje ligger højere end den blå på alle klassetrin.

Figur 5.3 Udvikling i skolefravær tilbage i tid opdelt på, om elever har langvarigt bekymrende skolefravær i 9. klasse i 2024/2025

Figuren viser udviklingen i samlet skolefravær opdelt på, om der er elever i 9. klasse med langvarigt bekymrende skolefravær i skoleåret 2024/2025, eller om eleverne i 9. klasse ikke havde langvarigt bekymrende skolefravær.

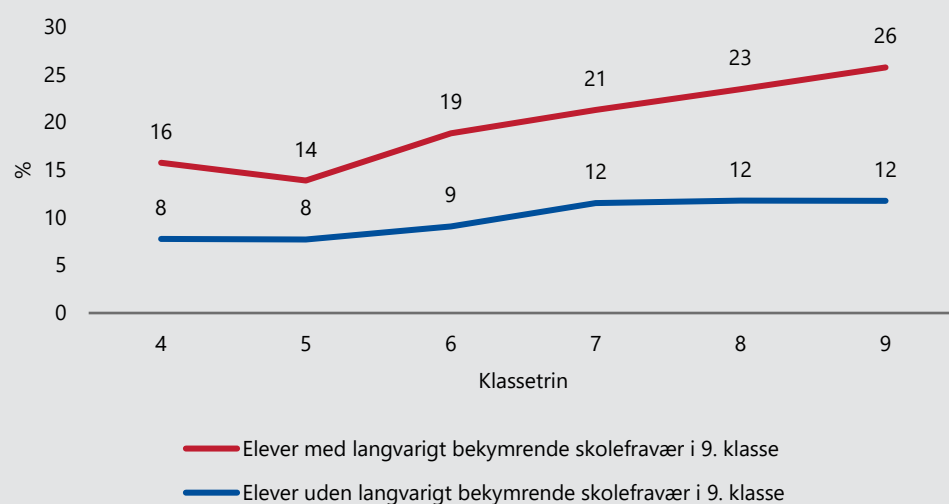
Anm.: Figuren er baseret på observationer fra knap 43.000 elever, som i 9. klasse i skoleåret 2024/2025 ikke har langvarigt bekymrende skolefravær, og cirka 4.000 elever som har. Ikke alle elever indgår nødvendigvis på alle klassetrin tilbage i tid. Vi har lavet en tilsvarende analyse for elever, der gik i 9. klasse i skoleåret 2019/2020, for at undersøge, om covid-19 har en betydning for resultaterne. Se Bilagsfigur 3.1.

Kilde: Egne analyser på baggrund af data fra Danmarks Statistik og Styrelsen for IT og Læring.

Ser vi på andelen af elever med lav elevtrivsel⁷, finder vi samme billede, jf. Figur 5.4. Blandt de elever, som i 9. klasse i 2024/2025 har langvarigt bekymrende skolefravær, er der 26 pct., som har lav elevtrivsel. Dette gælder 12 pct. blandt de elever, som ikke har langvarigt bekymrende skolefravær i 9. klasse. Andelen af elever med lav trivsel er højere blandt elever med langvarigt bekymrende skolefravær end dem uden tilbage fra 4. klasse. For elever med langvarigt bekymrende skolefravær stiger andelen, som har lav elevtrivsel, fra 16 pct. i 4. klasse til 26 pct. i 9. klasse, en stigning på 10 procentpoint. Blandt elever, der ikke har langvarigt bekymrende skolefravær i 9. klasse, er stigningen fra 4. klasse til 9. klasse 4 procentpoint.

Figur 5.4 Udvikling i andel elever med lav elevtrivsel opdelt på, om elever har langvarigt bekymrende skolefravær i 9. klasse i 2024/2025

Figuren viser udviklingen i andel elever med lav elevtrivsel opdelt på, om der er elever i 9. klasse med langvarigt bekymrende skolefravær i skoleåret 2024/2025, eller om eleverne i 9. klasse ikke havde langvarigt bekymrende skolefravær.

Anm.: Figuren viser udviklingen i andelen af elever med lav elevtrivsel opdelt på, om der er elever i 9. klasse med langvarigt bekymrende skolefravær i skoleåret 2024/2025, eller om eleverne i 9. klasse ikke havde langvarigt bekymrende skolefravær. Figuren er baseret på knap 2.000 elever med langvarigt bekymrende skolefravær i 9. klasse og knap 35.000 elever uden langvarigt bekymrende skolefravær i 9. klasse i 2024/2025.

Kilde: Egne analyser på baggrund af data fra Danmarks Statistik og Styrelsen for IT og Læring.

Det er væsentligt at være opmærksom på, at analyseperioden overlapper med covid-19-pandemien i 2020-2022, hvilket kan have påvirket trivselsmålingerne i perioden (Jensen & Reimer, 2021). For at undersøge robustheden af resultaterne har vi

⁷ Lav elevtrivsel er en indikator, som Børne- og Undervisningsministeriet har dannet baseret på antallet af "bekymrende svar" på ni spørgsmål fra de nationale trivselsmålinger (Børne- og Undervisningsministeriet, 2025). Indikatoren beregnes for elever i 4.-9. klasse.

derfor gennemført en tilsvarende analyse med udgangspunkt i elever, der gik i 9. klasse i skoleåret 2019/2020, og fulgt disse elever tilbage til 4. klasse. Også i denne analyse finder vi, at andelen af elever med lav elevtrivsel er højere blandt de elever, der i 9. klasse har langvarigt bekymrende skolefravær, sammenlignet med elever uden et sådant fravær (se Bilagsfigur 3.2). Dette mønster gør sig ligeledes gældende fra 4. klasse og frem til og med 9. klasse.

Langvarigt bekymrende skolefravær i 9. klasse synes dermed i nogen grad at være relateret til forhold, der allerede gør sig gældende i de tidlige skoleår. Samtidig viser figur 5.4., at elever med langvarigt bekymrende skolefravær fortsat har højere skolefravær gennem hele skoleforløbet, og at forskellen⁸ vokser med alderen. Forskellen øges særligt omkring 5.-7. klasse, og i 9. klasse er afstanden mellem de to elevgrupper steget til 25 procentpoint. Det svarer til, at eleverne med langvarigt bekymrende skolefravær i 9. klasse er i skole 50 dage mindre end de elever, som i 9. klasse ikke på et tidspunkt har langvarigt bekymrende skolefravær.⁹

5.5 Tidligt fravær som indikator for senere langvarigt bekymrende skolefravær

Vi undersøger dernæst, hvor præcist en indikator i form af højt skolefravær på tidlige klassetrin kan forudsige langvarigt bekymrende fravær senere i skoleforløbet. Vi viser dette for to forskellige 9.-klassekohorter, som følges tilbage til 0. klasse. Tabel 5.2 angiver andelen af elever, der har langvarigt bekymrende fravær på de enkelte klassetrin, og som også har langvarigt bekymrende fravær i 9. klasse. Vi medtager den seneste kohorte (elever i 9. klasse i 2024/2025) samt den ældst mulige kohorte (elever i 9. klasse i 2019/2020) for i videst muligt omfang at undgå påvirkning fra covid-19.

Tabel 5.2 viser et tydeligt mønster: Jo tættere vi kommer på 9. klasse, desto større er sandsynligheden for, at elever med langvarigt bekymrende fravær fortsat har det i 9. klasse. Blandt elever med langvarigt bekymrende fravær i 0. klasse har 23 pct. også langvarigt bekymrende fravær i 9. klasse i 2024/2025. For kohorten fra 2019/2020 gælder det 13 pct. I den anden ende af skoleforløbet har 52 pct. af eleverne med

⁸ Dette kan skyldes covid-19. Det passer med, at eleverne, som går i 9. klasse i 2024/2025, gik i 6. klasse i 2021/2022 og 5. klasse i 2020/2021. Det er dog samme billede, som Kristensen et al. (2020) finder i deres panelanalyse. Vi har lavet samme analyse baseret på elever i 9. klasse i skoleåret 2019/2020, dvs. hvor kun elever i 9. klasse er påvirket af covid-19. Her finder vi tilsvarende trends i udviklingen for både elever med og uden langvarigt bekymrende skolefravær. Vi finder dog ikke samme "knæk" i udviklingen omkring 5.-7. klassetrin (jf. Bilagsfigur 3.1).

⁹ Forskellen er beregnet med udgangspunkt i, at der er 200 skoledage på et skoleår, og at elever med langvarigt bekymrende skolefravær i 9. klasse i gennemsnit har 31 pct. samlet fravær, svarende til 62 dage, mens elever, som ikke har langvarigt bekymrende skolefravær i 9. klasse, i gennemsnit har 6 pct. samlet fravær, svarende til 12 dage, jf. Figur 5.3.

langvarigt bekymrende fravær i 8. klasse også langvarigt bekymrende fravær i 9. klasse (40 pct. i 2019/2020-kohorten).

Tabel 5.2 viser dette for to forskellige 9.-klassekohorter, som følges tilbage til 0. klasse. Tabellen angiver andelen af elever, der har langvarigt bekymrende fravær på de enkelte klassetrin, og som også har langvarigt bekymrende fravær i 9. klasse. Vi medtager den seneste kohorte (elever i 9. klasse i 2024/2025) samt den ældst mulige kohorte (elever i 9. klasse i 2019/2020) for i videst muligt omfang at undgå påvirkning fra covid-19.

Tabel 5.2 Elever med langvarigt bekymrende skolefravær på tidligere klassetrin, som også har langvarigt bekymrende skolefravær i 9. klasse

Klassetrin	Andel elever med langvarigt bekymrende skolefravær på klassetrinnet, som også har langvarigt bekymrende skolefravær i 9. klasse i 2024/2025	Andel elever med langvarigt bekymrende skolefravær på klassetrinnet, som også har langvarigt bekymrende skolefravær i 9. klasse i 2019/2020
0. klasse	23 pct.	13 pct.
1. klasse	28 pct.	14 pct.
2. klasse	26 pct.	16 pct.
3. klasse	29 pct.	19 pct.
4. klasse	29 pct.	26 pct.
5. klasse	34 pct.	24 pct.
6. klasse	32 pct.	29 pct.
7. klasse	41 pct.	32 pct.
8. klasse	52 pct.	40 pct.

Anm.: Analyserne er baseret på elever, der går i 9. klasse i hhv. skoleåret 2024/2025 og skoleåret 2019/2020. Disse to kohorter af elever i 9. klasse er udvalgt, fordi den ene (2024/2025 kohorten) er den seneste, og den anden (2019/2020 kohorten) er den kohorte, hvor vi mest muligt undgår covid-19. Disse elever identificeres og følges tilbage til 0. klasse. Det er ikke givet, at en elev findes på alle klassetrin tilbage til 0. klasse. Det kan eksempelvis være, at en elev på nogle klassetrin har gået på en fri- eller privatskole, og derfor findes der ikke en fraværsregistrering for dem. Hvis en elev går på samme klassetrin to gange, anvendes seneste klassetrin.

Kilde: Egne analyser på baggrund af data fra Danmarks Statistik og Styrelsen for IT og Læring.

Langvarigt bekymrende skolefravær på tidligere klassetrin kan altså i en betydelig andel af tilfældene – omtrent mellem en fjerdedel og halvdelen – forudsige langvarigt bekymrende fravær i 9. klasse. Samtidig viser resultaterne, at fraværshistorik alene ikke er tilstrækkelig som forklaringsfaktor. Skal man identificere elever i risiko, må fraværet derfor ses i sammenhæng med øvrige forhold omkring den enkelte elev.

Vores analyser peger i samme retning som tidligere forskning, som finder, at manglende rettidig håndtering af skolefravær er forbundet med en øget sandsynlighed for, at fraværet udvikler sig i retning af mere vedvarende og belastende skoleforløb.

I forhold til at håndtere langvarigt bekymrende skolefravær rettidigt spiller samarbejdet med forældrene en særlig rolle, hvor et succesfuldt samarbejde, ifølge medarbejderne, bygger på fælles mål, fælles strategier og løbende dialog, hvor skole og forældre vidensdeler og holder hinanden opdateret. Anerkendelse af forældrenes situation vurderes som særligt vigtigt:

Så det er vigtigt, at man virkelig snakker sammen og har de samme planer. Altså at man siger og gør det sammen. Og at man bruger de samme strategier. Ja. Både i skolen og derhjemme (...) Altså fordi, så kan man "connecte". Det er det samme, der bliver sagt, det er det samme, der bliver gjort (Lærer).

Forældrenes perspektiver peger imidlertid på, at samarbejdet i praksis kan være forbundet med betydelige udfordringer. Flere forældre beskriver en oplevelse af, at skolen har reageret for sent og i perioder har famlet i blinde, dels fordi der har manglet viden om handlemuligheder, dels fordi ressourcerne til at iværksætte relevante indsatser har været begrænsede. Ifølge forældrene har den manglende rettidige indsats medført, at trivselsudfordringer og fravær har fået lov at udvikle sig yderligere og i nogle tilfælde er blevet så omfattende, at det ikke er lykkedes at vende udviklingen. Nogle af forældrene beskriver en følelse af at stå med et ansvar for selv at skulle råbe skolen op og bringe forslag til handling i spil.

De (skolen, red.) begyndte at kunne, jeg ved ikke om det hedder erkende, eller se hans udfordringer og støtte ham, i stedet for at sige, de ikke ser noget. Så der er PPR også opstartet. Men det har været hårdt med ham, at han har skullet blive så gammel, og at han skulle køres i sænk, før at nogen troede på mig (Forælder til dreng på 13 år).

Flere forældre peger i den forbindelse på, at både de selv og skolen er begrænset af de strukturelle og administrative rammer, der omgiver indsatser rettet mod langvarigt bekymrende fravær. Der peges fx på manglende koordinering mellem forskellige kommunale instanser, hvilket kan betyde, at forældrene i praksis kommer til at fungere som bindeled og koordinator mellem skole, PPR og øvrige forvaltninger.

På den baggrund understreger forældrene behovet for et tættere og mere forpligtende samarbejde på tværs af de involverede aktører. Manglende koordinering og uklar ansvarsplacering kan ifølge forældrene bidrage til, at indsatser forsinkes eller fremstår fragmenterede. Dermed risikerer samarbejdet – trods gode intentioner – at forstærke den negative udvikling i elevens fravær.

5.6 Samarbejde om håndtering af fravær

Erfaringer med tværfagligt samarbejde om langvarigt bekymrende fravær varierer mellem de skoler, vi har besøgt. På den ene side opleves visse samarbejder som virkningsfulde, og på den anden side beskrives tværfaglige samarbejder også som komplekse og til tider frustrerende.

For det første fremhæves betydningen af særlige ressourcepersoner, der har mulighed for at etablere en tættere kontakt til hjemmet – herunder hjemmebesøg og brobygning mellem elev, familie og skole. Denne funktion beskrives som et af de steder, hvor skolen tydeligst kan se en positiv effekt. Samtidig understreges det, at indsatsen langt fra lykkes med alle elever med fravær, hvilket peger på problemets kompleksitet.

Når det tværfaglige samarbejde bliver udfordrende, skyldes det forskellige fokuspunkter og perspektiver ind i arbejdet, eksempelvis i samarbejder med familieafdelingen. Der er en oplevelse af, at skole og familieafdeling opererer ud fra forskellige forståelsesrammer for, hvad problemet er, og hvordan det bør håndteres. En skoleleder peger desuden på en strukturel begrænsning i, hvor omfattende en indsats familieafdelingen reelt kan iværksætte, hvilket kan skabe et misforhold mellem forventninger og muligheder. Arbejdet med fravær forudsætter et tæt og koordineret tværfagligt samarbejde, men ifølge skolerne rummer dette samarbejde også indbyggede spændinger mellem forskellige faglige rationaler, organisatoriske rammer og handlemuligheder.

I arbejdet med at håndtere langvarigt og bekymrende skolefravær fremhæver de interviewede medarbejdere og ledere desuden betydningen af lokalt forankrede ressourcer på skolen. Det knytter sig til faste medarbejdere, som eleverne kender fra deres dagligdag. Det kan fx være lærere eller pædagoger, der har en støttende funktion ved siden af undervisningen, som det er tilfældet på en af de skoler, vi har besøgt. Her gennemfører en af lærerne støtteforløb for sårbare elever ved siden af undervisningen, mens en anden lærer er fuldtidsansat som støtte i skolens mellemform. En af lærerne sætter ord på, hvordan en tillidsfuld relation til eleverne kan have en betydning for elevernes lyst til at åbne sig op:

(...) at det er en, de [eleverne, red.] møder i forvejen, har en kæmpestor betydning. De der relationer – så det ikke er en, der kommer udefra en gang om ugen og laver noget (...) Man kan lige gå hen til mig, så kan vi jo lige snakke, og så bliver man lige 1 time mere. Altså, det er jo det der med, at vi [faste medarbejdere, red.] er der. Der er en kæmpestor forskel (...) Fordi der går jo lang tid, inden de [eleverne, red.] lukker op. Og det kan man jo se, hvis der er nogle, så vil de ikke snakke med nogen af dem, der kommer udefra (Lærer).

Denne styrke fremhæves ligeledes af skoleledelsen, som argumenterer for, at fraværsproblematikken i højere grad bør håndteres decentralt gennem et lokalt beredskab på den enkelte skole, som er velkendt blandt eleverne. Det betragtes som en særlig styrke, når støtten kommer fra fagpersoner, der er tæt på eleverne i dagligdagen og har indgående kendskab til skolens kontekst.

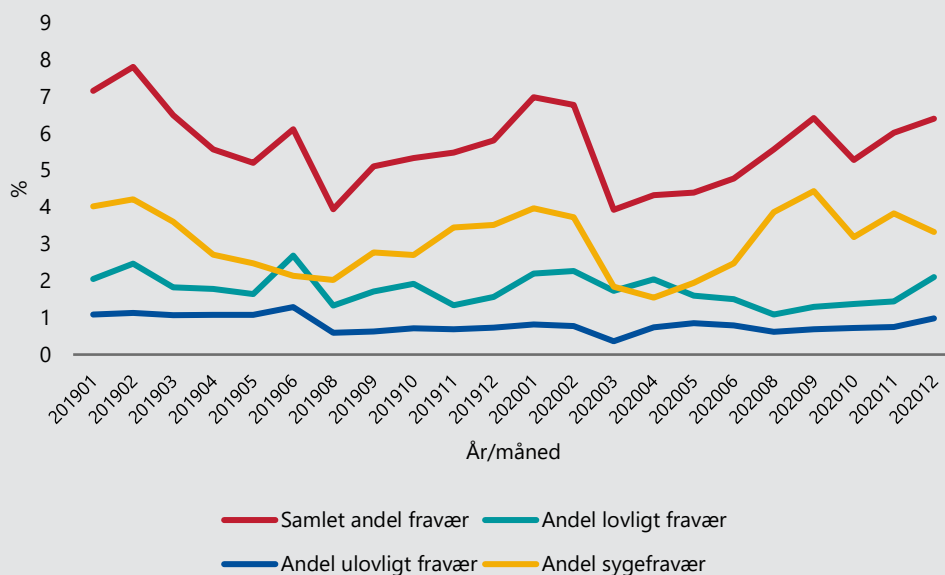
5.7 Registreringspraksis og kulturforklaringer som robusthedstjek af fraværsudviklingen

Det er dernæst, som et slags robusthedstjek af vores analyser, relevant at undersøge, om der i den analyserede periode kan være sket ændringer i registreringspraksis for fravær – eksempelvis som følge af covid-19 men også ændringer i registreringspraksis, der påvirker den observerede udvikling i skolefraværet.

Figur 5.5 viser udviklingen i samlet gennemsnitligt skolefravær samt i lovligt, ulovligt og sygefravær fra januar 2019 til december 2020. Figuren viser for det første, at alle fraværstyper falder fra januar til august 2019, hvor de første kommuner begyndte at implementere loven om styrket forældreansvar (Kjer et al., 2023). Herefter stiger fraværet igen, dog med undtagelse af det ulovlige fravær, som forbliver relativt stabilt. For det andet ses et markant fald i marts 2020 på tværs af alle fraværstyper. Dette falder sammen med, at dele af fraværsbekendtgørelsen midlertidigt sættes ud af kraft, herunder reglerne om underretning ved højt ulovligt fravær. Derefter stiger fraværet igen frem mod september 2020, hvor landet er fuldt ud genåbnet efter covid-19.

Figur 5.5 Udviklingen i skolefravær opdelt på type

Figuren viser udviklingen i skolefravær opdelt på samlet skolefravær, lovligt skolefravær, ulovligt skolefravær og sygefravær fra januar 2019 til december 2020 for elever i folkeskolen.

Anm.: Figuren er baseret på knap 500.000 elever i folkeskolen i perioden fra januar 2019 til og med december 2020.

Kilde: Egne analyser på baggrund af data fra Danmarks Statistik og Styrelsen for IT og Læring.

Interviewene med skoleledelserne peger samtidig på en række forklaringer til denne udvikling, nemlig et mere kulturelt perspektiv, hvor både skolekultur og fraværsregistrering spiller en rolle.

Flere skoleledere eksemplificerer, at forældre ofte registrerer børn som syge, selv når barnet ikke reelt er sygt. Det skal forstås således, at fraværet dermed registreres som sygdom frem for ulovligt fravær, hvilket kan reducere oplevelsen af pres eller konflikt omkring skolegangen – både for barnet og for familien. Skoleledelserne vurderer flere steder, at der næppe er tale om egentlig sygdom, men de kan naturligvis ikke kontrollere det direkte:

Jeg har haft en del møder, hvor forældrene siger til mig, at barnet ikke er sygt, men forældrene registrerer det som sygdom for at skabe ro i given situationen (Skoleledelse).

Ro i situationen kan fortolkes på forskellige måder, men interviewene peger på ændringer i forældrenes tilgang til skolelivet og fællesskabet. Flere skoleledere

vurderer, at forældre i dag i højere grad end tidligere legitimerer, at deres barn bliver hjemme eller tager en "hjemmedag" efter behov – fx for at skabe ro efter en hård weekend, sygdom i familien, særlige arrangementer eller lignende. Samtidig peges der på, at udviklingen i fravær hænger sammen med bredere samfundsmæssige forandringer, herunder at flere forældre benytter sig af hjemmearbejdsdage. En skoleleder beskriver således udviklingen:

Der er nogle ting der, der har forandret sig. Altså hele måden at være familie på, og arbejdsliv, og det flyder lidt ud, altså man kunne pege på ... som forældre var man [tidligere, red.] sådan meget inderligt bevidst om, at det var simpelthen en pligt [at være i skole, red.], så man sendte sine børn afsted (...) Det har helt klart forandret sig. Man er blevet meget mere... man mærker meget mere efter og lægger ikke de store bekymringer i [det ikke at sende ens barn i skole, red.] som forældre (Skoleledelse).

For det første fremhæves normaliseringen af hjemmearbejdsdage som en strukturel forandring, der etablerer en ny hverdagsramme for både forældre og børn. Derudover peges på en normativ forskydning i forståelsen af skolegang, hvor man i mindre grad anser det som en pligt at sende sit barn i skole. Denne udvikling kan ifølge skoleledelsen bidrage til en øget legitimering af at blive hjemme og en svækket oplevelse af forpligtelse over for det skolefællesskab, eleverne indgår i.

5.8 Karakteristika ved undervisningsmiljøet

Skolemæssig succes øger elevers sandsynlighed for at klare sig godt i videre uddannelse og på arbejdsmarkedet (Cattan et al., 2021). En central forudsætning for skolemotivation er, at elever oplever at være en del af fællesskabet, opnår socialt udbytte af skolehverdagen og etablerer gode relationer i klassen (Kjer & Nicolajsen, 2018). Skolefravær er tæt forbundet med elevernes oplevelser i forhold til lærere, kammerater og det faglige niveau, hvor vanskeligheder i alle tre skolekontekster øger risikoen for skolefravær.

Tabel 5.3 viser, at elever med langvarigt bekymrende skolefravær er mindre glade for deres dansk-/matematiklærer, og de oplever i lavere grad, at deres dansk-/matematiklærer hjælper dem, når de synes, noget er svært, og lytter til dem, sammenlignet med elever, der ikke har langvarigt bekymrende skolefravær. Forskellen er for alle tre 10 procentpoint. Derudover viser Tabel 5.3, at eleverne med langvarigt bekymrende skolefravær i lavere grad føler, at de hører til på deres skole og i deres klasse, end gruppen af elever, der ikke har langvarigt bekymrende skolefravær. Forskellen er her 16 procentpoint. Det er således ganske relevante indikatorer i det opsporende arbejde.

Tabel 5.3 Forhold til lærer, skolen og klassen i skoleåret 2023/2024

	20 pct. samlet skolefravær eller mere i 2 efter hinanden følgende kvartaler i 2023/2024	Har ikke 20 pct. samlet skolefravær eller mere i 2 efter hinanden følgende kvartaler i 2023/2024
Jeg er glad for min dansk-/matematiklærer (enig eller meget enig)	65 pct.	75 pct.
Min dansk-/matematiklærer hjælper mig, når jeg synes noget er svært (enig eller meget enig)	68 pct.	78 pct.
Min dansk-/matematiklærer lytter til mig (enig eller meget enig)	56 pct.	66 pct.
Jeg føler, at jeg hører til på min skole (enig eller meget enig)	56 pct.	70 pct.
Jeg føler, at jeg hører til i min klasse (enig eller meget enig)	56 pct.	70 pct.

Anm.: Tabellen er baseret på elever i 4., 6. og 8. klasse som har besvaret Grundskolepanelet i foråret 2024, og som har 20 pct. samlet skolefravær eller mere i 2 efter hinanden følgende kvartaler i skoleåret 2023/2024 (395-511 besvarelser afhængigt af spørgsmål), og elever, som ikke har (9.255-13.854 besvarelser afhængigt af spørgsmål). Tabellen viser andelen, som er enige eller meget enige i det pågældende udsagn.

Kilde: Egne analyser på baggrund af data fra Danmarks Statistik og Styrelsen for IT og Læring.

I tolkningen af disse resultater er det vigtigt at pointere, at elever med meget højt fravær i lavere grad er repræsenteret blandt de elever, hvis besvarelser indgår i grundskolepanelet. Resultaterne kan derfor ikke uden videre generaliseres til hele populationen. Det indebærer samtidig, at forskellene mellem elever med og uden langvarigt bekymrende skolefravær kan være undervurderet.

6 **Anbefalinger**

I dette afsluttende kapitel præsenterer vi – på baggrund af analysen – en række anbefalinger, der kan understøtte det videre arbejde med langvarigt bekymrende skolefravær på både lokalt og nationalt niveau.

6.1 **Anbefalinger til, hvordan langvarigt bekymrende skolefravær kan forebygges**

Langvarigt bekymrende skolefravær er ét symptom på en bred vifte af forskellige former for trivselsproblematikker, der dels bunder i udfordringer i skolen, men også bredere udfordringer i børne- og ungdomslivet (Kjer et al., 2023).

Inden for det sidste årti er livstilfredsheden blandt børn og unge faldet; den sociale trivsel i centrale dele af uddannelsessystemet er svækket, ensomheden stiger, flere børn oplever mobning, og koncentrationsevnen er generelt svækket uanset alder (Ottosen et al., 2022). Trivselsproblematikker, der leder til fravær, bør derfor håndteres tværgående på tværs af institutioner, herunder dagtilbud og fritidstilbud.

Samtidig er det klart, at skolen – som arenaen, hvor børn og unge tilbringer en stor del af deres formative år – ikke kun er et sted, hvor problemer manifesteres, men også kan fungere som et fundament for forebyggelse af trivsel, skolefravær samt udvikling af positive livsvilkår.

6.1.1 **Mister eleven fodfæstet i indskolingen, kan det forplante sig til yderligere skolefravær**

Langvarigt bekymrende skolefravær udvikler sig som et stabilt mønster over tid snarere end som enkeltstående udsving (Kristensen et al., 2020). Når en elev først mister fodfæstet i fremmødet i skolen, kan det skabe faglige og sociale udfordringer, som igen øger risikoen for yderligere fravær. Tidligt skolefravær fungerer derfor som et rødt flag for risiko for vedvarende fraværsproblemer. Det viser analyserne i denne undersøgelse, jf. Figur 5.3 og Figur 5.4, og denne erkendelse genfindes også hos de skoler og forældre, vi har interviewet, som peger på behovet for at reagere hurtigere på begyndende trivselsproblematikker.

Anbefaling 1

Etablér faste rutiner og processer på skolen for tidlig opfølgning på mindre problemer, så de håndteres, før de udvikler sig til langvarigt bekymrende fravær.

Uddybning:

- Etablér systemer og retningslinjer for tidlig opmærksomhed på trivselsudfordringer, før de udvikler sig til langvarigt bekymrende fravær.
- Inddrag forældre og elever i det opsporende arbejde.
- Opsporing bør være særlig opmærksom på elever med funktionsnedsættelser, hvor fraværet ofte er højere.
- Behov for en tovholderfunktion på skolen eller i kommunen, der navigerer og koordinerer på tværs af aktører og systemer.

6.1.2 Social udsathed, funktionsnedsættelser og familieorientering som centrale faktorer i langvarigt bekymrende skolefravær

Langvarigt bekymrende skolefravær er socialt graderet og forekommer hyppigere blandt elever fra udsatte sociale positioner, jf. analyserne i kapitel 4. Konsekvenserne rammer især elever fra uddannelsessvage hjem fagligt hårdere. Dette genfindes i tidligere forskning (Kristensen et al., 2020) og gælder også elever med bestemte funktionsnedsættelser. Nogle skoler og kommuner løfter en uforholdsmæssigt stor del af udfordringen med langvarigt bekymrende fravær blandt elever med komplekse behov, som rækker ud over undervisningen og kræver tæt og vedvarende samarbejde mellem skole, hjem og øvrige velfærdsaktører. Derudover bør der være et øget fokus på den del af fraværet, som ifølge særligt skoleledere vurderes at have en mere kulturel karakter, dvs. fravær, som afspejler en mindre forpligtende tilgang til skolen som fællesskab.

Anbefaling 2

Måltrettet forebyggende støtte til skoler og kommuner med store udfordringer med langvarigt bekymrende skolefravær.

Uddybning:

- Kommuner, der har mange elever med langvarigt bekymrende fravær, bør prioriteres til **særlig forebyggende støtte**. Det kunne fx være i regi af de ressourcer, der er i Videnscenter mod skolefravær.
- Støtten kan fx inkludere **taskforce-grupper med inddragelse af PPR** for at styrke de mere målrettede indsatser men også tidlig opsporing og forebyggende indsatser.
- **Styrket fokus på skolens fællesskab som forebyggende ramme**, hvor indsatser målrettes elever med svag tilknytning til skolen og lav oplevelse af forpligtelse til deltagelse.

Boks 6.1 Kortlægning om forebyggende opsporing og understøttende indsatser i skolen

I forlængelse af anbefalingerne til praksis om tidlig opsporing er det også vores klare vurdering, på baggrund af interviews med såvel praktikere som eksperter, at der mangler mere solid viden om effektive forebyggelsesindsatser i læringsmiljøerne: Der er således behov for undersøgelser, der kan styrke viden om, hvilke tidlige, skolerettede indsatser der virker, og for analyser, der kan afdække, om enkelte kommuner har lovende praksisser med hensyn til organisering eller procedurer, som gør det muligt at gribe skolefraværspromatikker tidligt.

6.1.3 Ensretning af skolefraværsregistrering bør prioriteres

I den danske folkeskole registreres skolefravær som sygefravær, ekstraordinær frihed (med skolelederens accept) og ulovligt fravær. Analysen viser, at sygefravær udgør langt størstedelen af det samlede fravær (se Figur 3.2 og Figur 5.5). Flere undersøgelser viser, at registreringspraksis varierer betydeligt, fordi forældre, lærere og ledere tillægger skolefravær forskellige betydninger (se fx Kjer et al., 2023). Den samme elevadfærd kan derfor vurderes forskelligt afhængigt af skole eller kommune, med vidt forskellige konsekvenser for både elever og forældre.

Anbefaling 3

Styrket viden om fraværsregistrering som grundlag for nyt vejledningsmateriale til skoler og kommuner.

Uddybning:

- Der er behov for **en grundig undersøgelse**, der kan skabe solid, øget viden om de processer, systemer og incitamenter, der tilsammen udgør fraværsregistreringen i grundskolen.
- På denne baggrund bør der udvikles **nyt og forbedret vejlednings- eller oplysningsmateriale**, som tydeligere beskriver, hvordan sygefravær, ekstraordinær frihed og ulovligt fravær skal registreres samt klargør forventninger til forældre og elever.
- Formålet er at skabe større klarhed og reducere variation i registreringspraksis til gavn for lærere, ledere, elever og forældre, herunder i forhold til, hvornår opfølgning er nødvendig.
- En mere ensartet registrering vil samtidig understøtte tidlig indsats og forebyggelse, da det bliver lettere at identificere elever i risiko for langvarigt bekymrende skolefravær.

6.1.4 Fravær stiger med alder og skifter karakter gennem skoleforløbet

Analysen viser, at risikoen for langvarigt bekymrende fravær stiger med stigende klassetrin. Analysen viser derudover, at fraværet accelereres i 5.-6. klasse. Samtidig ændrer karakteren af fraværet sig: Andelen af ulovligt fravær stiger, mens lovligt fravær falder, så de to fraværstyper i 9. klasse hver udgør omkring 20 pct. af det samlede fravær (se Figur 3.5). Dette mønster viser, at elever i udskolingen i højere grad er fraværende uden forældrenes tilladelse, hvilket kan være et tidligt signal på, at fraværet er vedvarende og potentielt problematisk. Samtidig peger tidligere forskning på, at lav motivation, sociale udfordringer og fagligt pres kan forstærke denne udvikling. Dermed fremstår ulovligt fravær i de ældre klassetrin som en vigtig indikator for elever i risiko for kronisk fravær og potentielle vanskeligheder med at gennemføre en ungdomsuddannelse.

Anbefaling 4

Differentier indsatsen efter alder og fraværstype.

Uddybning:

- **Indsatser**, herunder involvering af relevante fagpersoner og støttemuligheder, til elever med langvarigt bekymrende fravær **bør tilpasses klassetrin og tage højde for, at elever i udskolingen har mere ansvar for egen skolegang.**
- **Fokus bør være på udskolingselever med stigende ulovligt fravær**, der udgør en større og større andel af det langvarige bekymrende fravær.
- Skoler bør derudover have et skærpet fokus på fravær i slutningen af mellemtrinnet for at forebygge, at fraværet accelererer i disse år.

> Dokumentation

Litteratur

- Aarhus Kommune. (2024). *Analyse af stigende udgifter til tabt arbejdsfortjeneste. 19. juni 2024*. Sociale Forhold og Beskæftigelse, Aarhus Kommune.
- Balfanz, R., & Byrnes, V. (2012). *The Importance of Being in School: A Report on Absenteeism in the Nation's Public Schools*. Johns Hopkins University School of Education, Everyone Graduates Center, Get Schooled.
- Baltzarsen, M., Mørch, T., Palmhøj Nielsen, L., & Pommerencke-Vilmand, L. (2021). *Håndtering af bekymrende fravær i folkeskolen*. Analyse & Tal.
- BEK nr 1063 af 24/10/2019. (2019). *Bekendtgørelse om elevers fravær fra undervisningen i folkeskolen*. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/1063>
- Bolvig, I. (2023). *Unge uden job og uddannelse: Definitioner, målgruppestørrelser og karakteristika*. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Bru, E., Idsøe, E. M. C., & Øverland, K. (Eds.). (2016). *Psykisk helse i skolen*. Universitetsforlaget.
- Børne- og Undervisningsministeriet. (2025). *Indikatorer for lav elevtrivsel: Udvikling af indikatorer for lav elevtrivsel samt opgørelse af lav elevtrivsel i folkeskolen, på de gymnasiale uddannelser og på erhvervsuddannelserne*. Børne- og Undervisningsministeriet.
- Børne- og Undervisningsministeriet. (2026). *Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) og Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre og Dansk Folkeparti om nye regler for fravær og specialundervisning i folkeskolen*. Børne- og Undervisningsministeriet.
- Cattan, S., Kamhöfer, D. A., Karlsson, M., & Nilsson, T. (2021). *The short and long term-effects of student absence: Evidence from Sweden*. IFS Working Paper No. W21/06. Institute for Fiscal Studies (IFS).
- Chetty, R., Friedman, J. N., Hilger, N., Saez, E., Schanzenbach, D. W., & Yagan, D. (2011). How does your kindergarten classroom affect your earnings? Evidence from Project STAR. *The Quarterly Journal of Economics*, 126(4), 1593–1660.
- Danmarks Statistik. (2025). *Indvandrere i Danmark 2025*. Danmarks Statistik.

- Eklund, K., Burns, M. K., Oyen, K., DeMarchena, S., & McCollom, E. M. (2022). Addressing chronic absenteeism in schools: A meta-analysis of evidence-based interventions. *School Psychology Review*, 51(1), 95–111.
- EVA. (2022). *Øget motivation og reduktion af fravær. Kortlægning af kommuner og skolars arbejde med at øge motivation og reducere fravær i udskoling*. EVA – Danmarks Evalueringsinstitut.
- Gottfried, M. A., & Hutt, E. L. (Eds.). (2020). *Absent from School: Understanding and Addressing Student Absenteeism*. Harvard Education Publishing Group.
- Graff, L., & Jensen, L. W. (2021). Nye veje at gå i kommunernes tilbud til børn med skolefravær. *Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift*, 58(3), 57–72.
- Greenhalgh, T., & Peacock, R. (2005). Effectiveness and efficiency of search methods in systematic reviews of complex evidence: audit of primary sources. *BMJ*, 331(7524), 1064–1065.
- Haddaway, N. R., Grainger, M. J., & Gray, C. T. (2022). Citationchaser: A tool for transparent and efficient forward and backward citation chasing in systematic searching. *Research Synthesis Methods*, 13(4), 533–545.
- Ilsvard, S., Høstrup, M., Krogh, S. G. & Vinther, K. H. (2024). *Evaluering af U-start: En tværprofessionel taskforce mod skolefravær*. Metodecentret, Region Midtjylland.
- Jensen, S. S., & Reimer, D. (2021). The effect of COVID-19-related school closures on students' well-being: Evidence from Danish nationwide panel data. *SSM - Population Health*, 16, 1–10.
- Kearney, C. A. (2008). An interdisciplinary model of school absenteeism in youth to inform professional practice and public policy. *Educational Psychology Review*, 20(3), 257–282.
- Kjer, M. G., Christensen, G., Mikuta, M. I., Enemark, M. H., & Rossen, C. V. (2023). *Evaluering af lov om styrket forældreansvar*. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Kjer, M. G., & Nicolajsen, J. S. (2018). *Evaluering af projekt Lær med Familien: Et projekt om forældreinvolvering i folkeskolen*. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

- Kjer, M. G., & Sievertsen, H. H. (2025). *Ny vismandsrapport er pligtlæsning for alle, der arbejder med trivsel, fravær og forebyggelse*. Folkeskolen.dk. <https://www.folkeskolen.dk/debat/kjer-og-sievertsen-ny-vismandsrapport-er-pligtlaesning-for-alle-der-arbejder-med-trivsel-fravaer-og-forebyggelse>
- Knage, F. S. (2023). Beyond the school refusal/truancy binary: engaging with the complexities of extended school non-attendance. *International Studies in Sociology of Education*, 32(4), 1013–1037.
- Knage, F. S., & Kousholt, D. (2023). *Langvarigt bekymrende skolefravær (Pædagogisk Indblik Nr. 21)*. DPU, Aarhus Universitet; Nationalt Center for Skoleforskning; Aarhus Universitetsforlag.
- Kristensen, N., Jensen, V. M., & Krassel, K. F. (2020). *Panelanalyse af bekymrende skolefravær*. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Larsen, A. S. T., Damsgaard, M. M., & Østergaard, J. S. (2025). Fælles om elevfravær: En analyse af forældres perspektiver på årsagerne til deres børns langvarige, bekymrende skolefravær og deres samarbejde med skolen. *UCN Perspektiv*, 16, 17–26.
- Mortensen, N. P., Andreasen, A. G., & Tegtmeyer, T. (2020). *Uddannelsesresultater og -mønstre for børn og unge med funktionsnedsættelser*. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Mullally, S. L., & Connolly, S. E. (2025). "I felt shamed and blamed": an exploration of the parental lived experience of school distress. *Frontiers in Psychiatry*, 16, 1–26.
- Nielsen, N. R., Lund, L. R., Jespersen, M. F., Stage, S., & Jensen, T. G. (2020). *Skolens tomme stole: Skolefravær set fra barnets perspektiv*. Børns Vilkår og Egmont Fonden.
- Ottosen, M. H., Andreasen, A. G., Dahl, K. M., Lausten, M., Rayce, S. B., & Tagmose, B. B. (2022). *Børn og unge i Danmark: Velfærd og trivsel 2022*. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Petersen, K. S., & Christoffersen, D. D. (2024). Forældreperspektiver på skolefravær. *Specialpædagogik*, 44(4), 3–14.
- Rambøll. (2024). *Model for samarbejde og indsatser til børn og unge med bekymrende skolefravær: Slutevaluering april 2024*. Social- og Boligstyrelsen.

VEJ nr 9008 af 10/01/2023. (2023). *Vejledning til bekendtgørelse om elevers fravær fra undervisningen i folkeskolen*. <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2023/9008>

VEJ nr 9707 af 21/10/2020. (2020). *Vejledning til bekendtgørelse om sygeundervisning af elever i folkeskolen og frie grundskoler*. <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2020/9707>

Webster, J., & Watson, R. T. (2002). Analyzing the past to prepare for the future: Writing a literature review. *MIS Quarterly*, 26(2), xiii–xxiii.

Wohlin, C. (2014). *Guidelines for snowballing in systematic literature studies and a replication in software engineering*. Proceedings of the 18th International Conference on Evaluation and Assessment in Software Engineering.

Bilag 1 Beskrivelse af kvantitative data

Til de kvantitative analyser af elever med langvarigt bekymrende skolefravær anvender vi registerdata fra følgende tre kilder:

- Skolefraværdata fra Styrelsen for It og Læring (STIL)
- Registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen
- Grundskolepanelet fra STIL.

I det følgende beskriver vi først skolefraværdataene, grundskolepanelet og data fra de nationale trivselsmålinger fra STIL samt registerdataene fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen. Dernæst beskriver vi de variable, som er anvendt i de registerbaserede analyser.

Skolefraværdata fra Styrelsen for It og Læring

Vi anvender skolefraværdata fra Styrelsen for IT og Læring (STIL) til at identificere skolefravær blandt eleverne i folkeskolen. Data indeholder skolefravær fra skoleåret 2010/2011 til seneste skoleår, 2024/2025. Data indeholder oplysninger om elevernes samlede skolefravær og opdelt på sygeskolefravær, lovligt skolefravær og ulovligt skolefravær på månedsbasis (august-juni) i det enkelte skoleår. Derudover indeholder registret oplysninger om institutionstype. Baseret på denne medtager vi alene elever, der går på en folkeskole. Elever på specialskoler, ungdomsskoler uden undervisningstilbud og behandlings- og specialundervisningstilbud indgår ikke i analyserne. Registret indeholder også oplysninger om klassetrin og fra skoleåret 2017/2018 om, hvorvidt eleverne på en folkeskole går i en normalklasse eller en specialklasse. Analyserne er baseret på elever i begge typer klasse.

Registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen

Vi kobler eleverne i skolefraværregistret med oplysninger fra Danmarks Statistiks registre. Vi har data om alle børn født i perioden fra 1995-2020 samt deres forældre.

Disse data gør det muligt at beskrive de elever, som har langvarigt bekymrende skolefravær, samt deres forældre. De beskrivende analyser af elever med langvarigt bekymrende skolefravær er baseret på de elever, som vi kan identificere i skolefraværdata, og som også kan identificeres i Danmarks Statistiks registre.

Registre og variable

I analyserne i denne rapport anvender vi følgende registre fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen:

- AKM – Arbejdsklassifikationsmodulet
- BEF – Befolkningen
- BUAF – Børn og Unge anbragte forløbsregister
- BUFO – Børn og unge forebyggende foranstaltninger
- IND – Indkomst
- KOTRE – Komprimeret elevregister
- KRMS – Sigtelser for mindreårige
- LPR – Landspatientregistrets diagnoser
- LPR PSYK – Landspatientregistret diagnoser relateret til psykiatri
- UDD_TRIVSEL_STORE_KLASSE – Nationale Trivselsmåling i folkeskolen for 4.-9. klasse
- UDDA – Uddannelser
- UDDINST – Uddannelsesinstitutioner
- UDFK – Grundskolekarakterer
- UDSP – Grundskoleelver inkl. Specialundervisning.

Familieforhold

Til at identificere, hvorvidt en elev bor med den ene af sine forældre eller begge sine forældre, anvender vi variablen FAMILIE_ID, som er et nummer, der identificerer personer i en familie, der bor på samme adresse. En familie kan bestå af en enlig eller et par med eller uden hjemmeboende børn under 25 år. Vi opdeler således familierne i to overordnede familietyper: børn, der bor med én voksen, og børn, der bor med to voksne. Da det alene er adressen, der afgør familierelationen, er det ikke givet, at det er børnenes biologiske forældre der identificeres. I det tilfælde, at et barn bor med sin far og farens kæreste/ægtefælle, vil begge blive opfattet som forældre til barnet. Familieforhold måles året før, barnet begynder i skole.

Oprindelse

Vi opdeler eleverne på baggrund af deres oprindelsesland (angivet i variablen OPR_LAND) alt efter, om oprindelseslandet er et ikke-vestligt land eller ej. Denne opdeling er baseret på Danmarks Statistiks definition, hvor ikke-vestlige lande omfatter Albanien, Bosnien-Hercegovina, Belarus, Kosovo, Nordmakedonien, Moldova, Montenegro, Rusland, Serbien, Tyrkiet, Ukraine, alle lande i Afrika, alle lande i Syd-

og Mellemamerika, alle lande i Asien, alle lande i Oceanien (på nær Australien og New Zealand) og Statsløse (Danmarks Statistik, 2025).

Uddannelsesoplysninger

I analyserne anvendes oplysningerne om forældrenes højeste fuldførte uddannelse året før, barnet fødes. Denne information stammer fra registret UDDA. Højeste fuldførte uddannelse opdeles i tre kategorier: grundskole eller ungdomsuddannelse, erhvervsfaglig uddannelse og videregående uddannelse, som dækker over kort videregående uddannelse, mellemlang videregående uddannelse, bachelor, lang videregående uddannelse og ph.d. Forældrenes højeste fuldførte uddannelse måles året før, barnet begynder i skole.

Tilknytning til arbejdsmarkedet

Som mål for arbejdsmarkedstilknytning anvender vi den socioøkonomiske klassifikation (SOCIO13). Den socioøkonomiske klassifikation dannes ud fra oplysninger om personens væsentligste indkomstkilde eller beskæftigelse i det pågældende år. Vi beskriver forældrenes arbejdsmarkedstilknytning året før, barnet begynder i skole. Vi opdeler forældrene alt efter, om de er i arbejde eller under uddannelse eller ej. Dem, der er i arbejde eller under uddannelse, omfatter dem, der er selvstændige, lønmodtagere, arbejdende ægtefæller og andre lønmodtagere samt dem, der er markeret som værende under uddannelse. Dem, der ikke er i arbejde eller under uddannelse, omfatter dem, der er arbejdsløse mindst halvdelen af året, modtagere af sygedagpenge, uddannelsesgodtgørelse, orlovsydelser m.m., førtidspensionister, folkepensionister, efterlønsmodtagere, kontanthjælpsmodtagere og andre.

Indkomst

Vi måler hhv. mors og fars indkomst året før, barnet begynder i skole, baseret på variabelen DISPON_13, der angiver den disponible indkomst, dvs. indkomst efter skat og renteudgifter tillagt beregnet lejeværdi af egen bolig. Inden for hvert år beregnes det, i hvilken kvartil hhv. mors og fars indkomst ligger, blandt alle forældre til børn født i perioden 2006-2020. Opdelingen af den disponible indkomst i kvartiler betyder, at forældrene opdeles i fire omtrent lige store grupper, hvor den fjerdedel med den højeste disponible indkomst ligger i fjerde kvartil, mens den fjerdedel med den laveste disponible indkomst ligger i første kvartil.

Funktionsnedsættelser

Til at identificere funktionsnedsættelser blandt børnene anvendes oplysninger om diagnoser fra landspatientregistret (LPR) fra 2006 til og med 2023. Vi identificerer følgende syv grupper af funktionsnedsættelser, som anvendes i en rapport om uddannelsesresultater og -mønstre for børn og unge med funktionsnedsættelser (Mortensen et al., 2020):

- Funktionsnedsættelse knyttet til bevægeapparatet
- Sensorisk funktionsnedsættelse
- Adfærdsforstyrrelser
- Indlærings-, ord-, tal- og talevanskeligheder
- Udviklingsforstyrrelser
- Autismespektrumforstyrrelser
- Psykiske lidelser.

Derudover ser vi på, om eleverne har multiple funktionsnedsættelser, hvilket betyder to eller flere af ovenstående syv grupper.

Ved brug af LPR til at definere funktionsnedsættelser inkluderes kun diagnoser, som stilles uden for sygehusvæsenet. Det betyder eksempelvis, at diagnoser stillet alene i almen praksis og/eller hos privatpraktiserende psykiatere ikke medtages. Dette betyder så, at vi med registret kun kan lokalisere de mest tungtvejende tilfælde, hvor børn og unge kommer i kontakt med sygehusvæsenet og ikke blot almen praksis (Mortensen et al., 2020).

Sigtelser af mindreårige

Til at identificere sigtelser af mindreårige for kriminalitet anvender vi registret KRMS. Vi skelner ikke til, hvilken kriminell handling børnene er blevet sigtet for. I analyserne medtages sigtelser, som er givet til og med 2024, idet vi betragter elever i folkeskolen i skoleåret 2024/2025.

Anbringelser og støttende indsatser

Vi identificerer anbringelser uden for hjemmet som de tilfælde, hvor der er blevet iværksat en anbringelse (baseret på variablen HAENDELSE i registret BUAF). Vi medtager alle iværksatte anbringelser til og med 2024, idet vi betragter elever i folkeskolen i skoleåret 2024/2025. På samme vis identificerer vi, om eleverne har modtaget støttende indsatser. Til dette anvendes registret BUFO, hvor vi medtager alle støttende indsatser uanset type til og med 2024.

Grundskolepanelet

Vi anvender Grundskolepanelet til at belyse karakteristika forbundet med elevernes skole- og undervisningsforløb. Grundskolepanelet er en spørgeskemaundersøgelse, som gennemføres hvert andet år blandet et fast panel af grundskoler, heraf 180 folkeskoler, hvor bl.a. elever fra 4., 6. og 8. klasse bliver spurgt ind til deres oplevelser inden for temaerne: inkluderende læringsmiljøer, digitale enheder i undervisningen, praktisk og motiverende undervisning samt oplevelsen af frihed og rammer for det daglige arbejde i skolerne. Det er Børne- og Undervisningsministeriet, der står bag Grundskolepanelet, som blev udsendt første gang i 2024, hvor den blev gennemført blandt elever i marts og april måned 2024.

Skoleskift

Vi identificerer skoleskift på baggrund af registret KOTRE. Skoleskiftet måles i den måned, barnet er begyndt på en ny skole. Hvis skiftet er sket over en sommerferie, måles skiftet fx ikke i juni, hvor eleven stopper på den tidligere skole, men i august, hvor eleven starter på den nye skole. Vi medtager skoleskift frem til og med august 2024. I analyserne medtages alle skoleskift lavet i grundskolen til og med 9. klasse, herunder skift til efterskole og skift, som skyldes, at der ikke er flere klassetrin på en given skole, og eleverne derfor er nødt til at skifte. Vi har gentaget analyserne, hvor vi ikke medtager skift, der sker, når eleven skifter skole i fx 6. klasse, og vi kan se, at den skole, eleven skifter væk fra, kun har klassetrin til og med 6. klasse og skiftet derudover sker i juni måned, da skiftet så antages at skyldes, at der ikke er flere klassetrin på skolen. Det ændrer ikke analysens konklusioner.

Trivsel

Vi måler eleverne i 4.-9. klasses trivsel baseret på den nationale trivselsmåling, som gennemføres hvert år mellem den 20. januar og 20. marts. Som et mål for elevernes trivsel anvendes indikatoren 'Lav elevtrivsel' som Børne- og Undervisningsministeriet har dannet baseret på antallet af "bekymrende svar" på ni spørgsmål fra de nationale trivselsmålinger til elever i 4.-9. klasse (Børne- og Undervisningsministeriet, 2025). I analyserne, hvor vi måler elevernes trivsel opdelt efter, om de har langvarigt bekymrende skolefravær eller ej, anvendes oplysningerne for trivselsmålingen, som er gennemført i skoleåret 2023/2024, da det er det seneste år, vi har trivselsmålinger for. Til denne analyse anvendes dermed også oplysninger om skolefravær i skoleåret 2023/2024.

Karakterer ved afgangsprøven

Vi anvender oplysninger om, hvorvidt eleverne har bestået folkeskolens afgangsprøve i dansk og matematik i 9. klasse. Først beregnes det skriftlige karaktergennemsnit i dansk, hvor læsning og retskrivning vægter 0,25 hver især, og skriftlige

prøver vægter 0,50. Dernæst beregnes det samlede karaktergennemsnit i dansk som et gennemsnit af den samlede skriftlige karakter og den mundtlige karakter. For matematik beregnes gennemsnittet af skriftlig og mundtlig matematik som begge vægter 0,5. Prøven i hhv. dansk og matematik er bestået, hvis eleven i gennemsnit får 02 eller derover i prøverne.

Idet det nyeste karakterdata til vores rådighed omfatter afgangsprøverne i skoleåret 2023/2024, anvendes dermed også oplysninger om skolefravær i skoleåret 2023/2024 i disse analyser.

Overgang til ungdomsuddannelse

I beregningen af overgangen til ungdomsuddannelse ser vi på, om de elever, der afslutter 9. klasse, har påbegyndt en ungdomsuddannelse inden for 2 år. Det vil sige, at hvis en elev afslutter 9. klasse i 2022, ser vi på, om eleven senest i 2024 har påbegyndt en ungdomsuddannelse.

Ungdomsuddannelser dækker over gymnasiale uddannelser, erhvervsfaglige grundforløb og erhvervsfaglige uddannelser.

Fordi overgang fra folkeskole til grundskole identificeres på baggrund af registret KOTRE, der indeholder uddannelser til og med 2024, er det nødvendigt i disse analyser at anvende de elever, der afslutter 9. klasse i skoleåret 2021/2022. I dette skoleår ramler vi imidlertid ind i covid-19, der har betydning for mængden af skolefravær hos eleverne. Derfor anvender vi i stedet den seneste årgang inden covid-19, som er elever i 9. klasse i skoleåret 2018/2019.

Afgrænsning af analysepopulation

I analyserne af, hvad der karakteriserer elever med langvarigt bekymrende skolefravær, anvendes i udgangspunktet oplysninger om skolefravær i seneste skoleår, 2024/2025. Vi medtager alene elever i dette skoleår, som enten på et tidspunkt har langvarigt bekymrende skolefravær eller ikke har. Vi medtager kun elever i et enkelt skoleår. Grunden til, at vi ikke eksempelvis ser på alle de elever, som minimum én gang i de sidste 3 skoleår har haft langvarigt bekymrende skolefravær, er, at det vil give eleverne forskellige antal muligheder for at blive identificeret som en elev med langvarigt bekymrende skolefravær. Eksempelvis vil en elev, som går i 9. klasse i skoleåret 2022/2023, kun indgå i 1 år og dermed have en lavere sandsynlighed for på et tidspunkt at have langvarigt bekymrende skolefravær end en elev, som i skoleåret 2022/2023 går i 7. klasse, og som indgår i analysen i 3 skoleår. Derudover mener vi, at vi med anvendelsen af elever med langvarigt bekymrende skolefravær i det seneste skoleår får det mest opdaterede billede af, hvad der karakteriserer elever i gruppen.

Bilag 2 Beskrivelse af kvalitative data

Beskrivelse af kvalitative data

Den kvalitative del af undersøgelsen har haft til formål at levere kvalitative indsigter og perspektiver til undersøgelsen af elever i langvarigt bekymrende skolefravær. Hensigten er at skabe en mere dybdegående forståelse af og indsigt i skolernes afgrænsning og håndtering af langvarigt bekymrende fravær, herunder opsporing, handlemuligheder, indsatser og skole-hjem-samarbejde.

VIVE har interviewet skoleledelse og medarbejdere på i alt fire skoler samt fire forældre til elever i langvarigt bekymrende skolefravær. Skolerne er udvalgt på baggrund af skolernes fraværsudvikling. Forældrene har selv tilkendegivet interesse for at deltage i interview og er udvalgt på den baggrund. Et centralt opmærksomhedspunkt er, at de interviewede forældre til elever med langvarigt bekymrende fravær repræsenterer sager, der i flere tilfælde er præget af betydelige udfordringer. Derudover har VIVE interviewet to eksperter på området samt en skolechef og en forvaltningschef. VIVE har gennemført i alt 13 interviews.

Se nedenstående Bilagstabel 2.1 over undersøgelsens kvalitative datagrundlag.

Bilagstabel 2.1 Overblik over undersøgelsens kvalitative datagrundlag

Informanter	Omfang	Metode	Temaer
Skoleledelse	60 min.	Enkelt- og fokus-gruppeinterview	- Årsager til stigning i antallet af elever med langvarigt bekymrende fravær. - Definition af, hvornår fravær er langvarigt og bekymrende (eller lignende). - Opsporing af og proces for håndtering af langvarigt bekymrende fravær. - Ledelsens rolle og samarbejde med forskellige aktører. - Perspektiver på det tidlige og forebyggende arbejde ifm. ny politisk aftale om skolefravær.
Medarbejdere	60 min.	Fokusgruppeinterview	- Årsager til stigning i antallet af elever med langvarigt bekymrende fravær. - Definition af, hvornår fravær er langvarigt og bekymrende (eller lignende).

Informanter	Omfang	Metode	Temaer
			• Opsporing af og proces for håndtering af langvarigt bekymrende fravær. • Samarbejde med forskellige aktører, fx PPR, andre fagpersoner og forældre. • Perspektiver på det tidlige og forebyggende arbejde ifm. ny politisk aftale om skolefravær.
Forældre til elever i langvarigt bekymrende fravær	30 min.	Enkeltinterview	• Barnets skoleforløb og forhold til skolen. • Årsager til langvarigt bekymrende fravær. • Skolens håndtering af barnets fravær og samarbejdet med skolen. • Oplevede konsekvenser af barnets fravær.
Ekspertter	60 min.	Enkeltinterview	

Interviews med skoleledelse og medarbejdere blev afholdt ude på skolerne, mens interviews med forældre og eksperter blev afholdt online. Interviewene har fulgt en semistruktureret interviewguide med udgangspunkt i overordnede tematikker. Lyden fra interviewene blev optaget og efterfølgende transskriberet ved hjælp af det AI-baserede talegenkendelsesværktøj Dictus. Transskriberingerne er derefter gennemlæst og renskrevet af studentermedhjælpere. Data er gemt i henhold til gældende regler.

Bilag 3 Supplerende tabeller og figurer

Bilagstabel 3.1 Omfang af langvarigt bekymrende skolefravær

Skoleår	Andel elever med langvarigt bekymrende skolefravær	Antal elever med langvarigt bekymrende skolefravær	Samlet antal elever
2010/2011	3,2	16.290	516.174
2011/2012	3,0	16.562	551.286
2012/2013	3,2	17.816	550.559
2013/2014	2,9	15.224	522.977
2014/2015	3,1	16.793	534.898
2015/2016	3,1	16.493	537.120
2016/2017	3,2	17.217	537.762
2017/2018	3,3	17.407	529.070
2018/2019	3,2	16.942	522.266
2019/2020	2,4	12.461	517.894
2020/2021	3,1	15.587	505.200
2021/2022	5,3	26.852	504.781
2022/2023	4,7	23.341	499.883
2023/2024	5,1	25.047	494.664
2024/2025	5,1	24.797	490.267

Kilde: Egne analyser på baggrund af data fra Styrelsen for It og Læring.

Bilagstabel 3.2 Omfang af langvarigt bekymrende skolefravær fordelt på klassetrin, pct.

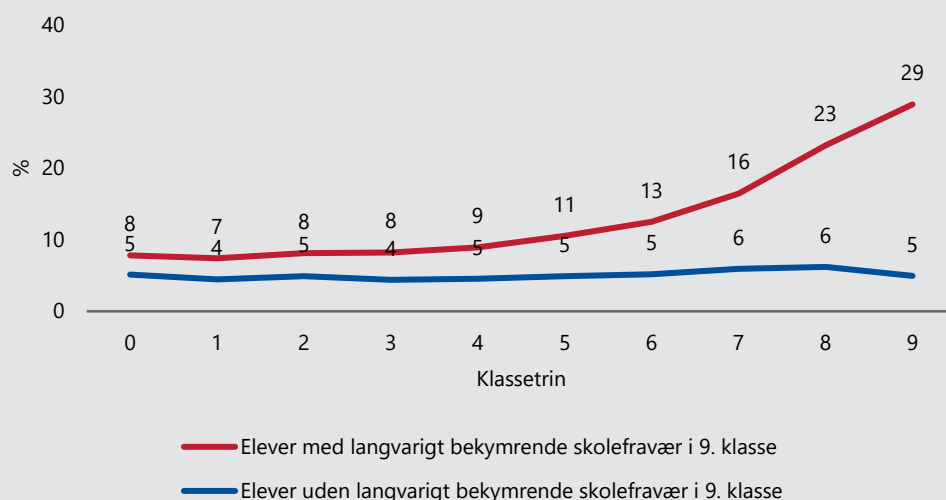
	0-3. klasse	4.-6. klasse	7.-9. klasse
2010/2011	1,9	2,5	5,6
2011/2012	1,6	2,5	5,6
2012/2013	1,8	2,8	5,7
2013/2014	1,5	2,6	5,3
2014/2015	1,6	2,7	5,8
2015/2016	1,6	2,6	5,8

	0-3. klasse	4.-6. klasse	7.-9. klasse
2016/2017	1,7	2,8	5,9
2017/2018	1,8	3,0	5,7
2018/2019	1,7	3,0	5,6
2019/2020	1,4	2,2	4,0
2020/2021	2,0	3,2	4,4
2021/2022	3,3	5,4	7,8
2022/2023	2,7	4,7	7,2
2023/2024	2,5	5,2	8,3
2024/2025	2,4	5,2	8,6

Kilde: Egne analyser på baggrund af data fra Styrelsen for It og Læring.

Bilagsfigur 3.1 Udvikling i samlet skolefravær

Figuren viser udviklingen i samlet skolefravær opdelt på, om der er elever i 9. klasse med langvarigt bekymrende skolefravær i skoleåret 2019/2020, eller om eleverne i 9. klasse ikke havde langvarigt bekymrende skolefravær.

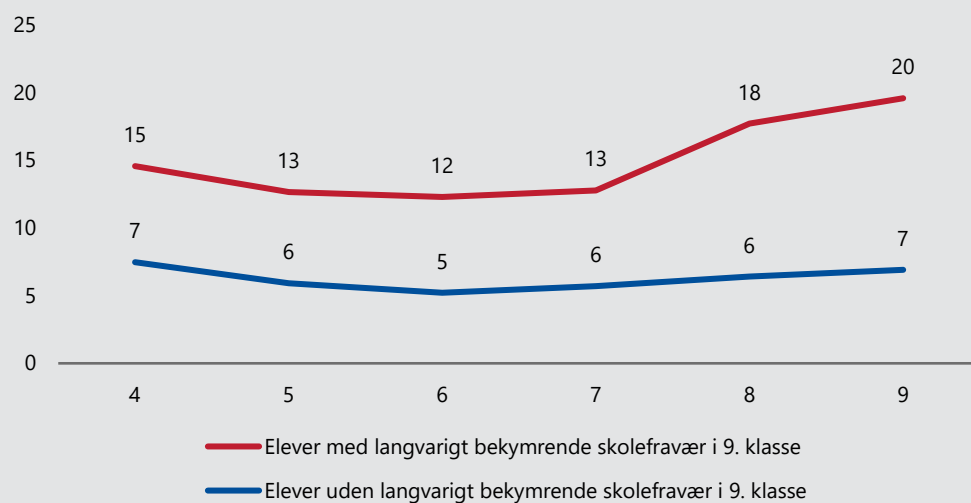

Anm.: Figuren er baseret på observationer fra cirka 43.000 elever, som i 9. klasse i skoleåret 2019/2020 ikke har langvarigt bekymrende skolefravær, og knap 2.000 elever, som har. Ikke alle elever indgår nødvendigvis på alle klassetrin tilbage i tid.

Kilde: Egne analyser på baggrund af data fra Styrelsen for It og Læring.

Bilagsfigur 3.2 Udvikling i skoleandelen af elever med lav elevtrivsel tilbage i tid opdelt på, om elever har langvarigt bekymrende skolefravær i 9. klasse i 2019/2020

Figuren viser udviklingen i andel elever med lav elevtrivsel opdelt på, om der er elever i 9. klasse med langvarigt bekymrende skolefravær i skoleåret 2019/2020, eller om eleverne i 9. klasse ikke havde langvarigt bekymrende skolefravær.

Anm.: Figuren viser udviklingen i andelen af elever med lav elevtrivsel opdelt på, om der er elever i 9. klasse med langvarigt bekymrende skolefravær i skoleåret 2019/2020, eller om eleverne i 9. klasse ikke havde langvarigt bekymrende skolefravær. Figuren er baseret på knap 1.000 elever med langvarigt bekymrende skolefravær i 9. klasse og knap 36.000 elever uden langvarigt bekymrende skolefravær i 9. klasse i 2019/2020.

Kilde: Egne analyser på baggrund af data fra Styrelsen for It og Læring.

Deklaration om brug af AI

Afsnittet redegør for anvendelse af AI-baserede værktøjer i udarbejdelsen af VIVEs undersøgelser med henblik på at sikre transparens om metode og arbejdsproces.

I udarbejdelsen af denne undersøgelse har vi anvendt ChatGPT til tekstredigering. VIVE påtager sig det fulde ansvar for det endelige indhold.

I arbejdet med at gøre rapporten webtilgængelig er der anvendt ChatGPT til udarbejdelse af alternative tekster til figurer og billeder, så indholdet via skærmlæsere er tilgængeligt for mennesker med synshandicap.

